

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT NAUKI, OŚWIATY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

KNO.430.004.2017

Nr ewid. 128/2017/P/17/001/KNO

Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2016 r.
w częściach
28 – Nauka,
38 – Szkolnictwo wyższe,
67 – Polska Akademia Nauk
oraz wykonania planu finansowego
Funduszu Nauki i Technologii Polskiej,
Narodowego Centrum Badań i Rozwoju
oraz Polskiej Akademii Nauk

Warszawa czerwiec 2017 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

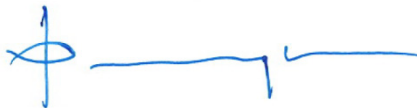

**Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2016 r.
w częściach: 28 – Nauka, 38 – Szkolnictwo wyższe,
67 – Polska Akademia Nauk oraz wykonania planu
finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej,
Narodowego Centrum Badań i Rozwoju
oraz Polskiej Akademii Nauk**

Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Piotr Prokopczyk

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes:
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 08 czerwca 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
II. Ocena kontrolowanej działalności	7
1. Ocena ogólna	7
2. Wnioski	8
III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich.....	9
1. Część 28 – Nauka	9
1.1. Dochody budżetowe.....	9
1.2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	9
1.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności	16
2. Część 38 – Szkolnictwo wyższe	17
2.1. Dochody budżetowe.....	17
2.2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	17
2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności	25
3. Część 67 – Polska Akademia Nauk.....	25
3.1. Dochody budżetowe.....	25
3.2. Wydatki budżetu państwa	26
4. Sprawozdania	27
IV. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego – Funduszu Nauki i Technologii Polskiej.....	28
V. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego agencji wykonawczej – Narodowego Centrum Badań i Rozwoju	31
VI. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej – Polskiej Akademii Nauk.....	37
VII. Wykorzystanie wybranych dotacji z budżetu państwa przez uczelnie publiczne	49
VIII. Informacje dodatkowe.....	52
Załączniki.....	53

I. Wprowadzenie

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹.

Celem kontroli była ocena wykonania ustawy budżetowej na rok 2016² w części 28 – Nauka, części 38 – Szkolnictwo wyższe, części 67 – Polska Akademia Nauk oraz wykonania planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej.

Dysponentem części budżetowych: 28 – Nauka, 38 – Szkolnictwo wyższe i 67 – Polska Akademia Nauk jest Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Minister NiSW, Minister). W częściach 28 i 38 wyodrębniono również dysponenta III stopnia (urząd obsługujący Ministra – Ministerstwo, MNiSW)³. Ponadto w ramach części 38 finansowane były wydatki:

- Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej (BUWiWM) – państwowej jednostki budżetowej, powołanej zarządzeniem nr 16 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 listopada 1998 r. w sprawie powołania Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej⁴,
- Biura Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów (BCKST) – komisji działającej przy Prezesie Rady Ministrów⁵,
- Biura Polskiej Komisji Akredytacyjnej (BPKA) – państwowej jednostki budżetowej⁶.

W ramach części 28, 38 i 67 finansowano zadania z zakresu: nauki, obejmujące działania na rzecz realizacji polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa, szkolnictwa wyższego oraz działalność jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk (PAN, Akademia) i instytutów badawczych.

W części 28 Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego realizował wydatki w ramach trzech funkcji⁷, czterech zadań⁸, siedmiu podzadań i 16 działań układu zadaniowego. W części 38 Minister NiSW realizował wydatki w ramach czterech funkcji⁹, czterech zadań¹⁰, siedmiu podzadań i 19 działań układu zadaniowego, a w części 67 – w ramach jednej funkcji, jednego zadania¹¹, jednego podzadania i jednego działania układu zadaniowego.

Zakres kontroli w częściach: 28, 38 i 67 obejmował:

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, dalej: ustawa o NIK.

² Ustawa budżetowa na rok 2016 z dnia 25 lutego 2016 r. (Dz. U. poz. 278, ze zm.).

³ Od dnia 18 lutego 2016 r. zadania dysponenta środków budżetu państwa III stopnia w częściach 28 i 38 wykonywał Dyrektor Generalny MNiSW, stosownie do § 11 ust. 2 pkt 3 zarządzenia Ministra z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie zakresów czynności członków Kierownictwa Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. Urz. MNiSW poz. 10, ze zm.), które zostało uchylone z dniem 30 listopada 2016 r. Kolejnym w tej sprawie jest zarządzenie Ministra z dnia 30 listopada 2016 r. (Dz. Urz. MNiSW poz. 76).

⁴ Dz. Urz. MEN Nr 7, poz. 37, ze zm.

⁵ Art. 33 ust. 1 i 3a ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882, ze zm.).

⁶ Art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, ze zm.), dalej: ustawa Psw.

⁷ Funkcje: 10. Nauka polska, 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic, 22. Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna.

⁸ Zadania: 10.1. Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki, 10.2. Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom, 11.4. Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa, 22.1. Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna.

⁹ Funkcje: 3. Edukacja, wychowanie i opieka, 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic, 20. Zdrowie, 22. Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna.

¹⁰ Zadania: 3.2. Szkolnictwo wyższe, 11.4. Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa, 20.1. System opieki zdrowotnej i dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej, 22.1. Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna.

¹¹ Zadanie 10.1. Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki.

- wykonanie dochodów budżetu państwa, przy czym zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r., kontrola dochodów budżetowych w tych częściach została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznych sprawozdaniach budżetowych Rb-27 z wynikami roku poprzedniego,
- wykonanie wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 28 i 38, w tym efekty uzyskane w wyniku realizacji wydatków,
- wykonanie wydatków budżetu państwa w części 67,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2016 oraz sprawozdań za IV kwartał 2016 r. w zakresie operacji finansowych,
- realizację wniosków pokontrolnych sformułowanych po poprzedniej kontroli budżetowej,
- nadzór i kontrolę sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹²,
- wykonanie planu finansowego Narodowego Centrum Badań i Rozwoju na rok 2016 (NCBiR, Centrum),
- wykonanie planu finansowego Polskiej Akademii Nauk,
- wykorzystanie dotacji na działalność dydaktyczną oraz pomoc materialną dla studentów i doktorantów przez uczelnie publiczne.

Dochody zrealizowane w 2016 r. w częściach 28, 38, 67 wyniosły łącznie 83.704,3 tys. zł, w tym 124,2 tys. zł stanowiły dochody zrealizowane przez kontrolowaną jednostkę (0,15% ogółu dochodów w tych częściach). Wydatki budżetu państwa w tych częściach zrealizowano w wysokości 18.318.501,8 tys. zł, w tym 46.314,3 tys. zł stanowiły wydatki urzędu obsługującego Ministra (0,25% ogółu wydatków w tych częściach). Ponadto z budżetu środków europejskich wydatkowano kwotę 912.541 tys. zł (części 28 i 38).

Udział dochodów zrealizowanych w częściach: 28, 38 i 67 w dochodach budżetu państwa wyniósł 0,03%, natomiast udział zrealizowanych wydatków w tych częściach w wydatkach budżetu państwa wyniósł 5,1%. W części 28 i 38 udział zrealizowanych wydatków środków europejskich w wydatkach budżetu środków europejskich ogółem wyniósł 1,8%.

Ze środków Funduszu Nauki i Technologii Polskiej (Fundusz, FNiTP) finansowano zadania wynikające z ustawy, na mocy której FNiTP został utworzony¹³, polegające na wspieraniu szczególnie ważnych kierunków badań naukowych lub prac rozwojowych określonych w założeniach polityki naukowo-technicznej państwa oraz wspieraniu inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych.

Zakres kontroli FNiTP obejmował:

- wykonanie planu przychodów i kosztów oraz stopień realizacji zadań FNiTP,
- gospodarowanie wolnymi środkami funduszu celowego,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2016 oraz sprawozdań za IV kwartał 2016 r. w zakresie operacji finansowych.

Przychody FNiTP zostały zrealizowane w kwocie 12.769 tys. zł i były wyższe od zaplanowanych (4.427 tys. zł) o 188%, natomiast wydatki wyniosły 68.991 tys. zł i stanowiły 98,5% zaplanowanych kosztów (70.000 tys. zł).

¹² Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, ze zm., dalej: ufp lub ustawa o finansach publicznych.

¹³ Art. 56 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 981, ze zm.) w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2016 r. Z dniem 1 stycznia 2017 r. fundusz uległ likwidacji na podstawie art. 117 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. poz. 2260).

Wykorzystanie przez cztery uczelnie publiczne dotacji z budżetu państwa na działalność dydaktyczną oraz na pomoc materialną dla studentów i doktorantów było przedmiotem kontroli jednostkowych przeprowadzonych przez Delegatury NIK w: Bydgoszczy, Krakowie, Rzeszowie i Warszawie.

Wykaz jednostek objętych kontrolą stanowi załącznik nr 11 do niniejszej Informacji.

II. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w części 28 – Nauka w obszarze dochodów, wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w części 38 – Szkolnictwo wyższe w obszarze wydatków budżetu środków europejskich, w części 67 – Polska Akademia Nauk w obszarze dochodów i wydatków budżetu państwa oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej. Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie dochodów i wydatków budżetu państwa w części 38 – Szkolnictwo wyższe nie miały istotnego wpływu na ocenę tych obszarów.

W wyniku kontroli 16% zrealizowanych w części 28 wydatków budżetu państwa i wydatków budżetu środków europejskich (łącznie 1.020.551,5 tys. zł, w tym 4.052,4 tys. zł w dziale 750 – Administracja publiczna) i 15,2% zrealizowanych w części 38 wydatków budżetu państwa i wydatków budżetu środków europejskich (łącznie 1.945.274,5 tys. zł, w tym 1.393,1 tys. zł w dziale 750 – Administracja publiczna) stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Środki z części 67 przekazane PAN w formie dotacji podmiotowej i dotacji celowych wykorzystano w wysokości 80.421,7 tys. zł (99,7% planu po zmianach) na realizację zadań ustawowych Akademii. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że w rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności zaplanowane w układzie zadaniowym wydatków oraz w planie działalności MNiSW.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego rzetelnie, za wyjątkiem trzech przypadków stwierdzonych w części 38 – Szkolnictwo wyższe, sprawował nadzór i kontrolę, o których mowa w art. 175 ust. 1 i 2 ufp, nad wykonywaniem budżetu w częściach: 28 – Nauka i 67 – Polska Akademia Nauk.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania za 2016 r. sporządzone przez dysponenta części 28, 38 i 67 oraz sprawozdania jednostkowe Ministerstwa:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27), w tym sporządzonych na dzień 30 września 2016 r.,
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne dysponenta części 38 zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów, a sprawozdania jednostkowe dysponenta głównego i urzędu obsługującego Ministra – na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich,

sprawozdań w zakresie operacji finansowych, z uwzględnieniem sprawozdań dysponenta III stopnia (Ministerstwa).

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁴.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości nie miały wpływu na ogólną ocenę kontrolowanej działalności¹⁵. W części 28 polegały one na: niezłożeniu oświadczenia o braku podstaw do wyłączenia z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego i niezgodnym z przepisami sporządzeniem protokołu z przetargu. Natomiast w części 38 polegały na: naruszeniu trybu i zasad udzielenia dotacji celowej dla Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie na realizację inwestycji (2.000 tys. zł), przekroczeniu kompetencji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przy przyznawaniu nagród nauczycielom akademickim Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego (22,5 tys. zł) oraz niewyegzekwowaniu zwrotu części dotacji nieprawidłowo wykorzystanej przez uczelnię publiczną.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w częściach: 28 – Nauka, 38 – Szkolnictwo wyższe, 67 – Polska Akademia Nauk oraz Funduszu Nauki i Technologii Polskiej została przedstawiona w załączniku nr 8 do niniejszej Informacji.

2. Wnioski

W wystąpieniu pokontrolnym, skierowanym do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli wniosła o:

- 1) niedopuszczenie do ponowienia przypadków naruszeń przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych w zakresie składania oświadczeń,
- 2) udzielanie dotacji oraz przyznawanie nagród nauczycielom akademickim zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 3) wyegzekwowanie od Politechniki Śląskiej nieprawidłowo wydatkowanych środków otrzymanych z MNiSW w ramach dotacji na inwestycję.

---

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766).

¹⁵ Ich wartość finansowa wyniosła łącznie 2.022,5 tys. zł, tj. 0,02% wydatków ogółem w części 38.

III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich

1. Część 28 – Nauka

1.1. Dochody budżetowe

W ustawie budżetowej na rok 2016 dochody budżetowe w części 28 zaplanowano w kwocie 22.050 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 70.879,7 tys. zł i były wyższe o 221% od kwoty planowanej. W porównaniu do 2015 r. (56.357,4 tys. zł) wykonane dochody były wyższe o 25,8%. Największy udział w dochodach ogółem stanowiły dochody w dziale 730 – Nauka (98,6%), w tym z tytułu zwrotu dotacji podmiotowej przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz ze zwrotu środków przez beneficjentów tej agencji (37.098,8 tys. zł), z tytułu zwrotu dotacji przez Narodowe Centrum Nauki (NCN) – 13.074 tys. zł oraz zwrotów z tytułu rozliczenia środków budżetowych z lat ubiegłych, zwrotów niewykorzystanych dotacji, grzywien i kar pieniężnych oraz odsetek (19.264 tys. zł).

Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2016 r. wyniosły 4.589,5 tys. zł i były wyższe o 999,5 tys. zł, tj. o 27,8% w porównaniu do 2015 r. Zaległości wyniosły 4.400,6 tys. zł i były wyższe o 884,7 tys. zł, tj. o 25,2% od zaległości na koniec 2015 r. Szczegółowym badaniem objęto cztery podmioty, których należności wyniosły łącznie 5.620,3 tys. zł, tj. 72,4% należności ogółem. Minister podejmował czynności prawne w celu wyegzekwowania należności. W przypadku dwóch podmiotów zgłoszona została wierzytelność w postępowaniu upadłościowym (Stocznia Gdynia i Rodan System), a w pozostałych sprawach MNiSW prowadzi działania w sprawie zwrotu należności wraz z odsetkami ustawowymi (z ewentualnością rozłożenia płatności na raty).

W roku 2016 Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego dwukrotnie, po przeprowadzeniu dodatkowego postępowania wyjaśniającego, na podstawie art. 14a ust. 2 pkt 4 ustawy o zasadach finansowania nauki¹⁶, dokonał umorzenia w całości należności finansowych na kwotę ogółem 2.712,2 tys. zł.

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r., kontrola dochodów budżetowych w części 28 – Nauka została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 28 zawiera tabela, stanowiąca załącznik 1a do niniejszej Informacji.

1.2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej zaplanowano w części 28 wydatki w kwocie 7.374.968 tys. zł, z czego 5.871.501 tys. zł stanowiły wydatki budżetu państwa i 1.503.467 tys. zł wydatki budżetu środków europejskich. Nowelizacje ustawy budżetowej na rok 2016¹⁷ nie miały wpływu na wielkości planu finansowego części 28 – Nauka, natomiast w rezultacie dokonanych zmian (w wyniku decyzji Ministra Finansów) plan wydatków budżetu państwa został zmniejszony do kwoty 7.319.465 tys. zł (tj. o 55.503 tys. zł) z czego wydatki budżetu państwa wyniosły 5.886.100,7 tys. zł (wzrost o 14.599,7 tys. zł), a wydatki budżetu środków europejskich 1.433.364,3 tys. zł (zmniejszenie o 70.102,7 tys. zł). Zrealizowane wydatki w części 28 wyniosły łącznie 6.375.373,2 tys. zł, tj. 87,1% planu po zmianach. Niższe niż zakładano wydatki budżetu środków europejskich wynikały m.in. z wolniejszego od planowanego tempa wdrażania programów i mniejszej niż zakładano liczby podpisanych umów o dofinansowanie projektów.

¹⁶ Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2016 r. poz. 2045, ze zm.).

¹⁷ Ustawa z dnia 20 października 2016 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2016 (Dz. U. poz. 1759) oraz ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2016 (Dz. U. poz. 2100).

Największy udział w wydatkach części 28 miały dotacje w dziale 730 – Nauka w łącznej wysokości 4.616.731,7 tys. zł (80% wydatków budżetu państwa), z tego dla NCBiR w wysokości 1.193.415,3 tys. zł i dla NCN w wysokości 1.015.032,6 tys. zł.

Środki przekazane przez MNiSW NCBiR wydatkowały na:

1. sfinansowanie wydatków bieżących (dotacja podmiotowa) – 29.472 tys. zł, w tym m.in.: na wynagrodzenia, pozostałe usługi obce, pozostałe koszty funkcjonowania;
2. realizację zadań (dotacja celowa) – 1.061.004 tys. zł:
  - a) finansowanie badań stosowanych (717.764 tys. zł):
    - programy dotyczące badań stosowanych (m.in.: Program Badań Stosowanych, program finansowania infrastruktury, Wspólne Przedsięwzięcie „Blue-Gas Polski Gaz Łupkowy”),
    - programy i projekty strategiczne (m.in.: „Profilaktyka i leczenie chorób cywilizacyjnych” – STRATEGMED, „Środowisko naturalne, rolnictwo i leśnictwo” – BIOSTRATEG, „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii”),
    - programy dotyczące wsparcia rozwoju kadry naukowej (Program LIDER),
    - programy międzynarodowe (w tym opłata składek członkowskich) m.in.: projekty badawcze w ramach programów ERA-NET, ERA-NET PLUS i inicjatyw na bazie art. 185 Traktatu o Funkcjonowaniu UE, programy współpracy dwustronnej, programy multilateralnej współpracy sieciowej,
    - Program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” – III etap,
  - b) finansowanie prac B+R oraz komercjalizację ich wyników w podmiotach mających zdolność zastosowania ich wyników w praktyce (308.378 tys. zł) m.in.: Wspólne Przedsięwzięcie GEKON, Przedsięwzięcie „Wsparcie badań naukowych i prac rozwojowych w skali demonstracyjnej” – Demonstrator TECH I, Demonstrator BIO-INFO I, Program Innolot I, Program INNOTECH I-III, Program Innomed I,
  - c) wsparcie B+R w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa (34.862 tys. zł),
3. na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych zadań realizowanych przez NCBiR (dotacja celowa) – 1.250 tys. zł, w tym na zakup sprzętu i rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej,
4. na realizację POIG – 34.679 tys. zł, POPT – 23.740 tys. zł, POIR – 43.271 tys. zł (dotacja celowa – budżet środków krajowych).

Ze środków otrzymanych z MNiSW w ramach dotacji podmiotowej w wysokości 30.054 tys. zł NCN finansował wydatki bieżące, w tym na wynagrodzenia wydatkowano 20.406 tys. zł. W ramach dotacji celowej środki w wysokości 984.108 tys. zł wydatkowano na:

1. finansowanie badań podstawowych realizowanych w formie:
  - a) projektów badawczych na kwotę 577.838 tys. zł, tj. OPUS (m.in. zakup lub wytworzenie aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji projektów) oraz SONATA BIS (mające na celu powołanie nowego zespołu naukowego, realizowane przez osoby posiadające stopień naukowy lub tytuł naukowy, które uzyskały stopień naukowy doktora w okresie od 2 do 12 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem),
  - b) projektów badawczych na kwotę 201.789 tys. zł, tj. PRELUDIUM (realizowane przez osoby rozpoczynające karierę naukową nieposiadające stopnia naukowego doktora), SONATA (realizowane przez osoby rozpoczynające karierę naukową posiadające stopień naukowy doktora), SONATA BIS,
  - c) stypendiów doktorskich EDIUDA i staży krajowych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora FUGA na łączną kwotę 32.807 tys. zł,
  - d) projektów badawczych dla doświadczonych naukowców, mających na celu realizację pionierskich badań naukowych, w tym interdyscyplinarnych, ważnych dla rozwoju nauki,

- wykraczających poza dotychczasowy stan wiedzy, których efektem mogą być odkrycia naukowe MAESTRO na kwotę 81.575 tys. zł,
2. finansowanie międzynarodowych projektów badawczych realizowanych przez wybitnych naukowców, przekraczających granice dyscyplin naukowych SYMFONIA na kwotę 24.583 tys. zł,
  3. współpracę międzynarodową w ramach finansowania działalności w zakresie badań podstawowych, w tym niepodlegających współfinansowaniu z zagranicznych środków finansowych projektów badawczych realizowanych w ramach programów lub inicjatyw międzynarodowych ogłaszanych we współpracy dwu lub wielostronnej albo projektów badawczych realizowanych przy wykorzystaniu przez polskie zespoły badawcze wielkich międzynarodowych urzędzeń badawczych HARMONIA, projekty międzynarodowe ASPERA, NORFACE, JPND II, JPI CH, CHIST-ERA, CHIST-ERA II, BEETHOVEN na kwotę 65.516 tys. zł.

Dotację celową na inwestycje i zakupy inwestycyjne wydatkowano w kwocie 871 tys. zł przeznaczając te środki na zakup sprzętu komputerowego, serwerów i oprogramowania, zakup mebli biurowych i urzędzeń oraz zakupy związane z działaniami informacyjnymi i promocją.

1.2.1. Wydatki budżetu państwa

W części 28 w ustawie budżetowej na rok 2016 zaplanowano wydatki w wysokości 5.871.501 tys. zł. W wyniku dziewięciu decyzji Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2016 (w tym jednej zmniejszającej środki), plan ten został zwiększony o kwotę 14.599,7 tys. zł, tj. do kwoty 5.886.100,7 tys. zł.

Minister NiSW wprowadził w 2016 r. blokadę środków finansowych w części 28 na kwotę 2.119 tys. zł¹⁸ w dziale 730 – Nauka, rozdziale 73005 – Działalność statutowa inwestycyjna jednostek naukowych, paragrafie 6220 – Dotacje celowe z budżetu na finansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych w związku ze zmniejszeniem środków z dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji w NCN¹⁹.

W 2016 r. w części 28 zrealizowano wydatki na poziomie 5.774.280,3 tys. zł, co stanowiło 98,1% planu po zmianach, w tym m.in. w dziale 750 – Administracja publiczna wydatki zrealizowano w wysokości 35.450,7 tys. zł, co stanowiło 83,2% planu po zmianach oraz w dziale 730 – Nauka – 5.440.828,9 tys. zł, tj. 98,7% planu po zmianach.

Wydatki na współfinansowanie projektów ze środków budżetu Unii Europejskiej wyniosły 147.590,5 tys. zł, tj. 82,9% planu po zmianach i w porównaniu do 2015 r. były niższe o 405.024 tys. zł, tj. o 733%.

Szczegółowym badaniem objęto 96 zapisów księgowych na kwotę ogółem 4.046,9 tys. zł²⁰, tj. 11,4% wydatków w dziale 750 – Administracja publiczna i 0,07 wydatków budżetu państwa w części 28. Objęte badaniem wydatki stanowiły: grupę wydatków majątkowych w kwocie 2.497,7 tys. zł, grupę wydatków bieżących pozapłacowych w kwocie 1.499,8 tys. zł oraz grupę świadczeń na rzecz osób fizycznych w kwocie 49,4 tys. zł. Zostały poniesione w wysokości 4.044,5 tys. zł w celu realizacji zadania „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki” oraz w wysokości 2,4 tys. zł w celu realizacji zadania „Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom”.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki zostały rzetelnie oszacowane oraz zostały dokonane do wysokości kwot ujętych w planie finansowym. Wydatki majątkowe zostały zrealizowane zgodnie z obowiązującym prawem, były gospodarne i służyły osiągnięciu zaplanowanych celów. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności oraz dokonywania wydatku przed obligatoryjnym terminem płatności.

¹⁸ Decyzja Ministra NiSW nr 20/WKP/2016 z dnia 19 grudnia 2016 r.

¹⁹ M.in. NCN nie wydatkował środków na przebudowę i adaptację lokalu przeznaczanego na siedzibę NCN.

²⁰ Badaną próbę stanowiły wydatki wylosowane metodą monetarną MUS w kwocie 2.900,2 tys. zł oraz wydatki dobrane celowo w kwocie 1.146,7 tys. zł.

Zobowiązania na koniec 2016 r. wyniosły (głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi) 2.074 tys. zł. Były one wyższe od kwoty zobowiązań na koniec 2015 r. o 3,6 tys. zł, tj. o 0,2%. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

Przeciętne zatrudnienie w części 28 wyniosło w 2016 r. 281 etatów i było wyższe o 1 etat niż w 2015 r. Przeciętne wynagrodzenie wyniosło 6.898,8 zł i było wyższe o 177,1 zł niż w 2015 r., tj. o 2,6%.

W części 28 szczegółowemu badaniu poddano siedem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na łączną kwotę 2.033 tys. zł. Wśród zbadanych postępowań: trzy zostały przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na łączną kwotę 1.161 tys. zł, jedno o wartości zamówienia 525,5 tys. zł – na podstawie art. 138o (usługi społeczne) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²¹. Trzech zamówień o łącznej wartości 347 tys. zł udzielono z wyłączeniem Pzp ze względu na wartość zamówienia (art. 4 pkt 8 Pzp). Wśród zbadanych postępowań jedno zostało sfinansowane z udziałem środków europejskich. Łącznie, z tytułu umów zawartych w wyniku objętych badaniem postępowań, w 2016 r. wydatkowano kwotę 980 tys. zł²². W pięciu postępowaniach nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2016 r. Ministerstwo nie prowadziło postępowań o udzielenie zamówienia publicznego dotyczących zakupu czasu antenowego i nie wydatkowano środków na ten cel.

Ponadto przeprowadzono kontrolę wydatków w łącznej kwocie 1.492 tys. zł (37% wszystkich zbadanych wydatków) pod względem prawidłowości wyłączenia zastosowania przepisów Pzp oraz wyboru trybu zamówienia publicznego. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości polegających na nieuzasadnionym wyłączeniu stosowania przepisów powołanej ustawy lub na niezgodnym z ustawą zastosowaniu trybu udzielenia zamówienia publicznego.

W wyniku badania przeprowadzonych postępowań udzielonych w ramach zamówień publicznych stwierdzono następujące nieprawidłowości.

- 1) Wykonująca czynności zastrzeżone dla kierownika zamawiającego w przetargu nieograniczonym na dostawę przełączników sieciowych do MNiSW w 2016 r. (nr 343/W/2016) Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego nie złożyła oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności stanowiących podstawę wyłączenia z postępowania, co naruszało art. 17 ust. 2 Pzp, jak również zasadę bezstronności i obiektywizmu wyrażoną w art. 7 ust. 2 Pzp. Zgodnie z art. 7 ust. 2 Pzp czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wykonują osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm. Stosownie do art. 17 ust. 2 Pzp osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego składają, pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, pisemne oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności wymienionych w art. 17 ust. 1 Pzp, stanowiących podstawę wyłączenia z postępowania.

W powyższej sprawie MNiSW wyjaśnił, że Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego nie wykonywała żadnych czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego po otwarciu ofert, ponieważ w dniach 14 i 15 grudnia 2016 r. była nieobecna w pracy (tj. w terminie otwarcia ofert, zatwierdzenia propozycji komisji przetargowej dotyczącej wyboru oferty najkorzystniejszej oraz zawiadomienia o wyniku postępowania)²³. Następnie, powołując się na opinię Urzędu Zamówień Publicznych²³ MNiSW podkreślił, iż za „czynności w postępowaniu” należy uznać takie czynności, jak: wykluczenie wykonawcy, odrzucenie oferty, wybór najkorzystniejszej oferty, czy też wystąpienie z wnioskiem o unieważnienie postępowania, zaś analiza przesłanek wyłączenia z postępowania określonych w art. 17 ust. 1 Pzp, prowadzi do wniosku, iż ustalenie ich istnienia bądź nieistnienia, możliwe jest, co do zasady, dopiero w momencie, gdy ujawnione zostaną wszystkie podmioty biorące udział w postępowaniu (wykonawcy). Jednocześnie MNiSW podkreślił, iż niezłożenie

²¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, ze zm., dalej: Pzp.

²² Wydatki z tytułu pięciu zamówień były ponoszone z części 28 i 38 budżetu. Podana kwota uwzględnia wyłącznie część 28.

²³ Opinia pt. „Składanie oświadczeń o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych przez osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego”, www.uzp.gov.pl.

oświadczenia o braku lub istnieniu podstaw wykluczenia przez wykonującą czynności kierownika zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w żaden sposób nie uchybiało zasadzie obiektywizmu i bezstronności przedmiotowego postępowania.

Zdaniem NIK, postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego rozpoczyna się od momentu ogłoszenia o zamówieniu, więc każda czynność wykonana po tym terminie, aż do momentu wyboru najkorzystniejszej oferty, stanowi czynność w postępowaniu. Najwyższa Izba Kontroli nie podziela więc argumentacji przedstawionej przez MNiSW, bowiem Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego zatwierdziła SIWZ, udzielała wyjaśnień dotyczących treści SIWZ oraz modyfikowała SIWZ.

- 2) W protokole przetargu nieograniczonego nr 297/W/2015 dotyczącego archiwizacji dokumentacji MNiSW oraz jego poprzedników prawnych na kwotę 503 tys. zł, nie wskazano daty ustalenia wartości zamówienia, co było niezgodne z § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 października 2010 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego²⁴. Brak daty w treści protokołu przetargu nieograniczonego, jak stwierdzono w złożonych wyjaśnieniach, był wynikiem „niezamierzonej niedokładności” przez osobę sporządzającą protokół. NIK zauważa, że opisany brak w treści protokołu miał charakter formalny i pozostawał bez wpływu na wynik postępowania.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatkowania środków budżetowych w części 28 zawiera tabela stanowiąca załącznik 2a, a zatrudnienia i wynagrodzenia tabela stanowiąca załącznik 3a do niniejszej informacji.

Dotacje budżetowe

Wydatki na dotacje w części 28 wyniosły 4.914.717,9 tys. zł, tj. 98,8% planu po zmianach.

Realizując zadania określone art. 18 ustawy o zasadach finansowania nauki Minister NiSW wydatkował środki finansowe m.in. na działalność statutową, tj. na:

- 1) utrzymanie potencjału badawczego jednostki naukowej 1.928.052,4 tys. zł, z czego dla 715 jednostek naukowych zaliczanych do sektora finansów publicznych wydatkowano 1.322.368,1 tys. zł (w tym dla 645 jednostek uczelnianych i 70 instytutów PAN), a dla 193 jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych (w tym 112 instytutów badawczych, 67 jednostek uczelnianych i 14 innych jednostek naukowych) 605.684,3 tys. zł;
- 2) koszty restrukturyzacji jednostek naukowych 25.693,1 tys. zł dla 28 jednostek, w tym 8 instytutów PAN, 11 jednostek uczelnianych i 9 instytutów badawczych;
- 3) utrzymanie specjalnego urządzenia badawczego w jednostce naukowej 132.784 tys. zł dla 177 jednostek naukowych, w tym dla 96 jednostek uczelnianych, 45 instytutów badawczych, 35 instytutów PAN i jednej innej jednostki badawczej;
- 4) utrzymanie specjalnego urządzenia badawczego z zakresu infrastruktury informatycznej nauki w uczelni 64.000 tys. zł, dla 28 jednostek naukowych, w tym 22 jednostek uczelnianych, 3 instytutów PAN i trzech instytutów badawczych;
- 5) działalność podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni polegającą na prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich, finansowanych w wewnętrznym trybie konkursowym – 110.315,2 tys. zł dla 778 jednostek naukowych, w tym dla 635 jednostek uczelnianych, 79 instytutów badawczych i 64 instytutów PAN;

²⁴ Dz. U. Nr 223, poz. 1458. Rozporządzenie uchylono z dniem 28 lipca 2016 r.

6) działalność uczelni związaną z zapewnieniem dostępu do informacji naukowej, w szczególności do systemów udostępniających informacje o wynikach badań naukowych, publikacjach i monografiach, w tym do Wirtualnej Biblioteki Nauki – systemu udostępniania w formie elektronicznej naukowych baz danych oraz publikacji naukowych wydatkowano 241.960 tys. zł dla 6 jednostek naukowych, w tym 4 uczelni, jednego instytutu PAN i jednego instytutu badawczego.

U dysponenta części budżetu 28 – Nauka, kontrolą objęto trzy, dobrane w sposób celowy (najwyższe kwotowo), dotacje celowe dla NCN, Instytutu Fizyki PAN i Narodowego Centrum Badań Jądrowych, na które przekazano kwotę 1.015.493 tys. zł, tj. 22% ogółu wypłaconych w tej części w dziale 730 – Nauka, z czego wykorzystano 1.008.478,6 tys. zł, tj. 99,3% środków przekazanych. Badane środki wydatkowano w ramach podzadań: 10.1.1. „Wspieranie badań naukowych”, 10.1.2. „Rozbudowa infrastruktury badawczej nauki polskiej” i 10.2.2. „Rozbudowa infrastruktury służącej praktycznym zastosowaniom”. Przekazywanie i rozliczenie dotacji celowych następowało zgodnie z zasadami określonymi w ufp i obowiązującymi przepisami wykonawczymi.

Ponadto badaniem objęto dotację podmiotową w wysokości 8.000 tys. zł dla Centrum Nauki Kopernik (CNK) ujętą w układzie zadaniowym w podzadaniu 10.1.3. „Upowszechnianie, promocja oraz popularyzacja nauki”. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie podstaw i zasad przekazywania środków finansowych dla CNK.

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych

Na świadczenia na rzecz osób fizycznych w części 28 wydatkowano kwotę 36.468,6 tys. zł, tj. 97,6% planu po zmianach. W dziale 730 – Nauka świadczenia te zrealizowano w wysokości 36.380,2 tys. zł, tj. 98% planu po zmianach, a w dziale 750 – Administracja publiczna – 88,5 tys. zł, tj. 34,8% planu po zmianach. Środki z działu 730 – Nauka zostały wydatkowane m.in. na finansowanie przyznawanych corocznie przez Ministra stypendiów naukowych dla wybitnych młodych naukowców zatrudnionych w jednostkach naukowych i prowadzących działalność naukową (35.466,2 tys. zł), nagród o charakterze szczególnym niezaliczanych do wynagrodzeń (300 tys. zł). Środki z działu 750 – Administracja publiczna (86,9 tys. zł) przeznaczono m.in. na refundację zakupu okularów korekcyjnych na podstawie przepisu § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 grudnia 1998 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe²⁵ oraz na finansowanie kosztów podróży służbowych krajowych, kosztów noclegów członków Komitetów.

Wydatki bieżące jednostki budżetowej

Wydatki bieżące jednostki budżetowej wyniosły 528.494,2 tys. zł, tj. 97,7% planu po zmianach. W porównaniu do 2015 r. były one wyższe o 158.337 tys. zł, tj. o 42,8%.

Na wynagrodzenia bezosobowe w części 28 poniesiono wydatki w kwocie 4.577,3 tys. zł, co stanowiło 86,5% planu po zmianach wynoszącego 5.291,0 tys. zł. W porównaniu do 2015 r. były one wyższe o 179,5 tys. zł (tj. o 4%).

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe wyniosły 147.009,1 tys. zł, tj. 94,5% planu po zmianach i w porównaniu do 2015 r. były niższe o 27.416,9 tys. zł, tj. o 15,7%. Zostały one przeznaczone jako dotacje celowe m.in. na: inwestycje budowlane i aparaturowe w zakresie dużej infrastruktury badawczej, a także na zakup m.in. sprzętu komputerowego oraz modernizację systemu telewizji przemysłowej.

1.2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Wydatki budżetu środków europejskich w części 28 zaplanowane w kwocie 1.503.467 tys. zł zostały zwiększone środkami z rezerwy celowej o 147,3 tys. zł, tj. do kwoty 1.503.614,3 tys. zł. W wyniku dokonanych przesunięć środków pomiędzy programami oraz przeniesień pomiędzy częściami, na które

²⁵ Dz. U. Nr 148, poz. 973.

uzyskano zgody właściwych ministrów²⁶, plan został zmniejszony do kwoty 1.433.364,3 tys. zł, w tym: w dziale 730 – Nauka 1.431.708 tys. zł oraz w dziale 750 – Administracja publiczna 1.656,3 tys. zł.

Z przyznanych środków rezerwy celowej wydatkowano 100,8 tys. zł, tj. 68%. Wydatki zostały poniesione na wynagrodzenia pracowników MNiSW wykonujących merytoryczne zadania bezpośrednio związane z głównymi celami i produktami projektu Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 (POPC) „Zintegrowany system usług dla nauki – etap I”.

Wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 601.092,9 tys. zł, co stanowiło 41,9% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2015 wydatki były niższe o 74,5% głównie w wyniku zmniejszenia finansowania z perspektywy finansowej 2007-2013. Wydatki poniesiono w działach: 730 – Nauka w wysokości 600.892,9 tys. zł, tj. 42% planu po zmianach oraz 750 – Administracja publiczna w wysokości 200 tys. zł, tj. 12% planu po zmianach.

Na finansowanie projektów w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR) wydatkowano łącznie kwotę 397.626,1 tys. zł, co stanowiło 48,4% planu po zmianach. Na dotację celową dla NCBiR przeznaczono 397.524,5 tys. zł. Środki te, zgodnie ze sprawozdaniem NCBiR, zostały przekazane na realizację 403 projektów wybranych w konkursach organizowanych w ramach:

- działania 1.1 Programu Operacyjnego „Projekty B+R przedsiębiorstw”,
- działania 1.2 „Programy sektorowe B+R”,
- działania 1.3 „Prace B+R finansowane z udziałem funduszy kapitałowych”, poddziałania 1.3.1 „Wsparcie projektów badawczo-rozwojowych w fazie preseed przez fundusze typu proof of concept – BRIDGE Alfa”²⁷, poddziałania 1.3.2 „Publiczno-prywatne wsparcie prowadzenia prac badawczo-rozwojowych z udziałem funduszy kapitałowych BRIDGE VC”,
- działania 4.1 „Badania naukowe i prace rozwojowe”, poddziałania 4.1.1 „Strategiczne programy badawcze dla gospodarki”, poddziałania 4.1.2 „Regionalne agendy naukowo-badawcze”, poddziałania 4.1.4 „Projekty aplikacyjne”,
- działania 4.2 „Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki”,
- działania 4.3 „Międzynarodowe Agendy Badawcze”,
- działania 4.4 „Zwiększanie potencjału kadrowego sektora B+R”.

Pozostałe wydatki w ramach POIR zostały w przewidziane przez MNiSW przede wszystkim na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi. Nie została wydatkowana kwota 423.929,9 tys. zł. Powodem mniejszego niż zaplanowano wykorzystania środków było wolniejsze od planowanego tempo wdrażania programów i mniejsza niż zakładano liczba podpisanych umów o dofinansowanie projektów.

Środki w kwocie 197.601,9 tys. zł, co stanowiło 34% planu po zmianach, zostały wydatkowane w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG). Nie została wydatkowana kwota 382.346 tys. zł. Powodem mniejszego niż zaplanowano wykorzystania środków było ostateczne rozliczenie większości projektów w IV kwartale 2015 r.

Na realizację POPC wydatkowano łącznie kwotę 5.864,9 tys. zł, tj. 18,4% planu po zmianach. Ministerstwo przekazało Ośrodkowi Przetwarzania Informacji – Państwowemu Instytutowi Badawczemu (OPI PIB) 5.747,5 tys. zł na realizację projektu pn. „Zintegrowany system usług dla nauki – etap I” w ramach działania 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych POPC”. W celu realizacji projektu prowadzono prace polegające na budowaniu systemu informatycznego, który będzie w pełni obsługiwał procesy finansowania nauki, ustawowo realizowane przez trzy podmioty: NCN, NCBiR oraz

²⁶ Odpowiednio: Ministra Finansów, a od 28 września 2016 r. Ministra Rozwoju i Finansów.

²⁷ Projekt BRIDGE Alfa zakłada wsparcie funduszy typu Proof of Concept, których główną rolę jest finansowanie projektów technologicznych, związanych z prowadzeniem prac badawczo – rozwojowych lub wykorzystaniem własności przemysłowej. Fundusze finansują projekty w fazie Proof of Principle (fazie wczesnej weryfikacji Projektu B+R) i Proof of Concept (fazie właściwej weryfikacji pomysłu). Obejmuje ona badania przemysłowe i eksperymentalne prace rozwojowe, których wyniki na ogół umożliwiają pełne zgłoszenie patentowe lub przejście do fazy międzynarodowej zgłoszenia pierwszeństwa w trybie PCT lub komercyjne wykorzystanie wyniku Projektu B+R.

MNiSW. Pozostałe wydatki w ramach POPC zostały przeznaczone na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi oraz zakup usług pozostałych. Nie wydatkowano 25.995,5 tys. zł m.in. w związku z uzgodnieniami MNiSW z Ministerstwem Rozwoju, iż projekt E-Pionier realizowany przez NCBiR ze środków POPC finansowany będzie z części 27 – Informatyzacja.

Szczegółową kontrolą objęto 2,8% wydatków budżetu środków europejskich zrealizowanych przez MNiSW w dziale 750 – Administracja publiczna²⁸. Badane wydatki zostały poniesione w celu realizacji zadania 10.2. „Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom”, któremu zostały przyporządkowane w układzie budżetu zadaniowego. Skontrolowane wydatki zostały faktycznie poniesione i należycie udokumentowane, dokonane w okresie kwalifikowalności, zrealizowane do wysokości określonej w planie finansowym. Zostały one przeznaczone na cele lub zadania określone w umowach na dofinansowanie. Zlecenia płatności były przekazywane do Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) w terminach umożliwiającym ich realizację przed upływem terminu płatności.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatkowania środków europejskich w części 28 zawiera tabela, stanowiąca załącznik 4a do niniejszej Informacji.

1.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W ramach funkcji 10. „Nauka polska” na dwa zadania, pięć podzadań i 14 działań wydatkowano ogółem 6.373.343,9 tys. zł (87,1% planu po zmianach), w tym: budżet państwa – 5.772.251 tys. zł oraz budżet środków europejskich - 601.092,9 tys. zł.

Na zadanie 10.1. „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki” wydatkowano 4.251.646,9 tys. zł. Celem zadania było podniesienie poziomu wyników badań naukowych, natomiast miernikiem – udział publikacji z Polski w czasopismach zawartych w bazie danych Scopus. Planowany na poziomie 1.209% miernik został osiągnięty (realizacja 1.238%). W porównaniu do 2015 r. nastąpił wzrost nakładów na ww. zadanie o 428.267,1 tys. zł oraz wartości miernika z 1.205% na 1.238%.

Na zadanie 10.2. „Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom” poniesiono nakłady w wysokości 2.121.697 tys. zł. Celem zadania było zwiększenie poziomu praktycznego zastosowania prac B+R. Do oceny realizacji zadania przyjęto następujące mierniki:

- liczba patentów międzynarodowych udzielonych w Europejskim Urzędzie Patentowym (EPO),
- liczba patentów międzynarodowych udzielonych w Urzędzie Patentowym Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej (USPTO),
- liczba patentów krajowych uzyskanych przez polskich rezydentów w Urzędzie Patentowym RP (UPRP).

Mierniki te zrealizowano na poziomie: 180 EPO, 200 USPTO, 3.371 UPRP (tj. wyższym niż zaplanowano: 140 EPO, 180 USPTO, 2.600 UPRP), a także wyższym niż uzyskano w 2015 r. (108 EPO, 162 USPTO, 1.973 UPRP).

Drugi miernik służący także do oceny realizacji zadania 10.2. tj. udział wydatków na B+R poniesionych przez sektor przedsiębiorstw w stosunku do całkowitych wydatków na B+R w Polsce zrealizowany został na poziomie 46,6% (plan – 54,6%). W porównaniu do 2015 r. nakłady na zadanie zmalały o 1.927.705,7 tys. zł.

Efektami działań w obszarze nauki w 2016 r. polegających m.in. na stworzeniu systemu finansowania instytucji naukowych i udziale w międzynarodowych przedsięwzięciach był wzrost liczby publikacji polskich naukowców w czasopismach należących do bazy SCOPUS: z 35.951 publikacji w 2015 r. do 37.285 publikacji.

²⁸ Doboru próby dokonano w sposób celowy spośród wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym dysponenta III stopnia – urzędu obsługującego Ministra.

W ramach wsparcia rozwoju naukowego młodych naukowców oraz monitorowania rozwoju kariery młodych naukowców, przez uczestnictwo w badaniach naukowych prowadzonych w renomowanych ośrodkach badawczych za granicą pod opieką wybitnych naukowców o międzynarodowym autorytecie w danej dziedzinie nauki, przekazano wsparcie finansowe 4.658 młodym naukowcom. W 2015 r. wsparcie otrzymało 3.957 młodych naukowców. Wzrost wynika ze zwiększonej liczby kandydatów do otrzymania stypendium, zgłoszonych przez rady naukowe.

Pozytywnym zjawiskiem jest zwiększenie liczby przedsiębiorstw realizujących projekty dotyczące prac B+R oraz komercjalizacji ich wyników z 889 w 2015 r. do 1.466 w 2016 r.

Poprawie uległa również infrastruktura ośrodków naukowych o wysokim potencjale badawczym. Liczba ośrodków badawczych objętych wsparciem wzrosła z 488 w 2015 r. do 514 w 2016 r.

2. Część 38 – Szkolnictwo wyższe

2.1. Dochody budżetowe

W ustawie budżetowej na 2016 r. dochody w części 38 zaplanowano w kwocie 5.740 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 12.786,5 tys. zł (tj. 222,8% planu po zmianach), w tym w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe 12.776,3 tys. zł oraz w dziale 750 – Administracja publiczna 10,1 tys. zł. W porównaniu do 2015 r. zrealizowane dochody były niższe o 5.207,9 tys. zł, tj. o 40,7%. Źródłami dochodów w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe były m.in. zwrócone przez uczelnie niewykorzystane środki z dotacji podmiotowej przeznaczonej na działalność dydaktyczną bądź środki wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem (1.555 tys. zł), niewykorzystane dotacje celowe na zadania inwestycyjne (4.696 tys. zł). Źródłami dochodów w dziale 750 – Administracja publiczna były zwroty z Komisji Europejskiej za zakup biletów lotniczych oraz zwroty z tytułu nadpłaconych składek na ubezpieczenia społeczne. Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2016 r. wyniosły 22.702,7 tys. zł i były wyższe o 13.695,4 tys. zł, tj. o 152% w porównaniu do 2015 r. Zaległości wyniosły 18.661,8 tys. zł i były wyższe o 10.598,3 tys. zł, tj. o 131% od zaległości na koniec 2015 r. Największą zaległość²⁹ w kwocie 10.200 tys. zł (54,7% zaległości ogółem) stanowiła podlegająca zwrotowi dotacja udzielona Politechnice Krakowskiej na dofinansowanie inwestycji, wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem.

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r., kontrola dochodów budżetowych w części 38 – Szkolnictwo wyższe została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 38 zawiera tabela, stanowiąca załącznik 1b do niniejszej Informacji.

2.2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej zaplanowano wydatki w części 38 w wysokości 12.860.778 tys. zł, z tego 12.507.609 tys. zł stanowiły wydatki budżetu państwa i 353.169 tys. zł wydatki budżetu środków europejskich. Zrealizowane wydatki w części 38 wyniosły łącznie 12.775.248 tys. zł, tj. 98,6% planu po zmianach.

Największy udział w wydatkach części 38 miały dotacje w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe, które wyniosły 12.077.052 tys. zł (96,9% wydatków budżetu państwa) i zostały przeznaczone m.in. na zadania związane z kształceniem studentów i utrzymaniem uczelni oraz kształceniem uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych.

²⁹ Decyzja Ministra NiSW.

2.2.1. Wydatki budżetu państwa

W ustawie budżetowej na rok 2016 zaplanowano wydatki w części 38 w wysokości 12.507.609 tys. zł. w tym m.in. w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe 12.477.761 tys. zł, w dziale 851 – Ochrona zdrowia 17.297 tys. zł. W wyniku dokonanych zmian plan wydatków został zwiększony do wysokości 12.532.524,7 tys. zł. Zrealizowane w części 38 wydatki wyniosły 12.463.799,8 tys. zł (99,4% planu po zmianach), w tym m.in. w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe 12.436.254,5 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach, w dziale 851 – Ochrona zdrowia 16.663,5 tys. zł, tj. 96,3% planu po zmianach.

Minister NiSW wprowadził blokadę środków finansowych w części 38 w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe na kwotę 7.004 tys. zł. Blokada została uzasadniona potrzebą przesunięcia środków przeznaczonych na realizację programu wieloletniego pn. „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2017” na 2017 r. w związku z przedłużającymi się postępowaniami administracyjnymi i sądowymi dotyczącymi zakupu gruntów pod inwestycję.

Środki z rezerw celowych zwiększyły wydatki budżetowe części 38 łącznie o kwotę 9.815,6 tys. zł, w tym w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe o kwotę 9.705,3 tys. zł i w dziale 750 – Administracja publiczna o kwotę 110,3 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto 95,2% tych środków. Zostały one przeznaczone na realizację projektów pomocy rozwojowej (6.339,8 tys. zł) oraz na realizację inwestycji na potrzeby Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. H. Cegielskiego w Gnieźnie³⁰ (3.000 tys. zł). Na programy stypendialne wykorzystano łącznie kwotę 5.599,2 tys. zł³¹. PWSZ w Gnieźnie, w związku z nierozpoczęciem I etapu prac zaplanowanego w programie inwestycji budowlanej, zwróciła całość otrzymanych środków (2.000 tys. zł).

Szczegółowym badaniem objęto 165 zapisów księgowych na kwotę ogółem 1.203 tys. zł³², tj. 11% wydatków dysponenta III stopnia – urzędu obsługującego Ministra. Objęte badaniem wydatki stanowiły grupę wydatków majątkowych w kwocie 415 tys. zł oraz grupę wydatków bieżących pozapłacowych w kwocie 788 tys. zł. Badane wydatki zostały poniesione w wysokości 1.187,3 tys. zł w celu realizacji zadania 3.2. „Szkolnictwo wyższe” oraz w wysokości 15,7 tys. zł na realizację zadania 11.4. „Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa”.

Stwierdzono, że wydatki zostały rzetelnie oszacowane oraz zostały dokonane do wysokości kwot ujętych w planie finansowym. Wydatki majątkowe zostały zrealizowane zgodnie z obowiązującym prawem, były gospodarne i służyły osiągnięciu zaplanowanych celów. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności oraz dokonywania wydatku przed terminem płatności.

Na wynagrodzenia bezosobowe w części 38 poniesiono wydatki w kwocie 13.217,1 tys. zł, co stanowiło 93,5% planu po zmianach (14.132,5 tys. zł). W porównaniu do 2015 r. były one niższe o 961 tys. zł, tj. o 6,8%.

Przeciętne zatrudnienie w jednostkach podległych i nadzorowanych przez Ministra NiSW wyniosło 117.925 etatów i było o 633 etaty niższe niż w 2015 r. Przeciętne wynagrodzenie wyniosło 5.821,5 zł i było niższe niż w 2015 r. tj. o 0,6%.

Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich wyniosły 68.129,9 tys. zł, tj. 73,6% planu po zmianach i były niższe o 142.977 tys. zł, tj. o 67,7% w porównaniu do 2015 r.

³⁰ Dalej: PWSZ w Gnieźnie.

³¹ Niewykorzystanie środków w łącznej kwocie 740,6 tys. zł wynikało m.in. z mniejszej liczby wniosków o nieobligatoryjne świadczenia (np. o stypendia w okresie wakacji, zasiłki w związku z przygotowaniem pracy magisterskiej), braku rozliczenia roku studiów, zmiany statusu pobytowego uczestnika (karta stałego pobytu), niższych kosztów organizacji zjazdu stypendystów i absolwentów, niższych kosztów promocji projektu, rezygnacji z udziału w Programie.

³² Badaną próbę stanowiły wydatki wylosowane metodą monetarną MUS w kwocie 587,8 tys. zł oraz wydatki dobrane celowo w kwocie 615,2 tys. zł.

Zobowiązania na koniec 2016 r. wyniosły (głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi) 1.380,6 tys. zł. Były one wyższe od kwoty zobowiązań na koniec 2015 r. o 253,1 tys. zł, tj. o 22,4%. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

W części 38 szczegółowemu badaniu poddano osiem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego o łącznej wartości zamówień 2.077 tys. zł. Wśród zbadanych postępowań: cztery zostały przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego – na łączną kwotę 1.201 tys. zł, jedno na podstawie art. 138o Pzp na kwotę 525,5 tys. zł, zaś trzech zamówień o wartości 350 tys. zł udzielono z wyłączeniem procedur określonych w Pzp ze względu na wartość zamówienia (art. 4 pkt 8 ustawy). Dwa zamówienia zostały sfinansowane z udziałem środków europejskich. Łączna kwota wydatkowana na podstawie skontrolowanych zamówień w 2016 r. wyniosła 443 tys. zł³³. W wyniku analizy postępowań objętych badaniem nie stwierdzono nieprawidłowości w siedmiu postępowaniach. Nieprawidłowość dotycząca przetargu nieograniczonego na dostawę przełączników sieciowych do MNiSW w 2016 r. została opisana w wynikach kontroli części 28 niniejszej Informacji.

Ponadto przeprowadzono kontrolę wydatków w łącznej kwocie 952 tys. zł (68% zbadanej próby wydatków) pod względem prawidłowości wyłączenia zastosowania przepisów Pzp oraz wyboru trybu zamówienia publicznego. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości polegających na nieuzasadnionym wyłączeniu stosowania powołanej ustawy lub nieprawidłowym zastosowaniu trybu określonego w ustawie.

Dotacje budżetowe

W planie po zmianach na dotacje podmiotowe przeznaczono kwotę 12.043.848,7 tys. zł, w tym na działalność dydaktyczną – 10.189.979,2 tys. zł, na pomoc materialną dla studentów i doktorantów – 1.633.256,8 tys. zł, na zadania projakościowe – 219.742 tys. zł. Dla Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej przeznaczono środki w wysokości 630,7 tys. zł, natomiast dla Krajowej Reprezentacji Doktorantów – 240 tys. zł.

Dotację podmiotową na działalność dydaktyczną (rozdział 80306) wykorzystano w kwocie 10.189.955,1 tys. zł. Środki te przekazano 302 podmiotom, w tym: 59 uczelniom publicznym akademickim nadzorowanym przez Ministra NiSW (9.178.925,1 tys. zł), 36 uczelniom publicznym zawodowym nadzorowanym przez Ministra NiSW (613.313 tys. zł), pięciu uczelniom publicznym nadzorowanym przez Ministra Obrony Narodowej (179.167,7 tys. zł), sześciu uczelniom prowadzonym przez Kościoły i związki wyznaniowe (208.292,3 tys. zł). Ponadto środki przekazano 196 uczelniom niepublicznym (10.257 tys. zł) na zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia.

Dotację podmiotową na pomoc materialną dla studentów i doktorantów (rozdział 80309) wykorzystano łącznie 416 podmiotów w kwocie 1.632.988,3 tys. zł, w tym: 59 uczelni publicznych akademickich nadzorowanych przez Ministra NiSW (1.214.790,4 tys. zł), 36 uczelni publicznych zawodowych nadzorowanych przez Ministra NiSW (111.326,4 tys. zł), pięć uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej (29.813,8 tys. zł), sześć uczelni prowadzonych przez Kościoły i związki wyznaniowe (31.285,3 tys. zł) i sześć seminariów kształcących księży katolickich (468,9 tys. zł), 248 uczelni niepublicznych (244.072,1 tys. zł) oraz 41 instytutów naukowych PAN (1.062,1 tys. zł) i 15 instytutów badawczych (169,3 tys. zł).

Dotację podmiotową w rozdziale 80311 (tzw. projakościową), wykorzystano 100 podmiotów na kwotę 219.742 tys. zł. Wśród jednostek, które otrzymały dotację było: 59 uczelni publicznych akademickich nadzorowanych przez Ministra NiSW (174.353,1 tys. zł), dziewięć uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Zdrowia (25.740 tys. zł), cztery uczelnie prowadzone przez Kościoły i związki wyznaniowe (6.550 tys. zł), sześć uczelni niepublicznych (7.536 tys. zł), 16 uczelni publicznych

³³ Wydatki z tytułu pięciu zamówień były ponoszone z części 28 i 38 budżetu. Podana kwota uwzględnia wyłącznie część 38.

nadzorowanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (4.112,9 tys. zł), trzy uczelnie publiczne nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej (1.100 tys. zł), jedna jednostka naukowo-dydaktyczna nadzorowana przez Ministra Zdrowia (110 tys. zł) oraz dwie uczelnie publiczne nadzorowane przez Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (240 tys. zł).

Dotację podmiotową w rozdziale 80395 – Pozostała działalność, wykorzystali: Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej (630,7 tys. zł) oraz Krajowa Reprezentacja Doktorantów (240 tys. zł).

Na dotacje celowe w rozdziale 80306 – Działalność dydaktyczna wydatkowano 188.002,4 tys. zł. Kwota ta została wykorzystana przez 35 publicznych uczelni akademickich nadzorowanych przez Ministra NiSW (179.438,7 tys. zł, w tym m.in. przez Uniwersytet Jagielloński – 59.536 tys. zł, Uniwersytet Warszawski – 16.708,3 tys. zł, Uniwersytet Szczeciński – 13.634,2 tys. zł), cztery uczelnie publiczne zawodowe (7.263,7 tys. zł, w tym m.in. przez Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej – 4.000 tys. zł, Państwową Szkołę Zawodową im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu – 2.000 tys. zł) i jedną uczelnię prowadzoną przez kościół (1.300 tys. zł). Na dotacje celowe w rozdziale 80309 – Pomoc materialna dla studentów wydatkowano 24.340 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane przez osiem uczelni publicznych akademickich nadzorowanych przez Ministra NiSW i jedną uczelnię publiczną zawodową (21.340 tys. zł, w tym m.in. przez Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu – 9.262 tys. zł, Politechnikę Łódzką – 4.000 tys. zł) oraz jedną uczelnię prowadzoną przez Kościół Rzymskokatolicki (3.000 tys. zł). Dotację celową w rozdziale 80379 – Pomoc zagraniczna wydatkował Uniwersytet Warszawski (1.282 tys. zł). W rozdziale 80395 – Pozostała działalność środki dotacji w kwocie 11.331,1 tys. zł zostały wykorzystane przez jedną uczelnię publiczną (553,7 tys. zł), dziewięć fundacji (8.917,2 tys. zł), 14 związków sportowych (1.400 tys. zł), dwa stowarzyszenia (73,9 tys. zł) oraz OPI PIB (306 tys. zł), Lubelski Park Naukowo-Technologiczny SA (34,5 tys. zł) i Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej (45,8 tys. zł).

W części 38 kontrolą objęto 16,1% zrealizowanych wydatków na dotacje. Badaniem objęto dobrane w sposób celowy (najwyższe kwotowo dwa zadania realizowane w 2016 r. w ramach programów wieloletnich oraz pięć pozostałych zadań inwestycyjnych) dotacje celowe na łączną kwotę 79.000,9 tys. zł oraz cztery dotacje dla uczelni publicznych przekazane na działalność dydaktyczną w łącznej kwocie 1.861.675,2 tys. zł. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przekazywania środków oraz rozliczania dotacji celowych.

Ponadto kontrolą objęto środki pochodzące z rezerwy celowej, które w formie dotacji celowej Minister NiSW przekazał na realizację inwestycji na potrzeby PWSZ w Gnieźnie. Stwierdzono, że Minister naruszył tryb i zasady udzielania dotacji udzielając PWSZ w Gnieźnie dotacji celowej na inwestycję z pominięciem przepisów rozporządzenia Ministra NiSW z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie trybu udzielania oraz zasad i trybu rozliczania dotacji na dofinansowanie lub finansowanie kosztów realizacji inwestycji uczelni publicznej³⁴.

Działając na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 10 w związku z art. 94c ustawy Psw, w dniu 18 października 2016 r. Minister NiSW zawarł z PWSZ w Gnieźnie umowę o udzieleniu dotacji w wysokości 3.000 tys. zł. Szczegółowy opis, termin i harmonogram realizacji inwestycji określał program inwestycji stanowiący załącznik nr 1 do umowy. W dniu 7 listopada 2016 r. przekazano, zgodnie z harmonogramem, transzę w wysokości 2.000 tys. zł. Całą otrzymaną kwotę uczelnia zwróciła w dniu 28 grudnia 2016 r.

Przed wydaniem decyzji w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie państwa zwiększających część 38 o kwotę 3.000 tys. zł z przeznaczeniem na realizację inwestycji przez PWSZ w Gnieźnie, Minister Rozwoju i Finansów³⁵ zwracał się do Ministra NiSW o potwierdzenie możliwości udzielenia dotacji na

³⁴ Dz. U. Nr 179, poz. 1068.

³⁵ Od dnia 16 listopada 2015 r. do dnia 27 września 2016 r., na podstawie rozporządzeń Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. poz. 1900) oraz w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju (Dz. U. poz. 1895, ze zm.), funkcjonowały dwa organy – Minister Finansów oraz Minister Rozwoju. Natomiast od 28 września 2016 r. – stosownie do rozporządzenia Prezesa Rady

podstawie obowiązujących regulacji prawnych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa³⁶ oraz rozporządzenia Ministra NiSW w sprawie trybu udzielania oraz zasad i trybu rozliczania dotacji na dofinansowanie lub finansowanie kosztów realizacji inwestycji uczelni publicznej, które jest stosowane od 1 stycznia 2012 r.

Minister NiSW wyjaśnił, że do dnia 31 grudnia 2011 r. podstawą udzielania dotacji na inwestycje dydaktyczne uczelni publicznych było rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa. W ramach prac nad reformą szkolnictwa wyższego w ustawie Psw wprowadzono przepis umożliwiający odrębne uregulowanie spraw finansowania ze środków publicznych inwestycji uczelni publicznych. Na tej podstawie wydane zostało w 2011 r. rozporządzenie w sprawie trybu udzielania oraz zasad i trybu rozliczania dotacji na dofinansowanie lub finansowanie kosztów realizacji inwestycji uczelni publicznej, które zachowując znaczącą zbieżność z przepisami ww. rozporządzenia Rady Ministrów, wprowadziło rozwiązania dostosowane do specyfiki uczelni publicznych. Rozporządzenie to jest stosowane od dnia 1 stycznia 2012 r., jednak w przypadku kwestii nieuregulowanych w tym rozporządzeniu, zastosowanie mają wciąż odpowiednie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów. Do takich kwestii należy zaliczyć finansowanie lub dofinansowanie tych inwestycji niewspółfinansowanych w ramach programów operacyjnych, dla których środki finansowe ujęto w odpowiednich rezerwach budżetu państwa.

W przypadku inwestycji PWSZ w Gnieźnie – zdaniem Ministra NiSW – rozporządzenie z 2011 r. nie mogło być zastosowane. Zawarta w nim procedura występowania o środki budżetowe na inwestycje uczelni publicznych wyznacza uczelniom termin na składanie wniosków na dzień 15 lutego roku poprzedzającego, a zatem na kilka tygodni lub nawet miesięcy przed rozpoczęciem prac nad kolejną ustawą budżetową, w której mogą zostać zaplanowane, m.in. rezerwy na inwestycje. Ponadto rozporządzenie to przewiduje konkurencyjny tryb występowania przez uczelnie o dofinansowanie inwestycji z budżetu państwa. Tymczasem środki dla PWSZ w Gnieźnie zostały zaplanowane ze wskazaniem tej właśnie konkretnej uczelni już po dniu 15 lutego 2015 r. w ramach prac parlamentarnych nad ustawą budżetową na rok 2016. W związku z powyższym, jako podstawę udzielenia dotacji PWSZ w Gnieźnie, wskazano przepisy rozporządzenia z 2010 r. Odmienne stanowisko w kwestii podstawy prawnej przekazania dotacji zajął Minister Finansów, wobec czego jako podstawę prawną wskazano art. 94 ust. 1 pkt 10 ustawy Psw, czyli przepis, który stanowi materialnoprawne upoważnienie ustawowe dla Ministra NiSW do udzielania finansowania lub dofinansowania inwestycji uczelni publicznych. Na tej podstawie, decyzją Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 3 października 2016 r. środki zostały udostępnione uczelni.

W ocenie NIK uczelnia publiczna może otrzymać dotację celową na zadanie inwestycyjne na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 10 ustawy Psw, tym niemniej udzielenie dotacji musi nastąpić z zastosowaniem przepisów rozporządzenia z dnia 8 sierpnia 2011 r. Od momentu przekazania środków z rezerwy celowej do danej części budżetu państwa środki te podlegają takim samym rygorom prawnym dotyczącym wydatkowania środków publicznych, jak środki od początku planowane w części budżetu państwa.

Dodatkowo stwierdzono, że Minister NiSW nie wyegzekwował zwrotu części nieprawidłowo wykorzystanej dotacji udzielonej Politechnice Śląskiej w Gliwicach na realizację zadania inwestycyjnego „Przebudowa budynku przy ul. Towarowej 5 w Gliwicach wraz z adaptacją na potrzeby dydaktyczno-laboratoryjne oraz modernizacją gospodarki wodno-ściekowej”³⁷.

Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów (Dz. U. poz. 1595) – funkcjonuje jeden organ – Minister Rozwoju i Finansów. Dlatego w Informacji powoływane są organy zgodnie z okresem, w jakim funkcjonowały.

³⁶ Dz. U. Nr 238, poz. 1579.

³⁷ W Informacji o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2015 r. w częściach: 28 – Nauka, 38 – Szkolnictwo wyższe, 67 – Polska Akademia Nauk oraz wykonania planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej wskazano, że NIK skierowała do Rektora Politechniki Śląskiej wystąpienie pokontrolne, w którym wniosła m.in. o zwrot do budżetu państwa wraz z odsetkami części dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem na sfinansowanie

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych

Na świadczenia na rzecz osób fizycznych w części 38 wydatkowano kwotę 48.826,8 tys. zł, tj. 98% planu po zmianach.

Stwierdzono, że Minister NiSW przyznał nagrody dwóm nauczycielom akademickim zatrudnionym w Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, pomimo, że nie był podmiotem uprawnionym do ich przyznania, czym naruszył art. 155 ust. 3 w związku z art. 94 ust. 3 pkt 6 ustawy Psw.

Stosownie do art. 155 ust. 1 ustawy Psw nauczyciele akademicy mogą otrzymywać za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne lub organizacyjne albo za całokształt dorobku nagrody ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, a w stosunku do nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni medycznej powyższe uprawnienie przysługuje ministrowi właściwemu do spraw zdrowia (art. 155 ust. 2 ustawy Psw).

W dniu 24 czerwca 2016 r. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego złożył skorygowany wniosek o przyznanie nagrody zespołowej dydaktycznej za opracowanie podręcznika pt. „Torbiele obszaru szczękowo-twarzowego”. We wniosku zgłoszono dwie osoby zatrudnione w Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Powołany przez Ministra NiSW w dniu 20 września 2016 r. Zespół do Spraw Nagród Ministra dla Nauczycieli Akademickich³⁸ dokonał oceny wniosku przyznając mu ocenę punktową – 9,0 na 10 punktów.

Pismem z dnia 8 grudnia 2016 r. Minister NiSW poinformował Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, że przyznał nagrody nauczycielom akademickim zatrudnionym w uczelni, w tym, na podstawie wniosku Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, dwóm nauczycielom akademickim w obszarze nauk medycznych w łącznej kwocie 22,5 tys. zł.

W powyższej sprawie Minister NiSW stwierdził, że stosownie do art. 155 ust. 1 ustawy Psw nauczyciele akademicy mogą otrzymywać za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne lub organizacyjne albo za całokształt dorobku nagrody rektora oraz nagrody ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Natomiast, w myśl art. 155 ust. 2 tej ustawy, nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni wojskowej, uczelni służb państwowych, uczelni artystycznej, uczelni morskiej lub uczelni medycznej mogą otrzymywać nagrody rektora oraz nagrody właściwego ministra nadzorującego uczelnię. Wymienione przepisy wyraźnie precyzują zakres nadzoru sprawowanego nad uczelniami przez poszczególnych ministrów, a tym samym wskazują na możliwość składania wniosków o nagrody dla nauczycieli akademickich wyłącznie do jednego ministra nadzorującego uczelnię.

W art. 94 ustawy Psw jest mowa o sposobie naliczania środków finansowych na dotacje dla uczelni publicznej, zaś w art. 155 ust. 3 ustawy – o sposobie ustalenia wysokości środków, którymi będzie dysponował minister. Z kolei w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 155 ust. 5 ustawy określone zostały zasady wydatkowania środków pozostawionych do dyspozycji ministra. W żadnym z tych przepisów nie ma wskazania, że środki na nagrody dla nauczycieli akademickich mogą być przyznane tylko tym nauczycielom, którzy byli brani pod uwagę przy naliczaniu tych środków. Minister zauważył również, że zgodnie z przepisami przywołanej ustawy, uczelnia medyczna to uczelnia publiczna nadzorowana przez ministra właściwego do spraw zdrowia.

Statut Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie stanowi, że jednostki organizacyjne Uniwersytetu prowadzące działalność dydaktyczną, naukowo-badawczą i organizacyjną w zakresie nauk medycznych, farmacji i nauk o zdrowiu oraz uczestniczące w sprawowaniu opieki zdrowotnej w powiązaniu z wykonywaniem zadań dydaktycznych i badawczych, używają tradycyjnej nazwy i są zarządzane jako

---

kosztów opracowania dokumentacji w zakresie dotyczącym rozwiązań projektowych planowanych do realizacji poza dotowanym zadaniem.

³⁸ Zarządzenie Ministra NiSW z dnia 20 września 2016 r. w sprawie powołania Zespołu do Spraw Nagród Ministra dla Nauczycieli Akademickich (Dz. Urz. MNiSW poz. 58).

Collegium Medicum (§ 19) i działalność ta podlega merytorycznemu nadzorowi ministra zdrowia. Jednakże, w myśl § 47 i § 49 statutu, Wydział Lekarski, Wydział Farmaceutyczny oraz Wydział Nauk o Zdrowiu są podstawowymi jednostkami organizacyjnymi Uniwersytetu, który podlega nadzorowi ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego³⁹.

Odnosząc się do pojawiających się wątpliwości, który minister może przyznać nagrody dla nauczycieli akademickich, Minister NiSW zauważył, że uprzywilejowanie uczelni posiadających w swojej strukturze wydziały medyczne mogłoby spowodować posądzenie o nierówne traktowanie wnioskodawców z zakresu nauk technicznych, czy humanistycznych. Zdaniem Ministra różnicowanie sytuacji w poszczególnych resortach może faworyzować resorty mniejsze, w których – ze względu na mniejszą liczbę kandydatów – łatwiej uzyskać nagrodę ministra, choć ze względu na ograniczenia wysokości środków finansowych – wysokość poszczególnych nagród jest znacznie niższa niż w MNiSW. Dla lepszego zobrazowania powyższych kwestii należy zauważyć, że dopuszczenie możliwości składania wniosków o przyznanie nagród do kilku ministrów spowodowałoby sytuację, w której Uniwersytet Jagielloński w Krakowie byłby uprawniony do złożenia ośmiu wniosków, tj. czterech do Ministra NiSW i czterech do Ministra Zdrowia. Tymczasem Uniwersytet Warszawski, a zatem uczelnia o podobnej wielkości i potencjale wyrażonym liczbą pracowników, doktorantów i studentów, byłby uprawniony do złożenia jedynie czterech wniosków. Dlatego – w opinii Ministra – nagroda ministra za zespołowe osiągnięcia dydaktyczne dla zespołu nauczycieli akademickich zatrudnionych w Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, została przyznana zgodnie z obowiązującym stanem prawnym.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa że, mimo iż Collegium Medicum to jednostka organizacyjna Uniwersytetu, jednakże również prowadzi działalność dydaktyczną, naukowo-dydaktyczną i organizacyjną w zakresie nauk medycznych, farmacji i nauk o zdrowiu oraz uczestniczy w sprawowaniu opieki zdrowotnej w powiązaniu z wykonywaniem zadań dydaktycznych i badawczych. W powyższym zakresie, stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o włączeniu Akademii Medycznej im. Mikołaja Kopernika w Krakowie do Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie⁴⁰, jest nadzorowana przez Ministra Zdrowia. Minister Zdrowia przyznaje więc Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie dotacje podmiotowe, tj. tzw. dotację dydaktyczną oraz dotację na pomoc materialną (w 2016 r. przyznał odpowiednio 152.241.657 zł oraz 8.939.051 zł), co wynika z art. 94 ust. 3 pkt 6 ustawy Psw. Skoro środki na nagrody są planowane w ramach dotacji, o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy Psw, a w przypadku jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego tworzących Collegium Medicum dotacja ta jest wypłacana z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Zdrowia, to nagrody dla nauczycieli akademickich zatrudnionych w Collegium Medicum muszą być finansowane z tej części.

Wydatki bieżące jednostki budżetowej

Wydatki bieżące jednostki budżetowej zrealizowano w kwocie 56.854,8 tys. zł, tj. 94,2% planu po zmianach. W dziale 803 – Szkolnictwo wyższe wyniosły one 29.889,5 tys. zł (95,2% planu po zmianach), w dziale 750 – Administracja publiczna 10.283,7 tys. zł (88,5% planu po zmianach), w dziale 851 – Ochrona zdrowia – 16.663,5 tys. zł (96,3% planu po zmianach), a w dziale 752 – Obrona narodowa 18,1 tys. zł (72,5% planu po zmianach).

Na wynagrodzenia bezosobowe w części 38 poniesiono wydatki w kwocie 13.217,1 tys. zł, co stanowiło 93,5% planu po zmianach (14.132,5 tys. zł). W porównaniu do 2015 r. były one niższe o 961 tys. zł, tj. o 6,8%.

³⁹ <http://www.uj.edu.pl/universytet-z-collegium-medicum/akty-prawne>.

⁴⁰ Dz. U. Nr 44, poz. 200, ze zm.

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe zrealizowano w łącznej wysokości 212.936,3 tys. zł, tj. 84,5% planu po zmianach. W porównaniu do 2015 r. były one niższe o 35.917,3 tys. zł, tj. o 16,9%. W dziale 803 – Szkolnictwo wyższe wykonanie wydatków majątkowych wyniosło 212.516,4 tys. zł, tj. 84,6% planu po zmianach. Środki te wydatkowano na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych, w tym realizowanych w ramach programów wieloletnich. Wydatki majątkowe w dziale 750 – Administracja publiczna wyniosły 419,9 tys. zł (50,2% planu po zmianach) i były niższe niż w 2015 r. o 368 tys. zł, tj. o 53,3%. Przeznaczono je na: zakup sprzętu komputerowego (297,1 tys. zł), przełączników sieciowych (84,9 tys. zł), wykonanie III etapu sieci LAN (13,6 tys. zł), wymianę oświetlenia zasadniczego i awaryjnego (24,3 tys. zł). Realizacja wydatków majątkowych w kwocie niższej niż zaplanowana wynikała z przesunięcia na 2017 r. zadania dotyczącego wdrożenia systemu centralnego wydruku (wdrożenie systemu wraz z serwisem urządzeń drukujących) oraz późniejszego niż zaplanowano rozpoczęcia postępowania dotyczącego zakupu oprogramowania. Wynikało to m.in. z: oczekiwania na zakończenie przetargu na sprzęt serwerowy realizowanego przez Centrum Usług Wspólnych, zmiany zakresu oprogramowania objętego wnioskiem m.in. związanego z rozpoczęciem integracji wszystkich serwisów urzędów centralnych oraz rezygnacji przez Centrum z zamówienia dotyczącego macierzy i urządzeń sieciowych.

2.2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Wydatki budżetu środków europejskich w części 38 zostały zaplanowane w ustawie budżetowej w kwocie 353.169 tys. zł. W wyniku dokonanych zmian oraz przesunięć środków między programami operacyjnymi (za zgodą Ministra Rozwoju i Ministra Finansów) budżet środków europejskich został zwiększony do kwoty 423.419 tys. zł, w tym: w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe 422.502,3 tys. zł oraz w dziale 750 – Administracja publiczna 916,7 tys. zł.

Wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 311.448,1 tys. zł, co stanowiło 73,6% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2015 wydatki były niższe o 61,2% głównie w wyniku zmniejszenia finansowania zadań z perspektywy finansowej 2007-2013. Wydatki poniesiono w działach: 803 – Szkolnictwo wyższe w wysokości 310.852,6 tys. zł, tj. 73,6% planu po zmianach oraz 750 – Administracja publiczna w wysokości 595,5 tys. zł, tj. 65% planu po zmianach.

W 2016 r. wydatkowano w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 (POIŚ) – 262.311 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach. Środki zostały przekazane na wszystkie projekty, w których złożony został wniosek o płatność końcową.

Na realizację Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (POWER) wydatkowano 47.859,3 tys. zł, co stanowiło 30,2% planu po zmianach. Największą kwotę 42.711,5 tys. zł, przekazano m.in. w ramach dotacji celowej NCBiR na realizację projektów wybranych w konkursach organizowanych głównie w ramach działania 3.1. „Kompetencje w szkolnictwie wyższym” (m.in. „Program Rozwoju Kompetencji”, „Studiujesz? Praktykuj!”, „Akademickie Biura Karier”, „Program Rozwoju Kompetencji”), działania 3.2. „Studia doktoranckie” oraz działania 3.3. „Umiejdzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego”. Ponadto Ministerstwo wydatkowało środki finansowe na realizację następujących projektów pozakonkursowych POWER: „Program praktyk zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych” (w ramach działania 3.1.), „Kształcenie na studiach doktoranckich: Opracowanie programów studiów doktoranckich o zróżnicowanych profilach” (w ramach działania 3.2.), „Najlepsi z najlepszych!” (w ramach działania 3.3.). Brak realizacji wydatków o wartości 110.462,7 tys. zł spowodowany był późniejszym, niż zakładano, rozpoczęciem wdrażania programu oraz mniejszym od zakładanego poziomem kontraktacji.

Wydatki budżetu środków europejskich w części 38 poniesiono również w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013 (POKL) – 1.277,8 tys. zł, tj. 91,9% planu po zmianach. Środki zostały przekazane na wszystkie projekty, w których złożony został wniosek o płatność końcową.

Szczegółową kontrolą objęto 31,9% wydatków budżetu środków europejskich zrealizowanych przez MNiSW w dziale 750 – Administracja publiczna⁴¹. Badane wydatki zostały poniesione w celu realizacji zadania 3.2. „Szkolnictwo wyższe”, któremu zostały przyporządkowane w układzie budżetu zadaniowego. Skontrolowane wydatki zostały faktycznie poniesione i należycie udokumentowane, dokonane w okresie kwalifikowalności, zrealizowane do wysokości określonej w planie finansowym. Zostały one przeznaczone na cele lub zadania określone w umowach na dofinansowanie. Zlecenia płatności były przekazywane do BGK w czasie umożliwiającym ich terminową realizację.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatkowania środków europejskich w części 38 zawiera tabela, stanowiąca załącznik 4b do niniejszej Informacji.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W ramach funkcji 3. „Edukacja, wychowanie i opieka” na jedno zadanie, cztery podzadania i 15 działań wydatkowano ogółem 12.758.000,4 tys. zł (98,6% planu po zmianach), w tym: budżet państwa – 12.446.552,3 tys. zł oraz budżet środków europejskich – 311.448,1 tys. zł.

Na zadanie 3.2. „Szkolnictwo wyższe” wydatkowano 12.758.000,4 tys. zł, tj. o 611.026,9 tys. zł mniej niż w 2015 r. Celem zadania było zapewnienie dostępu do edukacji na poziomie wyższym, natomiast miernikiem udział osób z wyższym wykształceniem w społeczeństwie polskim w grupie wiekowej 23 lat plus. Planowana na poziomie 27,4% wartość miernika została osiągnięta (realizacja 27,71%). Wartość drugiego miernika zadania odsetek studentów – cudzoziemców studiujących na polskich uczelniach została osiągnięta na poziomie 4,07% (planowany 3,8%).

Efektem działań w obszarze szkolnictwa wyższego w 2016 r. był wzrost liczby nadanych stopni doktora habilitowanego do 1.777, tj. o 164 więcej niż w 2015 r. Zwiększył się również udział osób z wyższym wykształceniem w grupie osób powyżej 25 lat do 28,72%. W 2015 r. odsetek ten wyniósł 20,22%⁴².

Na wsparcie procesu studiowania (m.in. stypendia socjalne, stypendia rektora dla najlepszych studentów na I roku studiów) zaplanowano miernik odsetek studentów i doktorantów, którzy otrzymali pomoc materialną (zaplanowano wskaźnik wynoszący 22,1%). W efekcie wydatkowanych środków pomoc otrzymało 21,3% studentów i doktorantów, tj. nieznacznie mniej niż w 2015 r. – 21,8%. Mniejsze niż zakładano wykonanie wynikało ze spadku ogólnej liczby studentów i doktorantów oraz poprawy ich sytuacji materialnej. Ponadto zmianie uległa struktura funduszu pomocy materialnej – zmniejszający się odsetek studentów i doktorantów skutkowało wzrostem średniej wysokości stypendiów.

Efektem wydatkowania środków na rozwój infrastruktury szkolnictwa wyższego była realizacja 79 zadań inwestycyjnych związanych z utrzymaniem i rozbudową infrastruktury w szkolnictwie, tj. o 14 więcej niż zaplanowano, natomiast o siedem mniej niż w 2015 r.

3. Część 67 – Polska Akademia Nauk

3.1. Dochody budżetowe

W ustawie budżetowej na rok 2016 nie zaplanowano dochodów budżetowych dla części 67. Zrealizowane dochody wyniosły 38,1 tys. zł. W porównaniu do 2015 r. wykonane dochody były niższe o 80,1%. Największy udział w dochodach (76,6%) stanowiły wpływy ze zwrotu środków w wysokości 29,2 tys. zł tytułem nadpłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za lata 2004–2015. Pozostałe dochody (8,9 tys. zł) stanowiły głównie zwroty środków ze stacji zagranicznych PAN. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty.

⁴¹ Doboru próby dokonano w sposób celowy spośród wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym dysponenta III stopnia – urzędu obsługującego Ministra.

⁴² Zarówno w 2015 r. jak i w 2016 r. nie osiągnięto planowanej wartości miernika. Plan zakładał miernik na poziomie 23,19% w 2015 r. oraz 29,56% w 2016 r.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 67 zawiera tabela, stanowiąca załącznik 1c do niniejszej Informacji.

3.2. Wydatki budżetu państwa

W ustawie budżetowej na 2016 r. wydatki w części 67 zaplanowano w wysokości 80.654 tys. zł (w tym dotacje i subwencje 77.652 tys. zł i wydatki majątkowe 3.002 tys. zł). Wydatki ujęto w trzech rozdziałach: 73010 – Działalność organów i korporacji uczonych PAN, 73011 – Działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych PAN, 73095 – Pozostała działalność. Wysokość kwoty wydatków w trakcie roku nie uległa zmianie. Zrealizowane wydatki wyniosły 80.421,7 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach i w porównaniu do 2015 r. były wyższe o 3,3%.

Stosownie do postanowień ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk⁴³ środki budżetowe zostały przekazane przez Ministra NiSW w formie dotacji podmiotowej (art. 79 ust. 1 pkt 1 ustawy o PAN) oraz dotacji celowej na inwestycje (art. 79 ust. 1 pkt 3 ustawy o PAN).

Na dotację podmiotową zaplanowano po zmianach kwotę 77.304 tys. zł. Zrealizowane wydatki wyniosły 77.096,9 tys. zł, tj. 99,7% planu.

Wydatki w kwocie 17.010,1 tys. zł objęły finansowanie: wynagrodzeń kierownictwa PAN, uposażeń członków PAN i innych świadczeń, organizacji Zgromadzeń Ogólnych PAN i posiedzeń Prezydium, działalności Prezesa PAN, Wiceprezesów PAN i zespołów doradczych, działalności wydziałów PAN, komitetów, oddziałów PAN, działalności Komisji do Spraw Etyki w Nauce i Komisji Rewizyjnej oraz działalności Akademii Młodych Uczonych.

Środki w wysokości 34.033,8 tys. zł przeznaczone zostały dla 19 jednostek organizacyjnych Akademii, tj. 12 pomocniczych jednostek naukowych działających na podstawie art. 68 ustawy o PAN (np. Biblioteka Gdańska, Biblioteka Kórnicka, Muzeum Ziemi, Centrum Badań Historycznych w Berlinie), trzech placówek naukowych nieposiadających osobowości prawnej, posiadających status pomocniczych jednostek naukowych⁴⁴ (Ogród Botaniczny Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej, Zakład Antropologii we Wrocławiu, Zakład Ichtibiologii i Gospodarki Rybackiej w Gołyszach) oraz czterech jednostek organizacyjnych działających na podstawie art. 70 ustawy o PAN (Dom Seniora w Konstancinie, Dom Zjazdów i Konferencji w Jabłonie, Dom Pracy Twórczej w Wierzbie oraz Zakład Działalności Pomocniczej w Warszawie).

Kwota 26.053 tys. zł przeznaczona została na sfinansowanie działalności Kancelarii Akademii (m.in. koszty zatrudnienia pracowników Kancelarii, utrzymanie siedziby i jej oddziałów oraz koszty wyodrębnionych zadań z zakresu działalności upowszechniającej naukę realizowanych przez biura Kancelarii PAN), współpracę naukową z zagranicą (m.in. finansowanie wyjazdów uczonych polskich wynikające z umów i protokołów do umów o współpracy PAN z zagranicznymi akademiami nauk i organizacjami równorzędnymi, składki do organizacji międzynarodowych), działalność dwóch instytutów międzynarodowych⁴⁵ (na bieżącą eksploatację budynków oraz koszty utrzymania administracji i obsługi technicznej).

Wielkość dotacji celowych na inwestycje po zmianach wynosiła 3.100 tys. zł. Zrealizowane wydatki wyniosły 3.074,8 tys. zł (99,2% planu) i w porównaniu do 2015 r. były niższe o 99,5 tys. zł. W ramach rozdziału 73011 – Działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych PAN wydatkowano na dotację celową na inwestycje kwotę 293,5 tys. zł (98,5% planu)⁴⁶ oraz na

⁴³ Dz. U. z 2016 r. poz. 572, ze zm., dalej: ustawa o PAN.

⁴⁴ Funkcjonujących na podstawie art. 71 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 620, ze zm.).

⁴⁵ Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej w Warszawie oraz Międzynarodowe Laboratorium Silnych Pól Magnetycznych i Niskich Temperatur we Wrocławiu.

⁴⁶ Dotację przeznaczono m.in. na przebudowę instalacji wentylacji w budynku Biblioteki Gdańskiej.

dotację celową na inwestycje w obiektach zabytkowych kwotą 2.235,4 tys. zł (99,3% planu)⁴⁷. W ramach rozdziału 73095 – Pozostała działalność na dotacje celowe na inwestycje wydatkowano środki w kwocie 545,9 tys. zł (99,3% planu) i przeznaczono je m.in. na rewitalizację budynku siedziby Oddziału PAN w Krakowie i we Wrocławiu.

Ponadto środkami z dotacji celowej w wysokości 250 tys. zł sfinansowano dziesięć stypendiów za wybitne osiągnięcia przyznanych przez Prezesa PAN uczestnikom studiów doktoranckich prowadzonych przez instytut naukowe PAN.

Zobowiązania w części 67 na koniec 2016 r., podobnie jak na koniec roku poprzedniego, nie wystąpiły.

W Planie budżetu zadaniowego w układzie funkcji, zadań, podzadań, celów oraz mierników na podstawie ustawy budżetowej na 2016 r. część 67 – PAN wskazane zostało jedno zadanie funkcji 10. „Nauka polska” zadanie 10.1. „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki”, któremu został przypisany cel – „Podniesienie poziomu wyników badań naukowych” i miernik „Udział publikacji z Polski w czasopismach zawartych w bazie danych SCOPUS”. Planowana wartość miernika 1,209% została przekroczona i osiągnęła wartość 1,238%. Na pozytywne odchylenie od planowanej wartości miernika (przy wykonaniu wydatków w 99,7%) wpłynął m.in. wzrost aktywności publikacyjnej polskich naukowców, zmiany w systemie organizacji badań naukowych i prac rozwojowych oraz intensyfikacja współpracy międzynarodowej.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatkowania środków budżetowych w części 67 zawiera tabela stanowiąca załącznik 2c do niniejszej informacji.

4. Sprawozdania

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2016 r. przez dysponenta części 28 – Nauka, części 38 – Szkolnictwo wyższe, części 67 – Polska Akademia Nauk i sprawozdań jednostkowych:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27), w tym sporządzonych na dzień 30 września 2016 r.,
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 38 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. System kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo oraz prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

⁴⁷ Dotację przeznaczono na inwestycje w obiektach: Pałac Staszica (etap I), Pałac Działyńskich, Zamek w Kórniku i budynek Muzeum Ziemi PAN.

IV. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego – Funduszu Nauki i Technologii Polskiej

Przychody Funduszu zaplanowano w wysokości 2% przychodów z prywatyzacji, tj. 4.427 tys. zł. Na realizację zadań ustawowych zaplanowano kwotę 70.000 tys. zł, w tym koszty własne w wysokości 50.800 tys. zł oraz koszty inwestycyjne w wysokości 19.200 tys. zł. W Funduszu nie wyodrębnia się kosztów administracyjnych. W 2016 r. nie dokonywano zmian ani korekt planu finansowego Funduszu.

Stan Funduszu na początku 2016 r. wynosił 82.613 tys. zł. Przychody FNiTP w 2016 r. zostały wykonane w kwocie 12.769 tys. zł (288% kwoty planowanej), w tym: wpływy z prywatyzacji – 860 tys. zł (19,4% kwoty planowanej), kwoty zwrotów niewykorzystanych środków – 11.215 tys. zł i odsetki od środków zgromadzonych na rachunku Funduszu – 694 tys. zł. Różnica pomiędzy planem a wykonaniem przychodów Funduszu wynikała z niższych niż zakładane wpływów z prywatyzacji oraz ze zwrotów niewykorzystanych środków.

Stan środków pieniężnych Funduszu na koniec roku wynosił 26.391 tys. zł. W 2016 r. dysponent Funduszu nie przekazywał wolnych środków w zarządzanie terminowe. Pozostające na rachunku środki były przekazywane w ciągu roku w depozyt overnight. Również pozostająca na rachunku Funduszu w dniu 30 grudnia 2016 r. kwota 26.391 tys. zł, została w tej dacie przekazana na rachunek Ministra Finansów w zarządzanie overnight, na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie⁴⁸.

Na zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy w 2016 r. wydatkowano kwotę 68.991 tys. zł, tj. 98,5% kwoty planowanej. Koszty wspierania inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych wyniosły 18.916,6 tys. zł (98,5% planowanej kwoty), zaś koszty programów wspierania szczególnie ważnych kierunków badań naukowych lub prac rozwojowych określonych w założeniach polityki naukowo-technicznej państwa wyniosły 50.074,7 tys. zł (98,5% planowanej kwoty).

W 2016 r. środki Funduszu przeznaczono na realizację projektów kontynuowanych na podstawie umów zawartych w latach poprzednich⁴⁹, w ramach następujących programów Ministra NiSW:

- Program wspierania infrastruktury badawczej w ramach FNiTP⁵⁰ – sześć projektów inwestycyjnych o łącznej wartości 64.046 tys. zł, z tego w 2016 r. 18.917 tys. zł;
- Narodowy Program Rozwoju Humanistyki (NPRH)⁵¹ – 239 projektów badawczych (dwie edycje Programu) o łącznej wartości 162.031 tys. zł, z tego w 2016 r. 24.210,5 tys. zł;
- Program „Rozwój Sportu Akademickiego”⁵² – 20 projektów o łącznej wartości 5.502 tys. zł, z tego w 2016 r. 1.356 tys. zł;
- Program „Iuventus Plus”⁵³ – 147 projektów o łącznej wartości 37.689 tys. zł, z tego w 2016 r. 16.014 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto kwotę wydatków Funduszu w wysokości 16.796 tys. zł (24,3% ogółu kosztów realizacji zadań Funduszu), wykonanych w 2016 r. na podstawie 18 umów, z przeznaczeniem

⁴⁸ Dz. U. poz. 1864.

⁴⁹ W 2016 r. nie zawarto żadnych nowych umów na finansowanie projektów z FNiTP. Minister NiSW nie ogłaszał nowych programów finansowanych z Funduszu.

⁵⁰ Komunikat Ministra NiSW z dnia 29 grudnia 2010 r. o ustanowieniu Programu wspierania infrastruktury badawczej w ramach FNiTP (M.P. Nr 101, poz. 1185).

⁵¹ Komunikat Ministra NiSW z dnia 5 listopada 2010 r. o ustanowieniu programu pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” (M.P. Nr 86, poz. 1014).

⁵² Komunikat Ministra NiSW z dnia 29 września 2011 r. o ustanowieniu programu pod nazwą „Rozwój Sportu Akademickiego” (M.P. Nr 90, poz. 944).

⁵³ Komunikat MNiSW z dnia 20 stycznia 2014 r. o ustanowieniu programu pod nazwą „Iuventus Plus” (M.P. poz. 46).

na realizację: projektu inwestycyjnego o wartości 36.000 tys. zł, projektu zrealizowanego w ramach Programu „Rozwój Sportu Akademickiego” na kwotę 230 tys. zł, pięciu projektów zrealizowanych w ramach Programu „Iuventus Plus” na łączną kwotę 1.263 tys. zł oraz 11 projektów realizowanych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki o łącznej wartości 4.691 tys. zł. Zadania i projekty objęte dofinansowaniem były zgodne z celami Funduszu określonymi w ustawie tworzącej fundusz celowy oraz z założeniami programów Ministra NiSW. Środki z FNiTP przyznane decyzją Ministra, przekazywano jednostkom w kwotach i terminach wynikających z zawartych umów oraz zgodnie z harmonogramami płatności. Wydatki z tytułu trzech objętych kontrolą umów⁵⁴ zostały pokryte z części 28 budżetu państwa. Wnioski wykonawców o aneksowanie umów poprzez przesunięcie środków z 2015 r. na 2016 r. spowodowały, że zaangażowanie środków Funduszu na 2016 r. przekroczyło możliwości wydatków na ten rok. Od marca 2016 r. zobowiązania wynikające z umów zawartych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki były finansowane również ze środków w części 28.

Nadzór nad projektami finansowanymi ze środków Funduszu był realizowany w formie oceny raportów rocznych i końcowych, pod względem merytorycznym (zgodności z umową i wartości naukowej projektu) i finansowym (prawidłowości i zasadności poniesionych wydatków). Oprócz pracowników właściwych komórek organizacyjnych Ministerstwa, tj. Departamentu Nauki i Departamentu Budżetu i Finansów, w ocenie projektów brali udział: członkowie zespołów ekspertów powołanych przez Ministra NiSW⁵⁵, recenzenci zewnętrzni weryfikujący raporty końcowe z realizacji projektów oraz eksperci powoływani do oceny raportów końcowych, a w razie odstępstw od umowy – także raportów rocznych z realizacji umów na dofinansowanie inwestycji⁵⁶.

Sprawozdania budżetowe z wykonania planu finansowego Funduszu (Rb-33 i Rb-40) były zgodne z ewidencją księgową, poprawne pod względem formalnym i rachunkowym. Kwartalne sprawozdania statystyczne, na koniec IV kwartału 2016 r.: o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych funduszu celowego bez osobowości prawnej (Rb-N) oraz o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji funduszu celowego bez osobowości prawnej (Rb-Z), jak również roczne sprawozdania uzupełniające o stanie należności z tytułu papierów wartościowych (Rb-UN) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych (Rb-UZ) zostały sporządzone rzetelnie i terminowo. Sprawozdanie z wykonania planu finansowego Funduszu w układzie zadaniowym (Rb-BZ2) zostało terminowo złożone i zawierało dane zgodne z ewidencją księgową.

Minister NiSW jako dysponent FNiTP, w 2016 r., w ramach funkcji państwa 10. „Nauka polska” realizował zadanie 10.1. pod nazwą „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki”, które sfinansował do kwoty 68.991 tys. zł, co stanowiło 98,56% planowanej kwoty, w tym:

- podzadanie 10.1.1. „Wspieranie badań naukowych”: 50.074,7 tys. zł (98,57% kwoty planowanej), co odpowiadało kosztom działania 10.1.1.4. „Finansowanie i współfinansowanie projektów badawczych”,
- podzadanie 10.1.2. „Rozwój infrastruktury badawczej nauki polskiej”: 18.916,6 tys. zł (98,52% planowanych wydatków), co odpowiadało kosztom działania 10.1.2.1. „Zakup lub wytwarzanie aparatury naukowo-badawczej oraz inwestycje budowlane”.

⁵⁴ Umowy nr: 0018/FNiTP/H11/80/2011, 0208/FNiTP/H31/80/2011 i 0113/FNiTP/H11/80/2011.

⁵⁵ Zarządzenie Ministra NiSW z dnia 14 września 2016 r. w sprawie powołania Zespołu specjalistycznego do spraw projektów zgłoszonych do programu pod nazwą „Rozwój Sportu Akademickiego” (Dz. Urz. MNiSW, poz. 55), zarządzenie z dnia 3 listopada 2014 r. w sprawie powołania Zespołu interdyscyplinarnego do spraw projektów Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (Dz. Urz. MNiSW poz. 62), zarządzenie z dnia 24 marca 2016 r. w sprawie powołania Zespołu interdyscyplinarnego do spraw projektów zgłoszonych do programów „Diamantowy Grant” i „Iuventus Plus” (Dz. Urz. MNiSW poz. 16, ze zm.).

⁵⁶ Procedura przeprowadzania oceny wniosków oraz monitorowania i rozliczania umów na dofinansowanie inwestycji realizowanych w ramach „Programu wspierania infrastruktury badawczej w ramach FNiTP” z dnia 8 marca 2011 r.

Realizowane zadania były zgodne z zadaniami wynikającymi z ustawy tworzącej fundusz celowy – FNiTP. Przyjęty dla działania 10.1.1.4. „Finansowanie i współfinansowanie projektów badawczych” miernik liczby finansowanych z FNiTP projektów badawczych (392) został zrealizowany w 82,7% (324). Niezrealizowanie miernika na planowanym poziomie było spowodowane przeniesieniem projektów w trakcie 2016 r. do finansowania z budżetu.

Zgodnie z art. 117 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym⁵⁷, z dniem 1 stycznia 2017 r. nastąpiła likwidacja FNiTP. Ministrowi właściwemu ds. nauki powierzono wykonywanie uprawnień dotyczących nieściągniętych należności i nieuregulowanych zobowiązań zlikwidowanego Funduszu. Z dniem wejścia w życie ww. ustawy, środki z rachunku Funduszu – stosownie do art. 117 ust. 8 przywołanej wyżej ustawy – stały się przychodem budżetu państwa. Od stycznia 2017 r. finansowanie umów ze zlikwidowanego FNiTP odbywa się ze środków budżetu państwa – część 28.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wykonania planu finansowego FNiTP zawiera tabela, stanowiąca załącznik 5 do niniejszej Informacji.

---

⁵⁷ Dz. U. poz. 2260.

V. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego agencji wykonawczej – Narodowego Centrum Badań i Rozwoju

Celem kontroli przeprowadzonej w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju była ocena wykonania w 2016 r. jego planu finansowego.

W ramach planu finansowego – zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi – finansowano zadania z zakresu: badań stosowanych, badań B+R oraz komercjalizacji ich wyników, realizację zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa. NCBiR finansowało lub dofinansowywało również – jako Instytucja Pośrednicząca – zadania w ramach Programów Operacyjnych: Innowacyjna Gospodarka, Kapitał Ludzki, Infrastruktura i Środowisko, Inteligentny Rozwój, Wiedza Edukacja Rozwój oraz Polska Cyfrowa.

Zakres kontroli obejmował:

- realizację planu finansowego,
- gospodarowanie wolnymi środkami agencji wykonawczej,
- prawidłowość ksiąg rachunkowych za 2016 r.,
- prawidłowość i rzetelność sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2016 oraz sprawozdań za IV kwartał 2016 r. w zakresie operacji finansowych.

W 2016 r. NCBiR zrealizowało przychody w wysokości 1.550.390 tys. zł, a dochody w wysokości 1.627.794,8 tys. zł. Koszty wyniosły 1.550.422 tys. zł, a wydatki 1.644.654,5 tys. zł. Otrzymane w 2016 r. dotacje z budżetu państwa wyniosły 1.543.800 tys. zł i stanowiły 99,6% przychodów.

1. Ocena ogólna

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju realizowało w 2016 r. plan finansowy zgodnie z ustawą budżetową na rok 2016 oraz ustawą o finansach publicznych.

W wyniku kontroli 83,5% (1.373.991 tys. zł)⁵⁸ zrealizowanych wydatków stwierdzono, że zostały one poniesione na zadania wynikające z ustawy o NCBiR z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w przepisach o finansach publicznych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania za 2016 r. z wykonania planu finansowego NCBiR oraz sprawozdania za IV kwartał 2016 r. w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. System kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości i rzetelności sporządzonych sprawozdań.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę sporządzenia ww. sprawozdań stwierdzono, że księgi te prowadzone były prawidłowo.

Sprawozdania przekazują prawdziwy obraz przychodów/dochodów i kosztów/wydatków, a także należności i zobowiązań oraz stanu funduszu na dzień 31 grudnia 2016 r. Zostały one sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym.

⁵⁸ Rozliczenie dotacji celowej na podstawie umowy nr 1/NCBR/DC/2016 z dnia 22 stycznia 2016 r. – dotacja celowa na realizację zadań określonych w art. 27-30 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 900, ze zm.; dalej ustawa o NCBiR), (wartość środków rozliczonych i wykorzystanych 1.353.030.332,93 zł) plus wydatki wylosowane metodą monetarną MUS oraz wybrane metodą doboru celowego, w tym dokonane w 2016 r. zakupy w ramach zamówień publicznych w wysokości 20.960.702,58 zł.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego NCBiR przedstawiona została w załączniku nr 9 do niniejszej informacji.

2. Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w działalności Narodowego Centrum Badań i Rozwoju Najwyższa Izba Kontroli nie sformułowała uwag ani wniosków pokontrolnych.

3. Wykonanie planu przychodów i dochodów

W planie finansowym NCBiR, zawartym w załączniku nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2016 (część A), zaplanowano przychody w kwocie 1.784.327 tys. zł, które zmniejszono do kwoty 1.646.655 tys. zł, stosownie do zmiany planu finansowego dokonanej w grudniu 2016 r. Zrealizowane przychody wyniosły 1.550.390 tys. zł i były niższe w porównaniu do 2015 r. o 629.810,6 tys. zł, tj. 28,9% oraz niższe o 96.265 tys. zł, tj. 5,8% od kwoty planowanej w planie po zmianach.

W ustawie budżetowej na rok 2016 dochody (część B) dla NCBiR zaplanowano w kwocie 1.785.125 tys. zł, tj. o 485.167,8 tys. zł (o 21,4%) niższej niż w 2015 r., które zmniejszono do kwoty 1.646.753 tys. zł, stosownie do zmiany planu finansowego w grudniu 2016 r. Zrealizowane dochody wyniosły 1.627.794,8 tys. zł i były niższe w porównaniu do 2015 r. o 642.498 tys. zł, tj. o 28,3% oraz niższe o 18.958,2 tys. zł, tj. o 1,2% od kwoty planowanej po zmianach.

Spadek przychodów/dochodów wynikał m.in. z nieuruchomienia rezerw celowych na projekty dofinansowywane ze środków europejskich, ze względu na aktualizację harmonogramu realizacji projektów, z wolniejszym niż zakładano w planie tempem wdrażania programów nowej perspektywy 2014-2020 (POIR, POWER, POPC).

Dotacje z budżetu państwa (część B planu finansowego) wyniosły w 2016 r. 1.623.755,5 tys. zł, i stanowiły 99,8% dochodów NCBiR. W 2016 r. poziom finansowania dotacją był niższy o 308.664,3 tys. zł, tj. o 16% niż w 2015 r. Wynikało to głównie z zakończenia programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2007–2013 i rozpoczęcia realizacji programów w ramach perspektywy finansowej 2014–2020.

Na koniec 2016 r., zgodnie z Rb-35 – sprawozdaniem z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej za okres sprawozdawczy: IV kwartał 2016 r., należności netto wyniosły 21.833,4 tys. zł, i dotyczyły głównie zwrotów niewykorzystanych środków od beneficjentów. W porównaniu do stanu na koniec 2015 r. należności były wyższe o 10.904,9 tys. zł, tj. prawie o 100%. Wynikało to z zaewidencjonowania w księgach rachunkowych NCBiR kwot należnych z tytułu nieprawidłowo wykonanych zadań przez beneficjentów, zwrotu niewykorzystanego dofinansowania przez beneficjenta, zwiększenia ilości spraw objętych postępowaniem sądowym i administracyjnym w związku z brakiem spłat należności przez beneficjentów, rozwiązania umowy o dofinansowanie z beneficjentami.

Szczegółowym badaniem objęto należności od 14 dłużników w łącznej kwocie 11.430,5 tys. zł, tj. 81,8% należności netto ogółem. Z badanej próby trzy podmioty w styczniu-lutym 2017 r. spłaciło swoje należności w wysokości łącznej 379,2 tys. zł, tj. 1,7% należności netto ogółem. W pozostałych przypadkach podejmowano czynności zmierzające do wyegzekwowania należności, tj. m.in. wysyłano wezwania do zapłaty, kierowano do sądu pozew o zapłatę w postępowaniu upominawczym oraz wnioski do komornika sądowego o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Na koniec 2016 r. NCBiR dokonało odpisu aktualizującego należności w wysokości 9.185,3 tys. zł, ze względu m.in. na zgłoszenie należności w postępowaniu upadłościowym.

W 2016 r. umorzono należności w kwocie 2.078,9 tys. zł wobec dwóch podmiotów, tj. Instytutu Inżynierii Chemicznej Polskiej Akademii Nauk (41,6 tys. zł) oraz Uniserv Budownictwo Przemysłowe S.A. (2.037,3 tys. zł). Podstawą umorzenia należności były odpowiednio znikome szanse na odzyskanie

należności w toku postępowania sądowego (brak podstaw prawnych) oraz postanowienia układu zawartego w postępowaniu upadłościowym układowym.

Ponadto w 2016 r. udzielono ulg w postaci: rozłożenia na raty czterem dłużnikom, na ich wnioski, należności w łącznej kwocie 1.036,6 tys. zł oraz odroczenia dłużnikowi terminu płatności należności w łącznej kwocie 123,1 tys. zł ze względu na trwającą kontrolę doraźną projektu.

4. Wykonanie planu kosztów i wydatków

Plan finansowy NCBiR ujęty w ustawie budżetowej na 2016 r. (część A) obejmował koszty w kwocie 1.784.327 tys. zł, które w planie po zmianach uległy zmniejszeniu o 137.672 tys. zł, tj. o 7,7% i wynosiły 1.646.655 tys. zł. W 2016 r. koszty wyniosły 1.550.422 tys. zł i były niższe od kwoty planowanej po zmianach o 96.233 tys. zł, tj. o 5,8% i niższe o 629.743,6 tys. zł, tj. o 28,9% w porównaniu do 2015 r. Przyczyną tego było m.in. zakończenie programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2007–2013 i rozpoczęcie realizacji programów w ramach perspektywy finansowej 2014–2020.

Koszty funkcjonowania NCBiR wyniosły 103.364,1 tys. zł i były niższe od planu po zmianach o 28.713 tys. zł, tj. o 21,7% oraz wyższe od kosztów poniesionych w 2015 r. o 2.378,4 tys. zł, tj. o 2,4%. Stanowiły one 6,7% kosztów ogółem. Koszty realizacji zadań wyniosły 1.447.057,9 tys. zł, tj. 95,5% planu po zmianach i były niższe od poniesionych w 2015 r. o 632.122 tys. zł, tj. o 30,4%.

Wydatki NCBiR w 2016 r. (część B planu finansowego) wyniosły 1.644.654,5 tys. zł., tj. 99,9% planu po zmianach (1.646.753 tys. zł). W porównaniu do 2015 r. były one niższe o 26,2%, tj. o 583.723,6 tys. zł. Przyczyną tego było m.in. niższe niż planowane wykorzystanie środków przez beneficjentów programów operacyjnych, późniejsze rozpoczęcie programu oraz oszczędności.

Wydatki na funkcjonowanie NCBiR wyniosły 101.274 tys. zł i były niższe od planu po zmianach o 28.104 tys. zł, tj. o 21,7% oraz wyższe od wydatków poniesionych w 2015 r. o 1.539,8 tys. zł, tj. o 1,5%. Stanowiły one 6,2% wydatków ogółem. Największe wydatki poniesiono na wynagrodzenia (59.460,0 tys. zł, tj. 85,6% planu po zmianach oraz 58,7% wydatków na funkcjonowanie NCBiR), w tym wynagrodzenia osobowe (33.498,5 tys. zł, tj. 56,3% wydatków ogółem na wynagrodzenia). Były one o 13.392,6 tys. zł wyższe (o 29,1%) w stosunku do wydatków poniesionych na wynagrodzenia ogółem w 2015 r., w tym wynagrodzenia osobowe były o 5.672,7 tys. zł wyższe od wynagrodzeń osobowych poniesionych w 2015 r. Na dzień 31 grudnia 2016 r. zatrudnienie – w przeliczeniu na pełne etaty – wyniosło 387, tj. 98,1% planu po zmianach i było wyższe od zatrudnienia na dzień 31 grudnia 2015 r. o 40,35, tj. o 11,6%⁵⁹.

W 2016 r. NCBiR korzystało z 26 pracowników zatrudnionych przez agencję pracy tymczasowej, i z tego tytułu poniosło wydatki w wysokości 1.536,3 tys. zł. Na decyzję o zatrudnieniu pracowników pracy tymczasowej wpłynęła konieczność zabezpieczenia kadrowego zadań realizowanych przez NCBiR oraz m.in. brak wystarczających środków na wynagrodzenia osobowe w ramach dotacji podmiotowej, konieczność przekazania części etatów z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na rzecz OPI PIB i zapewnienie, zgodnie z polityką rządu, bardziej stabilnych warunków zatrudnienia poprzez umowę o pracę zamiast umowę zlecenia.

Wydatki na realizację zadań wyniosły 928 tys. zł, tj. 47,8% planu po zmianach i były niższe od poniesionych w 2015 r. o 3.942 tys. zł, tj. o 80,9%. Natomiast wydatki majątkowe wyniosły 1.808,5 tys. zł, tj. 64,6% planu po zmianach i były niższe od poniesionych w 2015 r. o 275,1 tys. zł, tj. o 13,2%. Wydatki te poniesiono m.in. na rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. zobowiązania nie wystąpiły.

⁵⁹ Dane pochodzą z Rb-40 sprawozdania z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2016 rok, planu finansowego NCBiR za 2016 r.

Szczegółowym badaniem⁶⁰ objęto wydatki w łącznej kwocie 1.373.991 tys. zł, tj. 83,5% wydatków NCBiR⁶¹. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki ponoszono zgodnie z planem finansowym, w ramach realizacji ustawowych zadań jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponoszone wydatki były celowe i gospodarne.

Do badania wybrano w sposób celowy trzy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o łącznej wartości 1.325,7 tys. zł brutto (w 2016 r. poniesiono w wyniku zawarcia umów o udzielenie zamówienia publicznego wydatki w wysokości 773,6 tys. zł)⁶². W badanej próbie nie stwierdzono przypadków naruszenia przepisów Pzp oraz procedur wewnętrznych obowiązujących w NCBiR.

5. Gospodarowanie wolnymi środkami

Stan środków pieniężnych NCBiR na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniósł 69.150,4 tys. zł i zmniejszył się o 16.859,72 tys. zł w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. W 2016 r. wolne środki przekazywane były w tzw. depozyt overnight Ministrowi Finansów, stosownie do rozporządzenia w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie. Wykonanie w ramach depozytów overnight w 2016 r. wyniosło 406,1 tys. zł.

W 2016 r. nie wystąpiły sytuacje zagrażające terminowej realizacji zadań i płynności finansowej NCBiR.

6. Wykonanie zadań

W 2016 r. NCBiR realizowało zadania dofinansowywane zarówno ze środków budżetu państwa jak również z budżetu środków europejskich w ramach POKL, POIS, POIG, POWER, POIR, POPC. W ramach realizowanych zadań ogłoszono 81 konkursów oraz podpisano 807 umów na łączną kwotę 5,6 mld zł (wartość wkładu własnego przedsiębiorców – 1,6 mld zł, wkład własny beneficjentów – 1,7 mld zł). Pracownicy NCBiR monitorowali 2.699 realizowanych projektów na łączną kwotę dofinansowania 11,7 mld zł.

Na 2016 r. w dwóch funkcjach budżetu państwa w układzie zadaniowym (3. „Edukacja, wychowanie i opieka” oraz 10. „Nauka polska”), zaplanowano łącznie siedem działań NCBiR w ramach trzech zadań (zadanie 3.2. „Szkolnictwo wyższe”, 10.1. „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki”, 10.2. „Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom”) i pięciu podzadani. Zaplanowane działania były zgodne z zadaniami NCBiR, wynikającymi z art. 27–30 ustawy o NCBiR.

W ramach funkcji 3. „Edukacja, wychowanie i opieka” zadanie 3.2. „Szkolnictwo wyższe”, NCBiR realizowało w 2016 r. dwa podzadania (3.2.2. „Kształcenie w szkolnictwie wyższym”, 3.2.4. „Rozwój infrastruktury szkolnictwa wyższego”), na które wydatkowano łącznie 373.448,3 tys. zł, tj. 84,8% planu po zmianach. Celem realizacji podzadania 3.2.2. było podwyższenie jakości funkcjonowania instytucji szkolnictwa wyższego. W 2016 r. nie osiągnięto zaplanowanej wartości miernika (liczba osób objętych wsparciem w zakresie nabywania ogólnorozwojowych kompetencji w ramach programów kształcenia

⁶⁰ Doboru próby dokonano na podstawie: wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających wydatkom kontrolowanej jednostki. Próba została wylosowana metodą monetarną (MUS) spośród 112 zapisów księgowych o łącznej wartości 12.730,5 tys. zł. Badaniem objęto 112 zapisów księgowych na kwotę ogółem 20.960,7 tys. zł, w tym próba dowodów księgowych dobranych celowo wyniosła 545,4 tys. zł oraz wydatkowanie dotacji celowej przyznanej przez Ministra NiSW na realizację zadań wskazanych w ustawie o NCBiR.

⁶¹ Rozliczenie dotacji celowej na podstawie umowy nr 1/NCBR/DC/2016 z dnia 22 stycznia 2016 r. – dotacja celowa na realizację zadań określonych w art. 27-30 ustawy o NCBiR (wartość środków rozliczonych i wykorzystanych 1.353.030.332,93 zł) plus wydatki wylosowane metodą monetarną MUS oraz wybrane metodą doboru celowego, w tym dokonane w 2016 r. zakupy w ramach zamówień publicznych w wysokości 20.960.702,58 zł.

⁶² Postępowanie nr 15/16/PN „Sprzedaż i dostawa sprzętu komputerowego oraz oprogramowania wraz z licencjami oprogramowania dla Narodowego Centrum Badań i Rozwoju” (611.071,38 zł brutto) w trybie przetargu nieograniczonego, nr 19/16/LE „Sprzątnięcie pomieszczeń biurowych Narodowego Centrum Badań i Rozwoju” (24.564,42 zł brutto) w trybie licytacji elektronicznej, nr 13/16/PU „Zakup macierzy dyskowej do obsługi środowiska produkcyjnego” (138.000 zł) – zakup nie podlegający przepisom Pzp.

o profilu ogólnoakademickim lub praktycznym, dostosowanych do potrzeb gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa) w wysokości 7.170, tj. osiągnięto wartość 2.384 (33,3%) ze względu na późniejsze niż zakładano rozpoczęcie programu POWER. Natomiast celem podzadania 3.2.4. był rozwój nowoczesnych ośrodków akademickich kształcących przede wszystkim specjalistów w zakresie nowoczesnych technologii. Na koniec 2016 r. osiągnięto wartość miernika (liczba obiektów wspartych w wyniku realizacji projektów – wybudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych) w wysokości 130 (przy planowanym poziomie 112), tj. w 116,1%.

W ramach funkcji 10. „Nauka Polska”, NCBiR realizowało trzy podzadania (10.1.1. „Wspieranie badań naukowych”, 10.2.1. „Wspieranie badań stosowanych, prac rozwojowych oraz komercjalizacji wyników B+R”, 10.2.2. „Rozbudowa infrastruktury służącej praktycznym zastosowaniom”) w ramach dwóch zadań (10.1. „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki”, 10.2. „Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom”). Na zadania wydatkowano łącznie 2.131.692,7 tys. zł, tj. 81,4% planu po zmianach.

Celem podzadania 10.1.1. był rozwój wiedzy opartej na badaniach w Polsce poprzez wzmacnianie współpracy badawczej między Norwegią a Polską. Zaplanowaną wartość miernika (liczba realizowanych w ramach Programu projektów badawczych) w wysokości 81 wykonano w 111,1%, tj. osiągnięto wartość 90.

Celem podzadania 10.2.1. było zwiększenie intensywności badań naukowych na potrzeby sektora gospodarczego. Zaplanowaną wartość miernika (udział projektów realizowanych we współpracy z przedsiębiorstwami w ogólnej liczbie realizowanych projektów) w wysokości 75%, zrealizowano w 74%.

Celem podzadania 10.2.2. była poprawa stanu infrastruktury badawczej. Zaplanowaną wartość miernika (zużycie aparatury naukowo – badawczej) w wysokości 72,5% osiągnięto w wartości 72,7%.

W ramach funkcji 17. „Kształtowanie rozwoju regionalnego kraju” NCBiR realizowało jedno podzadanie (17.2.1. „Koordynacja realizacji, zarządzanie i wdrażanie programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE”) w ramach jednego zadania (17.2. „Koordynacja, zarządzanie i wdrażanie programów operacyjnych polityki spójności oraz pozostałych programów finansowanych z udziałem niepodlegających zwrotowi środków pomocowych”). Na zadanie wydatkowano 690 tys. zł, tj. 75,6% planu po zmianach. Niższe wykonanie spowodowane było przesunięciem finansowania projektów na kolejny rok ze względu na uzgodnienie zasad finansowania tego zadania z Instytucją Zarządzającą i Instytucją Pośredniczącą POPC (Centrum Projektów Polska Cyfrowa). Z tego względu wartość miernika dla tego podzadania (liczba wspartych programów w ramach projektu E-Pionier) została zaplanowana w wartości 0.

W 2016 r. realizacja budżetu zadaniowego monitorowana była na bieżąco. Dokonywano m.in. przesunięć środków pomiędzy realizowanymi programami – w zależności od potrzeb wynikających z przeprowadzanej analizy. Natomiast wartości mierników monitorowane były cyklicznie, ze względu na dostępność danych (bazy NCBiR, system krajowy SL oraz program do obsługi programów operacyjnych KSI). Dodatkowo NCBiR korzystało z danych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny.

Stosownie do art. 11 ust. 3 i 4 ustawy o NCBiR, Centrum przedstawiło Ministrowi NiSW roczne sprawozdanie z działalności wraz z opinią Rady NCBiR (31 marca 2017 r.) oraz – do zatwierdzenia – roczne sprawozdanie finansowe wraz z opinią Rady NCBiR i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych (30 marca 2017 r.). W opinii biegłego rewidenta dotyczącego sprawozdania finansowego NCBiR za 2016 r. nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień. Natomiast strata finansowa w wysokości 32.146,25 zł, zgodnie ze sprawozdaniem finansowym NCBiR za 2016 r., została pokryta z funduszu własnego.

Wyniki audytu wewnętrznego (zalecenia) oraz kontroli wewnętrznej były wykorzystywane do usprawnienia działalności NCBiR. W 2016 r. minister nadzorujący przeprowadził jedną kontrolę (wystąpienie pokontrolne z dnia 29 lipca 2016 r.) w zakresie prawidłowości poniesionych wydatków na

działalność NCBiR w 2015 r., ze szczególnym uwzględnieniem realizacji działań promocyjnych. W dniu 23 sierpnia 2016 r. NCBiR poinformowało MNiSW o podjęciu działań w celu wdrożenia przekazanych zaleceń pokontrolnych.

7. Sprawozdania

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań przez NCBiR:

- z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej za IV kwartał 2016 r. (Rb-35),
- z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2016 rok, planu finansowego agencji wykonawczej za IV kwartał 2016 r. (Rb-40),
- z wykonania wydatków planu finansowego agencji wykonawczej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2),
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości i rzetelności sporządzonych sprawozdań. Sprawozdania zostały sporządzone rzetelnie, terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz pokazywały prawdziwy obraz dochodów i wydatków a także należności i zobowiązań.

8. Księgi rachunkowe

Badanie prawidłowości ksiąg rachunkowych NCBiR⁶³ wykazało, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalnym, a operacje gospodarcze udokumentowane tymi dowodami właściwie ujęto w księgach rachunkowych.

W trakcie kontroli nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że księgi rachunkowe, stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań NCBiR obejmujące zapisy dotyczące przychodów/dochodów, kosztów/wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań prowadzone były nieprawidłowo.

9. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne z kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. zostało skierowane do dyrektora NCBiR w dniu 24 kwietnia 2017 r.

⁶³ Badanie przeprowadzono na próbie 112 zapisów księgowych o łącznej wartości 12.730,5 tys. zł wylosowanych metodą monetarną MUS oraz dobranej metodą celową w wyniku przeprowadzonego przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych (20 zapisów o łącznej kwocie 4.562,1 tys. zł).

VI. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej – Polskiej Akademii Nauk

W 2016 r. Polska Akademia Nauk – państwowa instytucja naukowa – realizowała zadania określone w ustawie o PAN, służące rozwojowi, promocji, integracji i upowszechnianiu nauki oraz rozwojowi edukacji i wzbogacaniu kultury narodowej. Polegały one m.in. na prowadzeniu badań naukowych i prac rozwojowych, kształceniu na studiach doktoranckich i studiach podyplomowych oraz rozwijaniu międzynarodowej współpracy naukowej. Akademia działała poprzez organy oraz korporacje uczonych, a także utworzone przez PAN instytuty naukowe i pomocnicze, tj. jednostki naukowe PAN.

Celem kontroli była ocena wykonania w 2016 r. planu finansowego Polskiej Akademii Nauk w zakresie przychodów i kosztów oraz wydatków, ponoszonych m.in. ze środków dotacji otrzymanych od Ministra NiSW w ramach części 67 budżetu państwa.

Zakres kontroli obejmował w szczególności:

- wykonanie planu przychodów i kosztów oraz wydatków Polskiej Akademii Nauk oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji,
- gospodarowanie wolnymi środkami,
- prawidłowość ksiąg rachunkowych za 2016 r.,
- prawidłowość i rzetelność sporządzenia sprawozdań za IV kwartał 2016 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z)⁶⁴,
- realizację wniosków pokontrolnych sformułowanych po poprzednich kontrolach.

W 2016 r. Polska Akademia Nauk zrealizowała przychody ogółem w wysokości 114.430,7 tys. zł, zaś poniosła koszty w wysokości 117.715 tys. zł. Otrzymane w 2016 r. z części 67 budżetu państwa środki w formie dotacji podmiotowej i dotacji celowych w łącznej kwocie 80.654 tys. zł stanowiły 70,5% zrealizowanych przychodów PAN. W 2016 r. Akademia korzystała ze środków Unii Europejskiej, w tym m.in. ze środków Wspólnej Polityki Rolnej, które wykorzystano w kwocie 2.763,3 tys. zł (tj. w 100%). Stan środków pieniężnych PAN na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniósł 15.807 tys. zł.

1. Ocena ogólna

Polska Akademia Nauk realizowała plan finansowy w 2016 r. zgodnie z ustawą o PAN oraz rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego trybu finansowania i gospodarki finansowej Polskiej Akademii Nauk i jej instytutów naukowych⁶⁵.

Otrzymane w 2016 r. z części 67 budżetu państwa dotacje (podmiotowa i celowe) zostały wykorzystane w kwocie 80.421,7 tys. zł, tj. w 99,7%, na zadania ustawowe i zgodnie z celem ich przeznaczenia, tj. na pokrycie kosztów bieżącej działalności Akademii, finansowanie inwestycji realizowanych przez Kancelarię PAN i jednostki niemające osobowości prawnej, zadania realizowane przez instytuty PAN w zakresie kształcenia oraz dofinansowanie działalności instytutów międzynarodowych PAN.

Przychody z prowadzonej przez PAN działalności wyniosły 26.852,1 tys. zł i były o 17% niższe niż zaplanowano. Pozostałe przychody, pochodzące głównie ze sprzedaży aktywów trwałych, były wyższe od zaplanowanych o 3,8% i wyniosły 12.955,6 tys. zł. Należności na koniec 2016 r. wyniosły 4.736 tys. zł i w stosunku do zaplanowanych wzrosły o 8,3%.

Koszty wyniosły 117.715 tys. zł i były niższe o 6% od zaplanowanych. W wyniku kontroli 14.253,1 tys. zł, tj. 12,1% zrealizowanych kosztów stwierdzono, że zostały one poniesione celowo i gospodarnie

⁶⁴ Z wyłączeniem danych dotyczących instytutów naukowych, prowadzących samodzielną gospodarkę finansową.

⁶⁵ Dz. U. Nr 254, poz. 1707, dalej: rozporządzenie w sprawie gospodarki finansowej PAN.

z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp i aktach wykonawczych do tej ustawy. Koszty zostały poniesione na realizację zadań ustawowych.

Zobowiązania na koniec roku wyniosły 6.684,5 tys. zł i były wyższe od zaplanowanych o 34,6%. Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 15.807 tys. zł i był niższy o 16,3% od stanu na początku roku. Lokowanie wolnych środków odbywało się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Łączne sprawozdania za IV kwartał 2016 r. w zakresie operacji finansowych PAN zostały sporządzone na podstawie danych prawidłowo przeniesionych ze sprawozdań jednostkowych, terminowo, stosownie do przepisów rozporządzenia w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania w zakresie operacji finansowych w części dotyczącej Kancelarii PAN i 20 innych jednostek niemających osobowości prawnej pokazują prawdziwy obraz należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2016 r.

W wyniku kontroli ksiąg rachunkowych, stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdań (w części dotyczącej Kancelarii PAN i 20 innych jednostek niemających osobowości prawnej⁶⁶), nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które pozwoliłyby na stwierdzenie, że księgi te, obejmujące zapisy dotyczące przychodów i kosztów oraz związanych z nimi należności i zobowiązań, prowadzone były nieprawidłowo. Stwierdzone uchybienia nie miały wpływu na sprawozdawczość roczną.

PAN sporządziła sprawozdanie z wykonania planu finansowego za 2016 r. zgodnie z terminem ustawowym i przekazała je Ministrowi NiSW.

Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości nie miały wpływu na stopień realizacji planu finansowego PAN. Dotyczyły m.in.: zaciągnięcia zobowiązania przez dyrektora jednej z jednostek niemających osobowości prawnej PAN w kwocie o 15.287,74 zł wyższej niż wynikało z upoważnienia; ustalenia wartości jednego zamówienia niezgodnie z przepisami w zakresie zamówień publicznych; zawarcia jednej umowy z wykonawcą niezgodnie z wewnętrznymi regulacjami PAN; niezgodnego z wewnętrzną procedurą braku kontrasygnat upoważnionych do ich dokonywania pracowników na umowach zawartych przez dyrektorów czterech (spośród 21) jednostek PAN niemających osobowości prawnej; niedostosowania zapisów Polityki rachunkowości do sposobu ewidencji wykorzystania środków dotacji budżetowej.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego PAN przedstawiona została w załączniku nr 10 do niniejszej informacji.

2. Wnioski

W wyniku przeprowadzonej kontroli w Polskiej Akademii Nauk Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wniosła do Prezesa PAN o:

- 1) podjęcie działań w celu zapewnienia przez upoważnione osoby wykonujące obowiązki głównego księgowego w jednostkach nieposiadających osobowości prawnej PAN, kontroli wstępnej dowodów księgowych i kontrasygnowania umów;
- 2) wzmocnienie działań nadzorczych w zakresie zapewnienia prawidłowej realizacji zamówień publicznych, w tym w zakresie udzielanych pełnomocnictw.

3. Wykonanie planu przychodów

PAN, jako jednostka sektora finansów publicznych wymieniona w art. 9 pkt 12 ufp, nie jest zobowiązana do przekazywania Ministrowi Finansów projektów planów finansowych, w trybie i terminach określonych w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej. Akademia prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie planu finansowego uchwalanego przez Prezydium PAN i zatwierdzanego przez ministra właściwego do spraw nauki. Przed zatwierdzeniem planu na 2016 r.,

⁶⁶ Z wyłączeniem części sprawozdań, dotyczących danych z 70 instytucji naukowych, nieobjętych zakresem kontroli.

na podstawie art. 84 ust. 3 ustawy o PAN, Akademia prowadziła gospodarkę finansową na podstawie projektu planu.

Podział ustalonych w ustawie budżetowej na rok 2016 środków budżetowych dla Polskiej Akademii Nauk, o których mowa w art. 78 ust. 2 ustawy o PAN z przeznaczeniem na realizację określonych zadań i dla poszczególnych jednostek organizacyjnych⁶⁷, został dokonany przez Prezesa PAN i przedłożony do opinii Prezydium PAN⁶⁸. Plan finansowy, ze względu na konieczność jego uzgodnienia z poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi PAN, został uchwalony 16 czerwca 2016 r. (uchwała Prezydium PAN nr 45/2016) i zatwierdzony przez Ministra NiSW dnia 6 lipca 2016 r. Plan w ciągu roku był zmieniany dwukrotnie – we wrześniu (uchwała Prezydium PAN nr 51/2016 z dnia 20 września 2016 r.) i w listopadzie (uchwała Prezydium PAN nr 67/2016 z dnia 15 listopada 2016 r.).

Realizację planu finansowego w 2016 r. regulowały decyzja nr 26/2016 Prezesa PAN z dnia 9 sierpnia 2016 r. dotycząca zasad realizacji planu finansowego w jednostkach organizacyjnych PAN nieposiadających osobowości prawnej oraz decyzja nr 40/2016 Prezesa PAN z dnia 14 października 2016 r. określająca zasady realizacji planu finansowego PAN na szczeblu centralnym⁶⁹.

Wysokość dotacji otrzymanych z części 67 budżetu państwa – Polska Akademia Nauk⁷⁰, w łącznej kwocie 80.654 tys. zł, w tym dotacji podmiotowej 77.402 tys. zł (po zmianach – 77.304 tys. zł), dotacji celowej na zadania w zakresie kształcenia 250 tys. zł, dotacji celowej na wydatki majątkowe (inwestycyjne) 3.002 tys. zł (po zmianach 3.100 tys. zł), ujętych w planie finansowym Akademii, odpowiadała wysokości kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2016 w części 67. W 2016 r. poziom finansowania PAN dotacjami był wyższy o 3,6% niż w 2015 r. i wynikał m.in. z konieczności zapewnienia środków na zadania utworzonego w PAN Biura ds. Doskonałości Naukowej oraz uzyskania dodatkowych środków z budżetu państwa na wynagrodzenia. Otrzymane w 2016 r. dotacje podmiotowa i celowe zostały wykorzystane w kwocie 80.421,7 tys. zł, tj. w 99,7%. Ponadto w planie finansowym w pozycji przychody uwzględniono dotacje od jednostek samorządu terytorialnego w kwocie 130 tys. zł⁷¹. Łącznie dotacje budżetowe i od jednostek samorządu terytorialnego zostały zrealizowane w wysokości 80.551,7 tys. zł (99,7% zaplanowanych).

Ujęte w planie finansowym PAN przychody z prowadzonej działalności w kwocie 32.345 tys. zł zrealizowano w wysokości 26.852,1 tys. zł, tj. w 83%. Wynikało to m.in. z niższych przychodów jednostek nieposiadających osobowości prawnej z tytułu wynajmu pomieszczeń i powierzchni, a także ze spadku przychodów z tytułu gospodarki mieszkaniowej spowodowanego trudnościami w egzekwowaniu należności od lokatorów zadłużonych lokali mieszkalnych. Wzrosły natomiast (o 3,8%) pozostałe przychody PAN pochodzące głównie ze sprzedaży aktywów trwałych – z zaplanowanej kwoty

⁶⁷ Według stanu prawnego na dzień sporządzenia planu uwzględniono w roku 2016 po stronie przychodów i kosztów działalność trzech placówek naukowych (w tym Zakładu Antropologii za I półrocze), 12 pomocniczych jednostek naukowych (w tym siedmiu zagranicznych stacji naukowych) oraz sześciu innych jednostek organizacyjnych.

⁶⁸ Decyzja nr 9/2016 Prezesa PAN z dnia 16 marca 2016 roku w sprawie podziału kwot zapisanych w ustawie budżetowej na rok 2016 w części 67 Polska Akademia Nauk oraz decyzje zmieniające: decyzja nr 10/2016 Prezesa PAN z dnia 21 kwietnia 2016 r., decyzja nr 36/2016 z dnia 23 września 2016 r., decyzja nr 43/2016 Prezesa PAN z dnia 19 października 2016 r., decyzja nr 50/2016 Prezesa PAN z dnia 18 listopada 2016 r., decyzja nr 52/2016 Prezesa PAN z dnia 30 listopada 2016 r.

⁶⁹ Wcześniej obowiązujące procedury realizacji planu były określone decyzją nr 37/2012 Prezesa PAN z dnia 25 lipca 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad finansowania działalności jednostek nieposiadających osobowości prawnej ze środków dotacji budżetowych przyznanych Akademii oraz zasad realizacji planu finansowego, zmienionej decyzją nr 9/2013 Prezesa PAN z dnia 8 stycznia 2013 r. oraz zarządzeniem Kanclerza Akademii nr 10/2011 z dnia 25 sierpnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia procedury określającej zasady realizacji planu finansowego Akademii przewidzianego do realizacji na szczeblu centralnym.

⁷⁰ W dziale 730 Nauka, rozdziały: 73010 – Działalność organów i korporacji uczonych PAN, 73011 – Działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych PAN, 73095 – Pozostała działalność.

⁷¹ W planie przychodów uwzględniono dotacje celowe z budżetu jednostek samorządu terytorialnego w łącznej wysokości 130 tys. zł, przyznane Bibliotece Kórnickiej PAN przez gminę Kórnik na realizację prac remontowo-renowacyjnych w kwocie 50 tys. zł oraz z budżetu powiatu poznańskiego w kwocie 80 tys. zł na renowację elewacji Zamku Kórnickiego.

12.483 tys. zł do kwoty 12.955,6 tys. zł. Kwota zrealizowanych przychodów ogółem, wykazana w części opisowej sprawozdania z wykonania planu finansowego, wyniosła 114.430,7 tys. zł⁷².

Na koniec 2016 r. należności PAN wykazane w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego wyniosły ogółem 4.736,4 tys. zł. W porównaniu do stanu na koniec 2015 r. należności ogółem były wyższe o 2,7% i o 8,3% wyższe od zaplanowanych na 2016 r. (4.372 tys. zł). Wzrost należności wynikał m.in. z uzyskania niższych niż planowano przychodów z prowadzonej działalności, co miało wpływ na stan środków obrotowych. W Kancelarii PAN i pozostałych jednostkach niemających osobowości prawnej w roku 2016 nie wystąpiły należności przeterminowane dotyczące części 67 budżetu państwa.

W 2016 r. Prezes PAN umorzył należności w kwocie 198,6 tys. zł. Przyczynami umorzenia były: ciężka choroba i zła sytuacja dłużnika oraz likwidacja jednostki organizacyjnej będącej dłużnikiem. Badanie obydwu decyzji w sprawie umorzenia ww. należności nie wykazało nieprawidłowości.

4. Wykonanie planu kosztów i wydatków z uwzględnieniem dotacji z części 67 budżetu państwa

Plan finansowy Polskiej Akademii Nauk obejmował koszty w kwocie 125.193 tys. zł, zaś po zmianach koszty te zaplanowano w kwocie ogółem 125.175 tys. zł. W 2016 r. koszty wyniosły 117.715 tys. zł (co stanowiło 94% zaplanowanych) i były niższe o 9,8% w porównaniu z 2015 r. Wynikało to z niższych kosztów amortyzacji, wynagrodzeń i składek od nich naliczanych, towarów i usług oraz zakończenia działalności jednostek PAN: Stacji Badawczej w Popielnie i Zakładu Antropologii. W strukturze kosztów główne pozycje stanowiły m.in. wynagrodzenia i składki od nich naliczane (51.187,6 tys. zł), zakup towarów i usług (32.284,2 tys. zł) oraz amortyzacja (12.904,7 tys. zł).

Prezes PAN decyzją nr 5/2016 z dnia 19 lutego 2016 r. określił zasady sporządzania i przekazywania rozliczeń finansowych z wykorzystania dotacji budżetowych, sporządzania sprawozdania z realizacji planu finansowego PAN, wraz z harmonogramem prac i wzorcami raportów i sprawozdań. Sytuacja finansowa w ciągu roku budżetowego była monitorowana m.in. poprzez sporządzanie okresowych raportów z wykonania planu finansowego przez jednostki organizacyjne PAN.

Przeciętne zatrudnienie w Akademii w 2016 r. wyniosło 752,2 etaty (w 2015 r. – 822), w tym w jednostkach na terenie Polski – 722 etaty (w 2015 r. – 792,5). Przeciętne wynagrodzenie ze stosunku pracy za rok 2016 w Akademii ukształtowało się na poziomie 4.353 zł (w 2015 r. – 3.715 zł). W jednostkach krajowych przeciętne wynagrodzenie wyniosło 4.084 zł (w 2015 r. – 3.715 zł). W zagranicznych stacjach naukowych⁷³ zatrudnienie w 2016 r. wyniosło 30,2 etatu (w 2015 r. – 29,5), a przeciętne wynagrodzenie – 10.755 zł (w 2015 r. – 10.639 zł).

Szczegółowym badaniem objęto koszty w łącznej kwocie 14.253,1 tys. zł, tj. 12,1% kosztów zrealizowanych⁷⁴. Stwierdzone uchybienia, dotyczące pięciu⁷⁵ spośród zbadanej próby 98 zapisów w zakresie zgodności zapisów z dowodami księgowymi, nie miały wpływu na sprawozdawczość roczną.

4.1. Zobowiązania i środki pieniężne

⁷² Plan finansowy PAN nie zawiera wyodrębnionej pozycji „przychody ogółem”. Do przychodów tych w roku 2016 PAN nie zaliczyła środków wykorzystanej dotacji podmiotowej wydatkowanej przez instytuty naukowe PAN, dotacji celowej na inwestycje i zakupy inwestycyjne wydatkowane w roku budżetowym oraz dotacji celowej na kształcenie przekazanej do instytutów naukowych PAN.

⁷³ Stacje naukowe PAN w: Kijowie, Moskwie, Paryżu, Rzymie, Wiedniu, Biuro Promocji Nauki PolSCA w Brukseli, Centrum Badań Historycznych w Berlinie.

⁷⁴ Doboru próby dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych, odpowiadających kosztom kontrolowanej jednostki. Próba została wylosowana metodą monetarną (MUS) na potrzeby oceny rzetelności ksiąg rachunkowych, spośród 19.313 zapisów księgowych o łącznej wartości 37.761,2 tys. zł. Badaniem objęto 98 zapisów księgowych i odpowiadających im dowodów księgowych, dotyczących poniesionych kosztów.

⁷⁵ Polegały one na braku akceptacji pod względem formalnym i merytorycznym dowodu księgowego (dwa przypadki), zastosowaniu nieprawidłowego kursu przeliczenia waluty obcej na walutę polską (dwa przypadki), niewłaściwym miesiącu księgowania (jeden przypadek).

Na dzień 31 grudnia 2016 r. zobowiązania Polskiej Akademii Nauk wynosiły ogółem 6.684,5 tys. zł. Ich stan zmniejszył się w stosunku do stanu z ubiegłego roku o 247,8 tys. zł (3,6%) oraz był większy o 34,6% od stanu określonego w planie finansowym po zmianach. Przyczyną wzrostu zobowiązań było m.in. przejście przez PAN zobowiązań zlikwidowanej jednostki organizacyjnej w Popielnie⁷⁶. Na dzień 31 grudnia 2016 r. nie wystąpiły zobowiązania długoterminowe ani wymagalne.

Stan środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniósł 15.807,1 tys. zł i zmniejszył się o 3.083,1 tys. zł w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. Spadek stanu środków wynikał z zaangażowania środków pozabudżetowych Akademii głównie w wykup nieruchomości na siedzibę instytutów⁷⁷. Środki pieniężne Akademii były gromadzone na rachunkach bankowych w BGK. W 2016 r. nie wystąpiły sytuacje zagrażające terminowej realizacji zadań i płynności finansowej Polskiej Akademii Nauk.

Decyzją nr 5/2016 Prezesa PAN z dnia 19 lutego 2016 r.⁷⁸ dyrektorzy jednostek organizacyjnych PAN zostali zobligowani do systematycznego monitorowania płynności finansowej kierowanych przez siebie jednostek, poprzez sporządzanie okresowych raportów o sytuacji finansowej. Ponadto szczegółowe zasady i tryb wnioskowania o środki przez jednostki organizacyjne PAN regulowała decyzja nr 40/2016 Prezesa PAN z dnia 14 października 2016 r. w sprawie wprowadzenia procedury określającej zasady realizacji planu finansowego PAN na szczeblu centralnym.

4.2. Wykorzystanie dotacji podmiotowej

Prezes PAN określił zasady i tryb wnioskowania o przyznanie dotacji podmiotowej dla jednostek organizacyjnych Akademii nieposiadających osobowości prawnej i instytutów międzynarodowych oraz zasady przyznawania dotacji podmiotowej na finansowanie wyodrębnionych zadań z zakresu działalności upowszechniającej naukę⁷⁹.

Dotację podmiotową przyznaną w kwocie 77.304 tys. zł, wykorzystano w wysokości 77.097 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach i przeznaczono na pokrycie kosztów bieżącej działalności Akademii. Kwota ta służyła finansowaniu: działalności pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych PAN (34.033,8 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach), działalności organów i korporacji uczonych PAN (17.010,1 tys. zł, tj. 99,9%), pozostałej działalności (26.053 tys. zł, tj. 99,3%). Wykorzystana dotacja podmiotowa była wyższa o 3,3% niż w roku 2015.

W pozycji planu „środki przyznane innym podmiotom” uwzględniono m.in. część dotacji podmiotowej, przekazaną przez PAN dla dwóch instytutów międzynarodowych, w łącznej kwocie 2.604 tys. zł.

4.3. Wykorzystanie dotacji celowej na wydatki majątkowe

Dotacja celowa na wydatki majątkowe przyznana przez ministra właściwego do spraw nauki w kwocie 3.100 tys. zł, została wykorzystana w wysokości 3.074,7 tys. zł, tj. 99,2% planu po zmianach. Niewykorzystaną część dotacji w kwocie 25,3 tys. zł Akademia zwróciła na rachunek MNiSW zgodnie z terminem określonym w umowie⁸⁰ nr 1/PAN/2016 z dnia 18 kwietnia 2016 r.⁸¹, zawartej pomiędzy

⁷⁶ Stacja Badawcza Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt w Popielnie zakończyła działalność w strukturze PAN 31 grudnia 2015 r.

⁷⁷ Centrum Astronomicznego PAN i Centrum Badań Kosmicznych PAN przy ul. Bartyckiej w Warszawie.

⁷⁸ Decyzja nr 5/2016 Prezesa PAN z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie sporządzania rozliczeń finansowych z wykorzystania dotacji budżetowych, sporządzania sprawozdania z realizacji planu finansowego PAN oraz okresowych raportów o sytuacji finansowej w ciągu roku budżetowego.

⁷⁹ Decyzja nr 2/2016 Prezesa PAN z dnia 28 stycznia 2016 r. w sprawie przyznawania dotacji podmiotowej dla jednostek organizacyjnych Akademii nieposiadających osobowości prawnej i dla instytutów międzynarodowych oraz na wyodrębnione zadania z zakresu działalności upowszechniającej naukę.

⁸⁰ Ostatni zwrot został dokonany 10 stycznia 2017 r., tj. pięć dni przed upływem terminu określonego w umowie (15 stycznia 2017 r.).

Skarbem Państwa – Ministrem NiSW a Akademią. Umowa określała warunki przekazywania, wykorzystania oraz rozliczenia dotacji celowej udzielonej PAN na finansowanie inwestycji realizowanych przez Kancelarię Akademii, pomocnicze jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne działające w strukturze Polskiej Akademii Nauk w roku 2016. Dotacja celowa przeznaczona została na sfinansowanie lub dofinansowanie 13 zadań inwestycyjnych, realizowanych przez osiem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, działających w strukturze PAN⁸². PAN przedłożyła Ministrowi rozliczenie w postaci raportu z wykorzystania dotacji celowej zgodnie z terminem określonym w umowie. Rozliczenie zostało zatwierdzone przez Ministra.

4.4. Wykorzystanie dotacji celowej na zadania w zakresie kształcenia

Dotacja celowa na zadania w zakresie kształcenia, przyznana PAN przez ministra właściwego do spraw nauki w kwocie 250 tys. zł, została wykorzystana w 100%. W wyniku realizacji umowy nr 2/PAN/2016 z dnia 10 października 2016 r., zawartej pomiędzy Skarbem Państwa – Ministrem NiSW a Akademią określającej warunki przekazania Polskiej Akademii Nauk, wykorzystania i rozliczenia dotacji celowej przeznaczonej na finansowanie zadań związanych z kształceniem na studiach doktoranckich realizowanych przez instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk w roku 2016, sfinansowano dziesięć stypendiów za wybitne osiągnięcia (po 25 tys. zł), przyznanych przez Prezesa PAN uczestnikom studiów doktoranckich prowadzonych przez siedem instytutów naukowych PAN⁸³. Raport i rozliczenie zostały przedłożone Ministrowi zgodnie z terminem określonym w umowie. Minister zatwierdził rozliczenie dotacji celowej.

Przyznawanie stypendiów zostało przeprowadzone zgodnie z procedurą określoną w decyzji nr 12/2016 Prezesa PAN z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie przyznawania stypendiów Prezesa PAN za wybitne osiągnięcia uczestnikom studiów doktoranckich prowadzonych przez instytuty naukowe PAN⁸⁴.

4.5. Postępowania o udzielenie zamówień publicznych

W 2016 r. w Akademii obowiązywały wewnętrzne uregulowania dotyczące zasad udzielania zamówień publicznych, zgodnie z przepisami ufp. Do dnia 10 listopada 2016 r. obowiązywał „Regulamin udzielania zamówień publicznych na dostawy, usługi, roboty budowlane przez Kancelarię Akademii, pomocnicze jednostki naukowe, placówki naukowe nieposiadające osobowości prawnej oraz inne jednostki organizacyjne Akademii”, wprowadzony decyzją nr 12/14 Prezesa Polskiej Akademii Nauk z dnia 16 kwietnia 2014 r.⁸⁵. Z dniem 10 listopada – cztery miesiące po opublikowaniu nowelizacji Pzp⁸⁶

⁸¹ Wraz z aneksem nr 1 z dnia 7 października 2016 r., zmieniającym kwotę dotacji celowej z 3.002 tys. zł na kwotę 3.100 tys. zł (zwiększenie o 98 tys. zł) oraz zmieniającym liczbę zadań inwestycyjnych zaplanowanych do finansowania ze środków dotacji celowej w 2016 r. z ośmiu do 13.

⁸² Kancelarię PAN, Bibliotekę Gdańską, Bibliotekę Kórnicką, Zakład Działalności Pomocniczej PAN w Warszawie, Muzeum Ziemi PAN w Warszawie, Centrum Badań Historycznych w Berlinie, Ogród Botaniczny – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie oraz Dom Seniora w Konstancinie-Jeziornie.

⁸³ Instytut Chemii Bioorganicznej PAN – 75 tys. zł, Instytut Farmakologii PAN – 50 tys. zł, Instytut Badań Molekularnych i Makromolekularnych PAN, Instytut Chemii Organicznej PAN, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej im. A. Krupkowskiego PAN, Instytut Oceanologii PAN – po 25 tys. zł.

⁸⁴ W 2016 r. zostały złożone 63 wnioski o przyznanie doktorantom stypendium Prezesa PAN, spośród których dwa nie spełniały wymagań formalnych. Oceny wniosków dokonał zespół doradczy na podstawie zasad i kryteriów oceny, zatwierdzonych przez Prezesa PAN. Stypendia zostały przyznane osobom, które uzyskały najwyższą punktację na liście rankingowej.

⁸⁵ Decyzja nr 12/14 Prezesa Polskiej Akademii Nauk z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie zasad udzielania zamówień publicznych na usługi, dostawy i roboty budowlane przez Kancelarię Akademii, pomocnicze jednostki naukowe, placówki naukowe nieposiadające osobowości prawnej oraz inne jednostki organizacyjne Akademii.

⁸⁶ Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1020, ze zm.). Ustawa weszła w życie w dniu 28 lipca 2016 r.

– decyzją Prezesa nr 48/2016⁸⁷ wprowadzono nowy regulamin, dostosowujący uregulowania wewnętrzne do nowelizacji Pzp.

Polska Akademia Nauk (Kancelaria Akademii, pomocnicze jednostki naukowe, placówki naukowe nieposiadające osobowości prawnej oraz inne jednostki organizacyjne Akademii) w 2016 r. przeprowadziła 37 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, jedno postępowanie w trybie udzielenia zamówienia z wolnej ręki i dwa w trybie zapytania o cenę. W próbie 98 kosztów w łącznej kwocie 14.253,1 tys. zł zbadanej pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania Pzp nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto szczegółowemu badaniu poddano cztery postępowania o łącznej wartości 2.527.436,12 zł⁸⁸, tj.: trzy o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, o łącznej wartości 2.444.534,12 zł, w wyniku których w 2016 r. poniesiono koszty w tej samej wysokości, z czego w dwóch o łącznej wartości 1.964.834,12 zł stwierdzono nieprawidłowości o charakterze formalnym, niemające wpływu na wynik postępowania oraz jedno zamówienie, do którego nie zastosowano Pzp (o wartości nieprzekraczającej 30 tys. euro), o wartości 82.902 zł (w 2016 r. poniesiono koszt w kwocie 29.889 zł), w przypadku którego stwierdzono nieprawidłowości o charakterze formalnym, niemające wpływu na rozstrzygnięcie⁸⁹.

W wyniku badania próby stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Szacunkową wartość zamówienia Zakładu Działalności Pomocniczej PAN w Warszawie (ZDP), udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego na rewitalizację elewacji budynku PAN Pałac Staszica w Warszawie ul. Nowy Świat etap I część A, B1 i D3, ustalono niezgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 1 Pzp, tj. nie na podstawie kosztorysu inwestorskiego.

Wartość szacunkowa zamówienia w kosztorysie inwestorskim z dnia 29 stycznia 2016 r. wynosiła 1.382.261,60 zł bez podatku VAT, podczas gdy w protokole postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu ograniczonego w ww. zamówieniu wskazano kwotę 1.410.721,95 zł bez podatku VAT jako szacunkową wartość zamówienia, czyli o 28.460,35 większą, niż faktyczna kwota wynikająca z kosztorysu inwestorskiego. Dodatkowo w ww. protokole wskazano, że szacunkowa wartość zamówienia została ustalona na podstawie kosztorysu inwestorskiego, co jest niezgodne ze stanem faktycznym.

Powyższa nieprawidłowość wynikała z faktu, że w ZDP podczas planowania wykonania zamówienia, we wskazanej kwocie założono koszty dodatkowe nieobjęte kosztorysem inwestorskim.

- 2) Dyrektor ZDP PAN podpisał aneks do umowy zawartej w wyniku postępowania na remont i zmianę wystroju architektonicznego oraz prace architektoniczne wewnątrz budynku – Pałac Staszica z przekroczeniem upoważnienia o kwotę 15.287,74 zł.

Upoważnienie dla Dyrektora ZDP od Prezesa PAN i Kanclerza PAN⁹⁰ do przeprowadzenia ww. postępowania i podpisania umowy dotyczyło kwoty 470.731,71 zł netto, tj. brutto 579.000 zł. Umowa nr 22/ZDP/2016 z dnia 28 lipca 2016 r. na wykonanie ww. zamówienia została podpisana na

⁸⁷ Decyzja nr 48/2016 Prezesa PAN z dnia 10 listopada 2016 r. w sprawie zasad udzielania zamówień publicznych na usługi, dostawy i roboty budowlane przez Kancelarię Akademii, pomocnicze jednostki naukowe, placówki naukowe nieposiadające osobowości prawnej oraz inne jednostki organizacyjne Akademii.

⁸⁸ Wraz z zamówieniami dodatkowymi w przypadku dwóch zamówień w trybie przetargu nieograniczonego.

⁸⁹ Doboru trzech spraw dokonano z wylosowanej próby kosztów wśród zamówień przeprowadzonych w 2016 r., według najwyższych kosztów poniesionych w 2016 r.: jeden przetarg nieograniczony w Kancelarii Akademii, jeden przetarg nieograniczony w pozostałych jednostkach PAN (przeprowadzony przez Zakład Działalności Pomocniczej PAN w Warszawie) oraz jedno zamówienie, do którego nie zastosowano Pzp (przeprowadzone przez Kancelarię PAN). Ponadto jedno zamówienie w trybie przetargu nieograniczonego (przeprowadzone przez Zakład Działalności Pomocniczej PAN w Warszawie) wybrano w sposób celowy.

⁹⁰ Pełnomocnictwo nr BOM-677/DOP-329/2016/AK z dnia 25 maja 2016 r.

kwotę 417.751,22 zł, zaś aneks do tej umowy (nr 1 z 19 września 2016 r. na roboty dodatkowe) na kwotę 176.536,52 zł. Łączna wartość zamówienia wyniosła 594.287,74 zł.

Przyczyną nieprawidłowości było założenie Dyrektora ZDP, że różnica kwoty wynikająca z aneksu do umowy w wysokości 15.287,74 zł zostanie pokryta ze środków własnych ZDP (kwota ta mieściła się w pełnomocnictwie ogólnym).

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli do tego konkretnego postępowania, w tym zawarcia umowy, dyrektor ZDP miał szczególne pełnomocnictwo, na mocy którego powinien podejmować działania w tej sprawie. Dodatkowo należy zauważyć, że aneks do umowy nr 22/ZDP/2016 dotyczył tej umowy i do jego zawarcia powinno być zastosowanie pełnomocnictwo szczególne.

- 3) W przypadku zamówienia Kancelarii Akademii na wytworzenie i wdrożenie oprogramowania Czytelni czasopism PAN, do którego nie miały zastosowania przepisy Pzp, umowę z wykonawcą podpisano niezgodnie z wewnętrznym Regulaminem udzielania zamówień publicznych na dostawy, usługi i roboty budowlane przez Kancelarię Akademii, pomocnicze jednostki naukowe, placówki naukowe nieposiadające osobowości prawnej oraz inne jednostki organizacyjne Akademii, tj. wniosek o udzielenie zamówienia konkretnemu wykonawcy został zatwierdzony po zawarciu umowy.

Wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie udzielenia zamówienia o wartości powyżej równowartości kwoty 6 tys. euro do kwoty nieprzekraczającej 30 tys. euro, podpisano 8 listopada 2016 r., w którym wskazano, że proponowanym trybem udzielenia zamówienia są negocjacje z jednym wykonawcą. Następnie, w dniu 8 grudnia 2016 r., zawarto umowę z wykonawcą, a zatwierdzony wniosek o udzielenie zamówienia w trybie negocjacji z jednym wykonawcą podpisano po tym fakcie – w dniu 12 grudnia 2016 r., pomimo że zgodnie z § 4 pkt 12 Regulaminu udzielania zamówień publicznych PAN, to zatwierdzony wniosek o udzielenie zamówienia wraz załącznikami stanowi podstawę do zawarcia umowy z wykonawcą lub zlecenia wykonania zamówienia wyłonionemu wykonawcy.

Nieprawidłowość powyższa była spowodowana tym, że pracownik prowadzący sprawę w dniu podpisania umowy delegowany był do przygotowania dużego wydarzenia, a wniosek podpisany został w najbliższym możliwym terminie. Natomiast dysponent środków w momencie zawarcia umowy posiadał informację o zabezpieczeniu środków finansowych oraz o zatwierdzeniu wniosku o wszczęcie postępowania przez Kanclerza PAN.

W opinii Najwyższej Izby Kontroli, zgodnie z wewnętrznymi uregulowaniami PAN, to wniosek o udzielenie zamówienia konkretnemu wykonawcy powinien być podstawą do zawarcia umowy.

- 4) PAN nie zawarła kolejnego aneksu do umowy na badanie i ocenę sprawozdania finansowego za 2015 r., pomimo że z opóźnieniem przekazywała wykonawcy dokumenty wymagane do realizacji ww. umowy.

W umowie nr 324/2015 z dnia 22 grudnia 2015 r., dotyczącej badania i oceny sprawozdania finansowego PAN za 2015 r., zawartej przez Kancelarię PAN z POL-TAX sp. z o.o., na kwotę 64.575 zł, wskazano termin jej realizacji na dzień 29 kwietnia 2016 r. Z aneksu nr 1 do tej umowy (niezawierającego daty) wynika, że termin realizacji przedmiotu umowy przedłużono do 10 maja 2016 r. Natomiast protokół odbioru usługi wykonanej przez POL-TAX z dnia 3 czerwca 2016 r. zawiera informację, że umowę realizowano w okresie od 13 stycznia do 3 czerwca 2016 r.

Przyczyna w opóźnieniu realizacji przedmiotu umowy leżała po stronie zleceniodawcy, tj. Kancelarii PAN: zbyt późne dostarczenie i udostępnienie dokumentacji, ksiąg rachunkowych i dowodów księgowych nie pozwoliło wywiązać się zleceniobiorcy z terminu wykonania usługi. Z kolei przyczyną opóźnionego dostarczenia danych przez PAN były trwające równolegle działania związane z rozliczeniem likwidacji czterech jednostek organizacyjnych oraz zmiany kadrowe w Kancelarii, powodujące trudności w terminowej realizacji zadań przez Biuro Finansowo-Księgowe Kancelarii.

- 5) Na zawieranych przez jednostki nieposiadające osobowości prawnej PAN umowach lub porozumieniach, na podstawie których zrealizowano siedem (spośród 98 zbadanych) wydatków majątkowych lub wydatków na zakup towarów i usług, brakowało kontrasygnaty głównego księgowego lub upoważnionego pracownika, na łączną kwotę 666.074,8 zł. Dotyczyło to:
- wydatku majątkowego na kwotę 22.140 zł, realizowanego na podstawie umowy nr 1/2016 z dnia 1 sierpnia 2016 r. zawartej przez Dyrektora Biblioteki Kórnickiej PAN, dotyczącej m.in. wykonania projektu budowlano-wykonawczego dot. poprawy bezpieczeństwa ppoż. w Zamku w Kórniku;
  - wydatku majątkowego na kwotę 442.999,4 zł za roboty budowlane związane z przebudową pomieszczeń Pałacu Działyńskich, realizowane na podstawie umowy nr 1/580/2016 z dnia 15 listopada 2016 r. zawartej przez Dyrektora Biblioteki Kórnickiej PAN;
  - wydatku majątkowego na kwotę 145.900 zł za roboty budowlane w zakresie założeń ekspertyzy ppoż. Zamku w Kórniku, realizowane na podstawie umowy nr 1/580/2016 z dnia 15 listopada 2016 r. zawartej przez Dyrektora Biblioteki Kórnickiej PAN;
  - zakupu towarów i usług za kwotę 31.312,11 zł za modernizację systemu SAP w Zamku w Kórniku, realizowaną na podstawie umowy z dnia 19 lutego 2016 r. zawartej przez Dyrektora Biblioteki Kórnickiej PAN;
  - zakupu towarów i usług (artykułów spożywczych) za kwotę 1.240,32 zł na konferencję (nota nr 125/16), realizowanego na podstawie porozumienia PAN nr BRU/WA/3/2016 z dnia 2 września 2016 r. zawartego przez Dyrektora Biura PolSCA PAN ze Stałym Przedstawicielstwem RP przy UE w Brukseli;
  - zakupu towarów i usług za kwotę 17.652,96 zł, dotyczącego skanowania zbiorów, realizowanego na podstawie umowy z dnia 13 czerwca 2014 r. zawartej przez Dyrektora Biblioteki Gdańskiej;
  - zakupu towarów i usług za kwotę 4920 zł, związanych z wystawą poświęconą Marii Skłodowskiej-Curie, realizowanego na podstawie umowy nr 14/2016 z dnia 12 września 2016 r., zawartej przez Dyrektora Archiwum PAN w Warszawie.

Brak kontrasygnaty był niezgodny z wewnętrznymi regulacjami PAN – obowiązek kontrasygnowania umów zawieranych w imieniu PAN został określony w części 3 pkt I ust. 4 Procedury w zakresie realizacji planu finansowego Akademii na szczeblu centralnym⁹¹. Dokonywanie przez upoważnionych pracowników kontrasygnat na umowach wskazane było także w pełnomocnictwach udzielanych przez Prezesa PAN.

Brak na ww. umowach kontrasygnat upoważnionego księgowego wynikał z niedopatrzenia, regułą w jednostkach organizacyjnych PAN było sygnowanie umów i porozumień przez pełnomocnika głównego księgowego.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli brak podpisu głównego księgowego lub upoważnionego pracownika na umowie rodzącej zobowiązania finansowe może powodować ryzyko braku jego zgody na zaciągnięcie zobowiązania, albo braku zgodności przyszłego zobowiązania z kwotą ujętą w planie finansowym.

Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości dotyczące sposobu ponoszenia ww. ośmiu spośród 98 zbadanych kosztów (poz. 4 i 5), wynikające z nie w pełni działających mechanizmów kontroli zarządczej w zakresie zawierania umów, nie miały negatywnego wpływu na wykonanie planu finansowego PAN w 2016 r.

⁹¹ Wprowadzonej zarządzeniem nr 10/2011 Kanclerza Akademii z dnia 25 sierpnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia procedury określającej zasady realizacji planu finansowego Akademii przewidzianego do realizacji na szczeblu centralnym.

5. Gospodarowanie wolnymi środkami

Stan środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniósł 15.807,1 tys. zł i zmniejszył się o 3.083,1 tys. zł (tj. o 16,3%) w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. Spadek stanu środków wynikał z zaangażowania środków pozabudżetowych Akademii głównie w wykup nieruchomości na siedzibę instytutów naukowych⁹².

Lokowanie wolnych środków PAN odbywało się zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie.

W 2016 r. nie wystąpiły sytuacje zagrażające terminowej realizacji zadań i płynności finansowej Polskiej Akademii Nauk.

6. Wykonanie zadań i realizacja zaleceń z audytów oraz wniosków pokontrolnych NIK

PAN nie jest zobowiązana, na podstawie przepisów prawa, do sporządzania planu finansowego w układzie zadaniowym, ale sporządzała go dla części 67 budżetu państwa dla Ministra. W 2016 r. w ramach funkcji 10. „Nauka polska” PAN realizowała jedno zadanie 10.1. „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki”, którego celem było „podniesienie poziomu wyników badań naukowych”. Na realizację zadania wydatkowano kwotę 80.421,7 tys. zł z planowanych 80.654 tys. zł, co stanowiło wykonanie planu w układzie zadaniowym w 99,7%.

Dla zwymiarowania stopnia realizacji zadania w 2016 r. przyjęto miernik pn. „Udział publikacji z Polski w czasopiśmie zawarty w bazie danych SCOPUS”, o wartości 1,209%. Dla podzadania 10.1.3. „Upowszechnianie, promocja oraz popularyzacja nauki”, którego celem jest popularyzacja nauki oraz udział w przedsięwzięciach informacyjno-promocyjnych oraz organizowanie wydarzeń o charakterze naukowym, przyjęto miernik pn. „Liczba osób biorących udział w wydarzeniach promujących naukę”, o wartości 188.000, a wykonano go w wysokości 162.510 (86,4% wartości planowanej). Niewykonanie miernika wynikało z trudności w oszacowaniu na etapie planowania dokładnej liczby osób zainteresowanych danym wydarzeniem oraz ze zmiennych warunków atmosferycznych, istotnych dla imprez naukowych odbywających się w plenerze. Dla działania 10.1.3.1. „Działalność Polskiej Akademii Nauk”, którego celem jest „Zwiększenie zainteresowania nauką i dziedzictwem narodowym poprzez upowszechnianie i promocję”, zaplanowana wartość miernika pn. „Liczba wydarzeń promujących naukę” w wartości 4.300 została wykonana w wysokości 4.358 wydarzeń.

Zgodnie z art. 84 ust. 5 ustawy o PAN Prezes Akademii jest zobowiązany do sporządzenia w terminie do 31 marca roku następującego po roku budżetowym sprawozdania z wykonania planu finansowego i przedstawienia go do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw nauki. Sprawozdanie za 2016 r. zostało sporządzone i przekazane Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego w określonym w ustawie terminie⁹³.

Ważniejsze efekty działalności PAN w 2016 r. to m.in.: utworzenie pomocniczej jednostki naukowej – Polskiego Instytutu Studiów Zaawansowanych (PIASt), reorganizacja Kancelarii PAN i utworzenie w jej strukturze nowego Biura ds. Doskonałości Naukowej, które przeszkoliło ponad 260 naukowców w zakresie zdobywania grantów Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych⁹⁴, wymiana naukowców z zagranicznymi akademiami (łącznie sfinansowano 979 dni wymiany osobowej); upowszechnianie polskiej nauki poprzez działalność naukową w strukturach ok. 70 organizacji międzynarodowych i działalność siedmiu stacji zagranicznych PAN, zrealizowanie 291 zadań z zakresu działalności upowszechniającej naukę (w tym m.in. zorganizowanie 142 konferencji naukowych oraz V Polskiego

⁹² Centrum Astronomicznego PAN i Centrum Badań Kosmicznych PAN przy ul. Bartyckiej w Warszawie.

⁹³ Sprawozdanie z wykonania planu finansowego PAN w 2016 r. zostało w kwietniu 2017 r. skorygowane. Korekta sprawozdania została przedłożona Ministrowi 10 kwietnia 2017 r.

⁹⁴ ERC – European Research Council.

Kongresu Genetyki), zrealizowanie 90 zadań z zakresu działalności wydawniczej (w tym wydawanie czasopisma „Academia” i „Nauka” oraz wprowadzenie na Listę Filadelfijską czasopism „Acta Geologica Polonica” i „Metrology and Measurement Systems”).

W Polskiej Akademii Nauk w latach 2015–2016 w ramach audytu wewnętrznego przeprowadzono łącznie 11 zadań zapewniających i dwie czynności doradcze. Rekomendacje z ww. działań zostały wdrożone lub planuje się ich wdrożenie w roku 2017 (m.in. rozszerzenie Polityki rachunkowości PAN o postanowienia dotyczące zasad ewidencji projektów badawczych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej).

Z dniem 18 września 2015 r. wykonano audyt zewnętrzny działalności Kancelarii PAN za lata 2013-2014 w zakresie wydatkowania środków publicznych oraz gospodarowania majątkiem PAN. Zalecenia z ww. audytu dotyczyły Polityki rachunkowości wprowadzonej decyzją Prezesa PAN z dnia 8 marca 2011 r. i w momencie ich formułowania zostały już uwzględnione w nowej Polityce rachunkowości, wprowadzonej decyzją Prezesa PAN z dnia 7 kwietnia 2015 r. Zmiany organizacyjne w roku 2016 były efektem realizacji zaleceń wcześniejszych audytów zewnętrznych.

Polska Akademia Nauk zrealizowała wnioski pokontrolne kontroli NIK z lat 2014–2015. Wnioski po kontroli „Gospodarowanie nieruchomościami przez Polską Akademię Nauk” (K/14/005) wykonano m.in. poprzez uzyskanie zgody ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa w odniesieniu do zawierania umów najmu w zakresie rozporządzania składnikami aktywów trwałych Akademii o wartości rynkowej przekraczającej równowartość w złotych 50 tys. euro, wzmocnienie nadzoru nad mieniem Akademii poprzez dokonanie zamówień publicznych na okresowe przeglądy obiektów PAN, wprowadzenie instrukcji windykacji należności w PAN, podjęcie działań restrukturyzacyjnych w odniesieniu do dwóch spółek korzystających z mienia PAN oraz wycenę działek, w stosunku do których nie przeprowadzono jej do dnia zakończenia kontroli NIK (styczeń 2015).

W odniesieniu do kontroli „Wykonanie planu finansowego Polskiej Akademii Nauk w 2014 r.” (P/15/001) wnioski wykonano poprzez m.in. aktualizację Polityki (zasad) rachunkowości, udoskonalenie systemu księgowo-finansowego oraz przedstawienie wyników audytów zewnętrznych dotyczących działalności Kancelarii PAN Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Sprawozdania w zakresie operacji finansowych

Na podstawie rozporządzenia w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych PAN jest zobowiązana do sporządzania sprawozdań RB-Z, Rb-UZ, Rb-N, Rb-UN⁹⁵. Kontrolą objęto prawidłowość i rzetelność sporządzania przez PAN sprawozdań za IV kwartał 2016 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), a także sprawozdań uzupełniających Rb-UN i Rb-UZ za rok 2016. PAN sporządza sprawozdania łączne na podstawie sprawozdań jednostkowych złożonych przez Kancelarię PAN, jednostki nieposiadające osobowości prawnej oraz instytuty naukowe.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach łącznych zostały prawidłowo przeniesione ze sprawozdań jednostkowych 21 jednostek PAN niemających osobowości prawnej oraz 70 instytutów naukowych. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał kontrolę rzetelności sporządzonych sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

⁹⁵ Kwartalne sprawozdania o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie zobowiązań, kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych, roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie należności z tytułu papierów wartościowych.

8. Księgi rachunkowe

Badanie prawidłowości ksiąg rachunkowych Polskiej Akademii Nauk⁹⁶ dokonano pod kątem zgodności i wiarygodności, uwzględniając kryterium legalności i rzetelności. W wyniku zbadania wylosowanej próby ksiąg rachunkowych nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które pozwoliłyby na stwierdzenie, że księgi te, obejmujące zapisy dotyczące przychodów i kosztów oraz związanych z nimi należności i zobowiązań, prowadzone były nieprawidłowo.

Stwierdzone uchybienia miały charakter formalny i nie miały wpływu na sprawozdawczość roczną. Dotyczyły zapisów: dwa dowody o łącznej wartości 1.363.137,77 zł nie zostały zaakceptowane pod względem formalnym i merytorycznym przez osoby do tego upoważnione, co było niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych oraz art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁹⁷; dwa dowody o łącznej wartości 2.519,05 zł które zostały przeliczone nieprawidłowym kursem z waluty obcej na polskie złote; jednej operacji o wartości 5.548,28 zł, w której miesiąc księgowania był niezgodny z terminem wykonania operacji gospodarczej, co było niezgodne z art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym księgi rachunkowe powinny być prowadzone na bieżąco.

Dodatkowo Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że postanowienie Polityki rachunkowości PAN, wprowadzonej decyzją nr 7/2015 Prezesa Polskiej Akademii Nauk z dnia 2 kwietnia 2015 r., wskazujące, że Zakładowy Plan Kont umożliwia ewidencję zdarzeń gospodarczych z podziałem na źródła finansowania działalności w układzie planu zadań operacyjnych (co pozwala na ustalenie sposobu wykorzystania środków dotacji budżetowych wg rozdziałów klasyfikacji budżetowej oraz zadań finansowanych ze środków pozabudżetowych), nie odzwierciedla stanu faktycznego. Obok typowej ewidencji według zasady memoriału dodatkowo wprowadzone zostało pojęcie „zadań operacyjnych”, które w sposób numeryczny wskazują na źródło finansowania, z którego realizowany jest koszt, wydatek, przychód i wpływ. System księgowy wymusza od osoby księgującej wprowadzenie numeru zadania operacyjnego, a zaksięgowanie dowodu dla operacji wymagających planu zadań operacyjnych bez przyporządkowania właściwego numeru zadania nie jest możliwe.

W powyższej sprawie stwierdzono, że postanowienia w Polityce rachunkowości nie opisują dość precyzyjnie metodyki w zakresie stosowania planu zadań operacyjnych, ale w 2017 r. nastąpi aktualizacja Polityki, w której doprecyzowane będą zapisy dotyczące stosowania planu zadań operacyjnych w ewidencji dowodów księgowych.

Na dzień 20 marca 2017 r. w zapisach księgowych Akademii dokonanych od dnia 1 stycznia do 28 lutego 2017 r. znajdowało się 45 zapisów, które zakwalifikowano do okresów roku 2017, podczas gdy powinny być zakwalifikowane do grudnia roku 2016. W toku kontroli ujawniona nieprawidłowość została usunięta poprzez kwalifikację zapisów do prawidłowego okresu i nie miała ona negatywnego wpływu na sprawozdawczość roczną PAN.

9. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne zostało skierowane do Prezesa Polskiej Akademii Nauk w dniu 21 kwietnia 2017 r.

Prezes Polskiej Akademii Nauk pismem z dnia 28 kwietnia 2017 r. nie zgłosił zastrzeżeń do przekazanego wystąpienia, poinformował o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz podjętych działaniach.

⁹⁶ Badanie przeprowadzono na próbie 98 zapisów księgowych o łącznej wartości 14.253,1 tys. zł, wylosowanej metodą monetarną MUS spośród 19.313 zapisów księgowych o łącznej wartości 37.761,18 tys. zł.

⁹⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 1047, ze zm., zwana dalej: ustawą o rachunkowości.

VII. Wykorzystanie wybranych dotacji z budżetu państwa przez uczelnie publiczne

Celem kontroli była ocena wykorzystania dotacji z budżetu państwa na działalność dydaktyczną i pomoc materialną dla studentów i doktorantów przez uczelnie publiczne.

Kontrolę przeprowadzono w czterech uczelniach publicznych: Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i Politechnice Rzeszowskiej, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o NIK, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 1 ustawy, tj. legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

W wyniku przeprowadzonych kontroli NIK stwierdziła, że:

- 1) Uniwersytet Jagielloński terminowo przekazał do MNiSW rzetelne dane stanowiące podstawę wyliczenia dotacji na działalność dydaktyczną oraz na pomoc materialną dla studentów i doktorantów. Z przyznanych na 2016 r. dotacji wykorzystano odpowiednio kwoty 433.937,9 tys. zł (93,5%) i 34.066,3 tys. zł (76,6%). Na niepełne wykorzystanie środków dotacji z 2016 r. wpłynęło wykorzystywanie środków przechodzących z lat poprzednich, na co zezwalał art. 98 ust. 3 ustawy Psw. Gospodarka finansowa była realizowana na podstawie zatwierzonego planu finansowo-rzeczowego, który terminowo przekazano do właściwych ministrów. Prowadzona ewidencja księgową umożliwiała rozliczanie kosztów według rodzajów działalności, z wyodrębnieniem kosztów finansowanych dotacjami z budżetu państwa i środków własnych. Prawdłowo zorganizowano wykonanie zadań związanych z kształceniem studentów i doktorantów poprzez m.in. zapewnienie wykwalifikowanej kadry oraz zachowanie proporcji liczby nauczycieli akademickich do liczby studentów danego kierunku. Roczny wymiar pensum dydaktycznego dla poszczególnych stanowisk nauczycieli był zgodny z postanowieniami ustawy Psw.

NIK zwrócił uwagę, że w uchwałach Senatu zawarto uregulowania dotyczące obniżania wymiaru pensum dydaktycznego przez Rektora, w tym m.in. ze względu na wiek, wykraczające poza dyspozycje zawarte w art. 130 ust. 2 ustawy Psw. Kompetencje do obniżania wymiaru zajęć dydaktycznych posiada wyłącznie Rektor i może to nastąpić tylko w przypadkach określonych w art. 130 ust. 4 ustawy Psw.

Prawdłowo realizowano warunki wynagradzania za pracę i przyznawania dodatkowych świadczeń, tj. zapewniono odpowiednie stawki miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe oraz dodatkowego wynagrodzenia za udział w pracach naukowo-dydaktycznych. W zakresie przyznawania świadczeń pomocy materialnej prawidłowo powołano składy komisji stypendialnych i odwoławczych komisji stypendialnych, a Rektor i dziekani wydziałów, zgodnie z art. 175 ust. 4 ustawy Psw, przekazali tym komisjom stosowne uprawnienia.

Kontrola udzielania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów wykazała, że dokumentacja dotycząca ich przyznawania była prowadzona niezgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi Uczelni. W dwóch przypadkach (na 97 zbadanych postępowań) kontrola wykazała nierzetelną analizę dokumentacji załączonej do wniosków stypendialnych. Skutkowało to nienależnym przyznaniem i wypłaceniem stypendium socjalnego w semestrze zimowy 2016/2017 oraz niewypłaceniem należnego stypendium specjalnego dla osoby niepełnosprawnej za listopad i grudzień 2015 r. Zwrócono również uwagę, że stypendia na rok akademicki 2016/2017 wypłacano od listopada, z wyrównaniem za październik, pomimo, że zgodnie z art. 184 ust. 3 ustawy Psw, stypendia, za wyjątkiem stypendium ministra za wybitne osiągnięcia, są wypłacane co miesiąc.

W wystąpieniu pokontrolnym do Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego NIK wniosła o: podjęcie działań dla zapewnienia zgodności uchwał Senatu dotyczących ustalania pensum dydaktycznego zgodnie z treścią art. 130 ust. 2 ustawy Psw; podjęcie działań organizacyjnych w celu wyeliminowania przyczyn nierzetelnego prowadzenia dokumentacji związanej z przyznawaniem

świadczeń pomocy materialnej; podjęcie działań mających na celu wyjaśnienie okoliczności wypłacenia nienależnego stypendium socjalnego jednej osobie i zapewnienie zwrotu środków na fundusz pomocy materialnej; wypłacenie jednej osobie należnego stypendium specjalnego dla osoby niepełnosprawnej za listopad i grudzień 2015 r. wraz z odsetkami ustawowymi.

Rektor uczelni poinformował, że Senat podjął uchwałę w sprawie pensum dydaktycznego na rok akademicki 2017/2018, w której nie przewidział możliwości obniżania pensum dydaktycznego dla profesorów, którzy ukończyli 65 rok życia. Wskazał także, że uczelnia zreorganizuje pracę koordynatorów ds. pomocy materialnej i będzie prowadzić dodatkowe szkolenia dla koordynatorów. Rektor poinformował również, że decyzja, na mocy której nienależnie przyznano stypendium socjalne została uchylona, a postępowanie w sprawie ustalenia prawa studenta do wnioskowanego świadczenia zostanie przeprowadzone ponownie. Wypłacono również należne stypendium specjalne dla osoby niepełnosprawnej. Uczelnia podejmie także działania reorganizacyjne w celu dokonywania pierwszej wypłaty świadczeń pomocy materialnej w październiku.

- 2) Wydatkowane w 2016 r. przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu środki dotacji z budżetu państwa na działalność dydaktyczną oraz pomoc materialną dla studentów i doktorantów wykorzystano na realizację ustawowo przypisanych zadań. Terminowo przekazano do MNiSW, a także do Ministerstwa Zdrowia prawidłowe dane do dokonania podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych. Wykonanie zadań związanych z kształceniem studentów i doktorantów zapewniono poprzez zapewnienie wykwalifikowanej kadry zaliczanej do minimum kadrowego. Za wyjątkiem dwóch kierunków studiów (tj. prawo i bezpieczeństwo wewnętrzne) proporcje liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego nie były mniejsze od wielkości określonych w § 14 rozporządzenia Ministra NiSW z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów⁹⁸.

Ewidencję księgową prowadzono w sposób zapewniający rozliczanie kosztów według rodzajów działalności, z wyodrębnieniem m.in. kosztów finansowanych dotacjami z budżetu państwa i z przychodów własnych. Uczelnia prowadziła gospodarkę finansową, na podstawie zatwierdzonego przez Senat Uczelni planu finansowo-rzeczowego, który terminowo przekazano do właściwych ministrów.

Zgodnie z przepisami ustawy Psw uregulowano zasady ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów. Prawidłowo powołano składy wydziałowych komisji stypendialnych i odwoławczych komisji stypendialnych oraz przekazano im uprawnienia odpowiednio – kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej oraz rektora. Analiza 120 postępowań o przyznanie pomocy materialnej studentom, w 40 z nich wykazała nieprawidłowości. Polegały one m.in. na przyznaniu stypendiów na dłuższe niż należało okresy, braku wyegzekwowania odpowiednich oświadczeń, nedoręczeniu decyzji o przyznaniu stypendium.

W wystąpieniu pokontrolnym do Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu NIK wniosła o: zapewnienie, na wszystkich kierunkach studiów, wymaganych proporcji liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów; odpowiednie dokumentowanie zasadności podjęcia decyzji o przyznaniu stypendiów i zapomóg; doręczanie stronom decyzji o przyznaniu pomocy materialnej, zgodnie z wymogami Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rektor uczelni poinformował, że komisje stypendialne zostały pouczone i zobowiązane do odpowiedniego dokumentowania zasadności podjęcia decyzji o przyznaniu stypendiów i zapomóg, a dziekani zostali zobowiązani do podjęcia działań, aby wyegzekwować od komisji stypendialnych doręczanie decyzji zgodnie z wymogami Kpa. Ponadto Rektor wskazał, że ograniczono limity przyjęć na studia stacjonarne oraz poinformował o rozpoczęciu prac nad wprowadzeniem zmian w module

⁹⁸ Dz. U. poz. 1596, dalej: rozporządzenie w sprawie warunków prowadzenia studiów.

USOS „wnioski stypendialne” pozwalających na: doręczanie decyzji w formie elektronicznej, wiążących okres na jaki jest przyznane stypendium z planowaną terminem ukończenia studiów lub datą ważności orzeczenia o niepełnosprawności, potwierdzenie faktu złożenia oświadczenia o niepozbieraniu pomocy materialnej na więcej niż jednym kierunku.

- 3) Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykorzystanie przez Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego (SGGW) dotacji z budżetu państwa na działalność dydaktyczną i pomoc materialną dla studentów i doktorantów w 2016 r. Ocena została sformułowana na podstawie zbadania wykorzystania dotacji w kwocie ogółem 2.075,3 tys. zł (0,8% kwoty dotacji z budżetu państwa otrzymanej w 2016 r.⁹⁹), w tym na wypłatę wynagrodzeń nauczycielom akademickim (1 269,9 tys. zł) oraz bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów (805,4 tys. zł). Stwierdzono, że ww. środki zostały wykorzystane zgodnie z planem rzeczowo-finansowym Uczelni, w sposób celowy i gospodarny. Rozliczanie godzin ponadwymiarowych dokonywane było zgodnie z wewnętrznymi regulacjami¹⁰⁰, a bezzwrotna pomoc materialna dla studentów i doktorantów przyznawana była w oparciu o ustalone w SGGW kryteria.

W wystąpieniu pokontrolnym NIK nie sformułowała wniosków pokontrolnych, natomiast uwagi NIK dotyczyły: przyznania przez Wydziałową Komisję Stypendialną stypendium specjalnego¹⁰¹ niepełnosprawnemu studentowi na okres od 1 października 2016 r. do 31 lipca 2017 r., podczas gdy załączone do wniosku orzeczenie o niepełnosprawności zostało wydane do 30 kwietnia 2017 r. oraz przyznania studentce zapomogi na zakup okularów korekcyjnych, bez przesłanek uzasadniających wystąpienie zdarzenia losowego, o którym mowa w § 23 regulaminu w sprawie przyznawania świadczeń pomocy materialnej studentom, i które miałyby znaczący wpływ na pogorszenie sytuacji materialnej studentki.

- 4) Pozyskane w 2016 r. środki budżetu państwa, z dotacji na działalność dydaktyczną oraz dotacji na pomoc materialną dla studentów i doktorantów, Politechnika Rzeszowska wykorzystwała na realizację swoich podstawowych zadań, określonych w art. 13 ust. 1 ustawy Psw. Uczelnia terminowo przekazała do MNiSW dane, niezbędne do określenia wysokości kwot przedmiotowych dotacji. Wielkości poszczególnych danych wynikały z posiadanych przez Uczelnię informacji oraz sporządzanych na ich podstawie sprawozdań statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego. Uczelnia posiadała opracowane pisemne zasady gospodarowania środkami z dotacji, w tym kryteria ich podziału.

Zasady wynagradzania nauczycieli akademickich były zgodne z obowiązującymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego, jak również z przepisami wewnętrznymi Politechniki Rzeszowskiej.

W przypadku dotacji na pomoc materialną dla studentów i doktorantów, uprawnienia w zakresie przyznawania stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych i zapomogi oraz stypendium Rektora dla najlepszych studentów, zostały przez osoby uprawnione przekazane komisjom stypendialnym – wydziałowym i odwoławczej. W komisjach stypendialnych większość jej członków stanowili przedstawiciele Samorządu Studenckiego Politechniki Rzeszowskiej. Rozpatrywanie wniosków studentów o przyznanie pomocy materialnej, ustalanie wysokości i wypłacanie świadczeń, odbywało się na podstawie i zgodnie z „Regulaminami przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Politechniki Rzeszowskiej”.

W wystąpieniu pokontrolnym NIK nie formułowała wniosków pokontrolnych.

⁹⁹ 264.496,1 tys. zł.

¹⁰⁰ Zarządzenie nr 73 Rektora SGGW z 5 listopada 2014 r. w sprawie określenia dla nauczycieli akademickich stawek za przeprowadzenie zajęć dydaktycznych w godzinach ponadwymiarowych oraz zarządzenie nr 73 Rektora SGGW z 5 października 2015 r. w sprawie rozliczania godzin dydaktycznych.

¹⁰¹ Decyzja Nr LES-2016/17-spec-9 z 14 listopada 2016 r.

VIII. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne zostało skierowane do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 28 kwietnia 2017 r.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego pismem z dnia 19 maja 2017 r. zgłosił trzy zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego. Kolegium Najwyższej Izby Kontroli uchwałą z dnia 2 czerwca 2017 r. zastrzeżenia oddaliło w całości.

Załączniki

Załącznik 1. Dochody budżetowe

Załącznik 1a. Dochody budżetowe w części 28 – Nauka

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część 28, w tym:	56.357,4	22.050	70.879,7	125,8	321,4
1.	Dział 730 – Nauka	55.212,9	21.600	69.863,2	126,5	323,4
1.1.	Rozdział 73001 – Projekty badawcze i celowe w dziedzinie nauk przyrodniczych	136,8	-	4,2	3,1	-
1.2.	Rozdział 73002 – Projekty badawcze i celowe w dziedzinie nauk technicznych	372,3	-	548,2	147,2	-
1.3.	Rozdział 73003 – Projekty badawcze i celowe w dziedzinie nauk społecznych, humanistycznych i ścisłych	14,6	-	35	21,9	-
1.4.	Rozdział 73005 – Działalność statutowa i inwestycyjna jednostek naukowych	9.737,3	4.500	14.058,8	144,4	312,4
1.5.	Rozdział 73006 – Działalność upowszechniająca naukę	781,6	600	434,2	55,5	72,4
1.6.	Rozdział 73007 – Współpraca naukowa z zagranicą	3.489,6	3.500	4.184,1	119,9	119,5
1.7.	Rozdział 73008 – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	29.142,9	10.000	37.098,8	127,3	371
1.8.	Rozdział 73009 – Narodowe Centrum Nauki	9.194,8	3.000	13.074	142,2	435,8
1.9.	Rozdział 73095 – Pozostała działalność	2.343	-	425,9	18,2	-
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	127,8	50	114,1	89,3	228,2
2.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	127,8	50	114,1	89,3	228,2
3.	Dział 752 – Obrona narodowa	1.016,7	400	902,4	88,8	225,6
3.1.	Rozdział 75221 – Projekty badawcze i celowe w dziedzinie obronności	1.016,7	400	902,4	88,8	225,6

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października 2016 r. i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 1b. Dochody budżetowe w części 38 – Szkolnictwo wyższe

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część 38, w tym:	17.994,4	5.740	12.786,5	71,1	222,8
1.	Dział 750 – Administracja publiczna	11,4	-	10,1	88,6	-
1.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	11,4	-	10,1	88,6	-
2.	Dział 803 – Szkolnictwo wyższe	17.982,9	5.740	12.776,3	71	222,6
2.1.	Rozdział 80306 – Działalność dydaktyczna	13.195,5	4.900	8.146	61,7	166,2
2.2.	Rozdział 80307 – Jednostki pomocnicze szkolnictwa wyższego	0,02	-	0,002	10	-
2.3.	Rozdział 80309 – Pomoc materialna dla studentów i doktorantów	941,1	100	908,4	96,5	908,4
2.4.	Rozdział 80311 – Zadania projakościowe	405,8	-	-	-	-
2.5.	Rozdział 80379 – Pomoc zagraniczna	1	-	0,4	40	-
2.6.	Rozdział 80395 – Pozostała działalność	3.439,5	740	3.721,5	108,2	502,9
3.	Dział 851 – Ochrona zdrowia	0	-	0,1	-	-
3.1.	Rozdział 85156 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	0	-	0,1	-	-

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października 2016 r. i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 1c. Dochody budżetowe w części 67 – Polska Akademia Nauk

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część 67, w tym:	191,8	-	38,1	19,9	-
1.	Dział 730 – Nauka	191,8	-	38,1	19,9	-
1.1.	Rozdział 73010 – Działalność organów i korporacji uczonych Polskiej Akademii Nauk	115,6	-	10,7	9,3	-
1.2.	Rozdział 73011 – Działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Polskiej Akademii Nauk	46,3	-	7,9	17,1	-
1.3.	Rozdział 73095 – Pozostała działalność	29,9	-	19,5	65,2	-

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października 2016 r. i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 2. Wydatki budżetu państwa

Załącznik 2a. Wydatki budżetu państwa w części 28 – Nauka

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 28 Nauka, w tym:	5.547.528,9	5.871.501	5.886.100,7	5.774.280,3	104,1	98,3	98,1
1.	Dział 730 – Nauka	5.331.664,3	5.496.182	5.510.682	5.440.828,9	102	99	98,7
1.1.	Rozdział 73005 – Działalność statutowa i inwestycyjna jednostek naukowych	2.581.981,3	2.818.512	2.768.544,4	2.755.711,4	106,7	97,8	99,5
1.2.	Rozdział 73006 – Działalność upowszechniająca naukę	36.148,1	40.036	31.443,1	29.420,1	81,4	73,5	93,6
1.3.	Rozdział 73007 – Współpraca naukowa z zagranicą	286.146,6	346.061	432.817,1	431.845,4	150,9	124,8	99,8
1.4.	Rozdział 73008 – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	1.507.568,7	1.250.191	1.234.036	1.193.415,3	79,2	95,5	96,7
1.5.	Rozdział 73009 – Narodowe Centrum Nauki	898.916,8	1.026.291	1.027.172	1.015.032,6	112,9	98,9	98,8
1.6.	Rozdział 73095 – Pozostała działalność	20.902,8	15.091	16.659,2	15.404,1	73,7	102	92,5
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	33.761,3	42.517	42.616,7	35.450,7	105	83,3	83,2
2.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej	33.761,3	42.517	42.616,7	35.450,7	105	83,3	83,2
3.	Dział 752 – Obrona narodowa	174.103,3	324.802	324.802	290.000,7	166,6	89,3	89,3
3.1.	Rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	7	15	15	14,5	207,1	96,7	96,7
3.2.	Rozdział 75221 – Projekty badawcze i celowe w dziedzinie obronności	174.096,3	324.787	324.787	289.986,2	166,6	89,3	89,3
4.	Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	8.000	8.000	8.000	8.000	100	100	100
4.1.	Rozdział 92114 – Pozostałe instytucje kultury	8.000	8.000	8.000	8.000	100	100	100

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października 2016 r. i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 2b. Wydatki budżetu państwa w części 38 – Szkolnictwo wyższe

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 38 Szkolnictwo wyższe, w tym:	12.667.898	12.507.609	12.532.524,7	12.463.799,8	98,4	99,6	99,5
1.	Dział 750 – Administracja publiczna	12.148,1	12.526	12.702,4	10.863,7	89,4	86,7	85,5
1.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej	12.148,1	12.526	12.702,4	10.863,7	89,4	86,7	85,5
2.	Dział 752 – Obrona narodowa	25	25	25	18,1	72,4	72,4	72,5
2.1.	Rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	25	25	25	18,1	72,4	72,4	72,5
3.	Dział 803 – Szkolnictwo wyższe	12.639.195,2	12.477.761	12.502.500,3	12.436.254,5	98,4	99,7	99,5

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016		6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach				Wykonanie
		tys. zł						%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.1.	Rozdział 80306 – Działalność dydaktyczna	10.470.334,8	10.370.630	10.412.100,2	10.382.179,3	99,2	100,1	99,7
3.2.	Rozdział 80307 – Jednostki pomocnicze szkolnictwa wyższego	3.016	3.098	2.810	2.734,2	90,7	88,3	97,3
3.3.	Rozdział 80309 – Pomoc materialna dla studentów i doktorantów	1.629.117,5	1.654.520	1.679.682,6	1.670.533,3	102,5	101,1	99,5
3.4.	Rozdział 80310 – Fundusz Pożyczek i Kredytów Studenckich	27.300	37.500	21.200	20.882,9	76,5	55,7	98,5
3.5.	Rozdział 80311 – Zadania projakościowe	216.950,2	248.501	219.742	219.742	101,3	88,4	100
3.6.	Rozdział 80379 – Pomoc zagraniczna	4.596,2	-	6.339,8	5.599,2	121,8	-	88,3
3.7.	Rozdział 80395 – Pozostała działalność	256.020	163.512	160.625,7	134.583,6	52,6	82,3	83,8
4.	Dział 851 – Ochrona zdrowia	16.529,6	17.297	17.297	16.663,5	100,8	96,3	96,3
4.1.	Rozdział 85156 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	16.529,6	17.297	17.297	16.663,5	100,8	96,3	96,3

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października 2016 r. i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 2c. Wydatki budżetu państwa w części 67 – Polska Akademia Nauk

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016		6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach				Wykonanie
		tys. zł						%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 67 Polska Akademia Nauk, w tym:	77.877	80.654	80.654	80.421,7	103,3	99,7	99,7
1.	Dział 730 – Nauka	77.877	80.654	80.654	80.421,7	103,3	99,7	99,7
1.1.	Rozdział 73010 – Działalność organów i korporacji uczonych Polskiej Akademii Nauk	16.682,8	17.067	17.017	17.010,1	102	99,7	99,9
1.2.	Rozdział 73011 – Działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Polskiej Akademii Nauk	36.836,2	36.105	36.589,3	36.562,7	99,3	101,3	99,9
1.3.	Rozdział 73095 – Pozostała działalność	24.358,1	27.482	27.047,7	26.848,9	110,2	97,7	99,3

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października 2016 r. i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Załącznik 3a. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 28 – Nauka

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2015			Wykonanie 2016			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osób ¹⁾	tys. zł	zł	osób ¹⁾	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem	280	22.584,8	6.721,7	281	23.262,8	6.898,8	102,6
1.	Dział 750 – Administracja publiczna	280	22.584,8	6.721,7	281	23.262,8	6.898,8	102,6
1.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	280	22.584,8	6.721,7	281	23.262,8	6.898,8	102,6
	Status zatrudnienia							
	01 – osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	37	2.273,3	5.119,9	35	2.001	4.764,3	93,1
	02 – osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	2	238,1	9.921,7	2	243,3	10.138,9	102,2
	03 – członkowie korpusu służby cywilnej	241	20.073,4	6.941	244	21.018,5	7.178,4	103,4

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Załącznik 3b. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 38 – Szkolnictwo wyższe

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2015			Wykonanie 2016			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70***	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70***	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osób ¹⁾	tys. zł	zł	osób ¹⁾	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem	118.559	8.329.707,1	5.854,8	117.925	8.237.990,6	5.821,5	99,4
	01 – osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń							
1.	Dział 730 – Nauka	3.233	254.787,2	6.567,4	3.015	223.776,2	6.185,1	94,2
1.1.	Rozdział 73001 – Projekty badawcze i celowe w dziedzinie nauk przyrodniczych	70	6.847,3	8.151,6	97	6.881,6	5.912	72,5
1.2.	Rozdział 73002 – Projekty badawcze i celowe w dziedzinie nauk technicznych	136	12.440	7.622,6	95	6.942,9	6.090,3	79,9
1.3.	Rozdział 73003 – Projekty badawcze i celowe w dziedzinie nauk społecznych, humanistycznych i ścisłych	91	7.345,9	6.727	171	9.683,3	4.719	70,1
1.4.	Rozdział 73005 – Działalność statutowa i inwestycyjna jednostek naukowych oraz badania własne szkół wyższych	2.023	158.461,9	6.527,5	2.193	161.706,6	6.144,8	94,1
1.5.	Rozdział 73006 – Działalność wspomagająca badania	100	5.729,9	4.774,9	72	4.049,5	4.686,9	98,2
1.6.	Rozdział 73007 – Współpraca naukowa i naukowo-techniczna z zagranicą	80	8.595,7	8.953,8	80	8.293,8	8.639,4	96,5
1.7.	Rozdział 73095 – Pozostała działalność	733	55.366,5	6.294,5	307	26.218,5	7.116,9	113,1
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	7	438,7	5.222,6	8	515,4	5.368,3	102,8

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2015			Wykonanie 2016			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70***	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70***	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osób ¹⁾	tys. zł	zł	osób ¹⁾	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	7	438,7	5.222,6	8	515,4	5.368,3	102,8
3.	Dział 803 – Szkolnictwo wyższe	115.237	8.067.737,4	5.834,2	114.819	8.006.561,8	5.811	99,6
3.1.	Rozdział 80306 – Działalność dydaktyczna	111.184	7.875.438,5	5.902,7	111.159	7.842.886,6	5.879,6	99,6
3.1.1.	050 – Forma org.- -prawna (uczelnie publiczne) rodz. zad. A (podstawowa działalność jednostki organizacyjnej)	111.181	7.875.381,1	5.902,8	111.155	7.842.831,2	5.879,8	99,6
3.1.2.	050 –Forma org.- -prawna (uczelnie publiczne) rodz. zad. B (osoby zatrudnione do prac interwencyjnych i robót publicznych)	3	57,4	1.594,3	4	55,4	1.152,7	72,3
3.2.	Rozdział 80307 – Jednostki pomocnicze szkolnictwa wyższego	23	1.305,7	4.730,8	23	1.370,4	4.965,1	105
3.3.	Rozdział 80309 – Pomoc materialna dla studentów i doktorantów	3.518	159.127,9	3.769,4	3.069	130.911,9	3.554,7	94,3
3.3.1	050 – Forma org.- -prawna (uczelnie publiczne) rodz. zad. A (podstawowa działalność jednostki organizacyjnej)	3.516	159.076,9	3.770,3	3.069	130.911,9	3.554,7	94,3
3.3.2.	050 –Forma org.- prawna (uczelnie publiczne) rodz. zad. B (osoby zatrudnione do prac interwencyjnych i robót publicznych)	2	51	2.126,0	-	-	-	-

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2015			Wykonanie 2016			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70***	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70***	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osób ¹⁾	tys. zł	zł	osób ¹⁾	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.4.	Rozdział 80395 – Pozostała działalność	512	31.865,4	5.186,4	568	31.392,9	4.605,8	89,4
3.4.1	020 – Forma org.- -prawna (jednostki budżetowe)	20	994	4.141,7	39	2.104,1	4.496	106,9
3.4.2	050 – Forma org.- -prawna (uczelnie publiczne)	492	30.871,4	5.228,9	529	29.288,8	4.613,9	88,2
02 – osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe								
1.	Dział 750 – Administracja publiczna	2	412,5	17.189	2	388,5	16.189,9	94,2
1.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	2	412,5	17.189	2	388,5	16.189,9	94,2
03 – członkowie korpusu służby cywilnej								
1.	Dział 750 – Administracja publiczna	80	6.331,3	6.595,1	81	6.748,7	6.943,1	105,3
1.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	80	6.331,3	6.595,1	81	6.748,7	6.943,1	105,3

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Załącznik 4. Wydatki budżetu środków europejskich**Załącznik 4a. Wydatki budżetu środków europejskich w części 28 – Nauka**

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 28, w tym:	2.351.882,9	1.503.467	1.433.364,3	601.092,9	25,5	40	41,9
1.	Dział 730 – Nauka	2.350.272	1.501.958	1.431.708	600.892,9	25,5	40	42
1.1.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	39.561,8	-	-				
1.2.	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	2.310.329,9	816.000	579.947,9	197.601,9	8,5	24,2	34
1.3.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014–2020	-	660.047	820.047	397.527	-	60,2	48,5
1.4.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014–2020	-	25.911	31.713,1	5.764	-	22,2	18,1
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	1.610,9	1.509	1.656,3	200	12,4	13,2	12
2.1.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	170,2	-	-	-			
2.2.	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	1.440,7	-	-	-			
2.3.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014–2020	-	1.509	1.509	99,1	-	6,5	6,5
2.4.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014–2020	-	-	147,3	100,9	-	-	68,4

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października 2016 r. i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 4b. Wydatki budżetu środków europejskich w części 38 – Szkolnictwo wyższe

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 38, w tym:	802.085,6	353.169	423.419	311.448,1	38,8	88,2	73,6
1.	Dział 750 – Administracja publiczna	618,4	562	916,7	595,5	96,3	106	65
1.1.	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020	0	562	916,7	595,5	-	106	65
1.2.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	618,4	-	-	-	-	-	-
2.	Dział 803 – Szkolnictwo wyższe	801.467,2	352.607	422.502,3	310.852,6	38,8	88,2	73,6
2.1.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	443.378	193.457	263.707	262.311	59,2	135,6	99,5
2.2.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	358.089,2	-	1.390	1.277,8	0,3	-	91
2.3.	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020	0	159.150	157.405,3	47.263,8	0	29,7	30

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października 2016 r. i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 5. Wykonanie planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A									
I.	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	109.575	70.000	70.000	68.991	63,8	62,9	98,5	98,5
1.	Wspieranie inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych	42.457	19.200	19.200	18.916,6	45,2	44,5	98,5	98,5
2.	Wspieranie szczególnie ważnych kierunków badań naukowych lub prac rozwojowych określonych w założeniach polityki naukowo-technicznej państwa	67.117	50.800	50.800	50.074,7	75,6	74,6	98,5	98,5
Część B									
I.	Stan funduszu na początek roku	176.942	70.175	70.175	82.613	39,6	46,6	117,7	117,7
1.	Środki pieniężne	176.942	70.175	70.175	82.613	39,6	46,6	117,7	117,7
II.	Przychody	15.246	4.427	4.427	12.769	29	83,7	288	288
1.	Środki z prywatyzacji	872	4.427	4.427	860	507	98,6	19,4	19,4
2.	Pozostałe przychody	14.374	0	0	11.909				
III.	Koszty realizacji zadań	109.575	70.000	70.000	68.991	63,8	62,9	98,5	98,5
1.	Koszty własne	67.117	50.800	50.800	50.074,7	75,6	74,6	98,5	98,5
1.1.	pozostałe, w tym:	67.117	50.800	50.800	50.074,7	75,6	74,6	98,5	98,5
1.1.1	- inne	67.117	50.800	50.800	50.074,7	75,6	74,6	98,5	98,5
2.	Koszty inwestycyjne, w tym:	42.457	19.200	19.200	18.916,6	45,2	44,5	98,5	98,5
2.1.	- dotacje inwestycyjne	42.457	19.200	19.200	18.916,6	45,2	44,5	98,5	98,5
IV.	Stan funduszu na koniec roku (I+II-III)	82.613	4.602	4.602	26.391	5,5	31,9	573	573
Część F									
I.	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra finansów, w tym:	82.613	70.175	70.175		84,9			
1.	- depozyty <i>overnight</i>	82.613	70.175	70.175	-	84,9			

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-40.

1) Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października 2016 r. i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 6. Wykonanie planu finansowego Narodowego Centrum Badań i Rozwoju

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A – Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I	Stan na początek roku	0	0	0	0	-	-	-	-
II	Przychody ogółem, w tym:	2.180.200,6	1.784.327,0	1.646.655,0	1.550.390,0	81,8	71,1	86,9	94,2
1.	Dotacje z budżetu	1.872.978,1	1.709.933,0	1.637.727,0	1.543.800,0	91,3	82,4	90,3	94,3
2.	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	305.635,1	72.011,0	4.424,0	3.228,5	23,6	1,1	4,5	73,0
3.	Pozostałe przychody	1.587,4	2.383,0	3.593,0	2.671,4	150,1	168,3	112,1	74,4
III	Koszty ogółem	2.180.165,6	1.784.327,0	1.646.655,0	1.550.422,0	81,8	71,1	86,9	94,2
1.	Koszty funkcjonowania, w tym:	100.985,7	139.417,0	132.078,0	103.364,1	138,1	102,4	74,1	78,3
1.1.	amortyzacja	1.556,9	2.000,0	2.700,0	2.310,4	128,5	148,4	115,5	85,6
1.2.	materiały i energia	343,4	1.124,0	924,0	485,2	327,3	141,3	43,2	52,5
1.3.	usługi obce	19.744,8	33.117,0	31.890,0	22.506,9	167,7	114,0	68,0	70,6
1.4.	wynagrodzenia	46.067,4	69.063,0	69.433,0	59.460,0	149,9	129,1	86,1	85,6
1.5.	składki	5.096,1	6.858,0	6.858,0	6.488,0	134,6	127,3	94,6	94,6
1.6.	pozostałe koszty funkcjonowania	28.177,0	27.245,0	20.249,0	12.099,0	96,7	42,9	44,4	59,8
2.	Koszty realizacji zadań, w tym:	2.079.179,9	1.644.910,0	1.514.577,0	1.447.057,9	79,1	69,6	88,0	95,5
2.1.	środki przekazane innym podmiotom	2.074.314,5	1.643.710,0	1.512.637,0	1.446.129,8	79,2	69,7	88,0	95
IV	Wynik brutto (II-III)	35,0	0	0	-32,0	-	-	-	-
V	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego	3,1	0	0	0,1	-	3,2	-	-
1.	Podatek dochodowy od osób prawnych	3,1	0	0	0,1	-	3,2	-	-
VI	Wynik netto (IV-V)	31,9	0	0	-32,1	-	-	-	-
VII	Dotacje z budżetu państwa	0	0	0	0	-	-	-	-
1.	Dotacje ogółem, z tego:	1.893.987,9	1.721.731,0	1.648.025,0	1.562.616,1	90,9	82,5	90,8	94,8
1.1.	podmiotowa	37.577,4	43.868,0	34.868,0	29.507,8	116,7	78,5	67,3	84,6
1.2.	celowa	1.145.010,5	1.296.241,0	1.390.241,0	1.353.030,3	113,2	118,2	104,4	97,3
1.3.	celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE-bieżące	321.042,3	245.170,0	151.764,0	110.294,1	76,4	34,4	45,0	72,7
1.4.	celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe	388.518,9	134.454,0	69.154,0	68.534,1	34,6	17,6	51,0	99,1
1.5.	na inwestycje i zakupy inwestycyjne	1.838,7	1.998,0	1.998,0	1.249,7	108,7	68,0	62,6	62,6
VIII	Środki na wydatki majątkowe	2.083,6	2.798,0	2.798,0	1.808,5	134,3	86,8	64,6	64,6
IX	Środki przyznane innym podmiotom	4.937.924,0	4.183.457,0	2.925.748,0	2.401.820,4	84,7	48,6	57,4	82,1
Część B – Plan finansowy w układzie kasowym									
I	Stan środków pieniężnych na początek roku	44.095,4	0	0	86.010,1	-	195,1	-	-
II	Dochody	2.270.292,8	1.785.125,0	1.646.753,0	1.627.794,8	78,6	71,7	91,2	98,9
1.	Dotacje z budżetu ogółem, z tego:	1.932.419,8	1.712.731,0	1.640.525,0	1.623.755,5	88,6	84,0	94,8	99,0
1.1.	podmiotowa	40.427,0	43.868,0	34.868,0	34.868,0	108,5	86,3	79,5	100,0
1.2.	celowa	1.149.241,0	1.296.241,0	1.390.241,0	1.390.241,0	112,8	121,0	107,3	100,0

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.3.	celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE – bieżące	335.842,0	236.170,0	144.264,0	128.313,2	70,3	38,2	54,3	88,9
1.4.	celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE – majątkowe	404.911,7	134.454,0	69.154,0	69.034,2	33,2	17,1	51,3	99,8
1.5.	na inwestycje i zakupy inwestycyjne	1.998,0	1.998,0	1.998,0	1.299,2	100,0	65,0	65,0	65,0
2.	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	337.258,7	72.011,0	4.424,0	2.866,4	21,4	0,9	4,0	64,8
3.	Środki otrzymane od innych jednostek sektora finansów publicznych	0	0	911,0	690,1	-	-	-	75,8
4.	Pozostałe dochody	614,3	383,0	893,0	482,8	62,4	78,6	126,1	54,1
III	Wydatki	2.228.378,1	1.785.125,0	1.646.753,0	1.644.654,5	80,1	73,8	92,1	99,9
1.	Wydatki na funkcjonowanie, z tego:	99.734,3	137.417,0	129.378,0	101.274,0	137,8	101,5	73,7	78,3
1.1.	materiały i energia	343,4	1.124,0	924,0	485,2	327,3	141,3	43,2	52,5
1.2.	usługi obce	19.744,8	33.117,0	31.890,0	22.506,9	167,7	114,0	68,0	70,6
1.3.	wynagrodzenia	46.067,4	69.063,0	69.433,0	59.460,0	149,9	129,1	86,1	85,6
1.4.	składki	5.096,1	6.858,0	6.858,0	6.488,0	134,6	127,3	94,6	94,6
1.5.	pozostałe wydatki na funkcjonowanie	28.482,5	27.245,0	20.249,0	12.319,3	95,7	43,3	45,2	60,8
2.	Wydatki majątkowe	2.083,6	2.798,0	2.798,0	1.808,5	134,3	86,8	64,6	64,6
3.	Wydatki na realizację zadań	4.870,0	1.200,0	1.940,0	928,1	24,6	19,1	77,3	47,8
4.	Środki przyznane innym podmiotom	2.078.446,1	1.643.710,0	1.512.637,0	1.456.251,9	79,1	70,1	88,6	96,3
6.	Pozostałe wydatki	43.244,1	0	0	84.392,0	-	195,2	-	-
IV	Wynik (II-III)	41.914,7	0	0	- 16.859,7	-	-	-	-
V	Kasowo zrealizowane przychody	0	0	0	0	-	-	-	-
VI	Kasowo zrealizowane rozchody	0	0	0	0	-	-	-	-
VII	Stan środków pieniężnych na koniec roku (I+IV+V-VI)	86.010,1	0	0	69.150,4	-	80,4	-	-
VIII	Zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty	347	391	395	387,3	112,7	111,6	99,1	98,1
Część C - Dane uzupełniające									
1.	Wolne środki przekazane w zarządzenie lub depozyt u Ministra Finansów	315,6	600,0	600,0	406,1	190,1	128,7	67,7	67,7
1.1.	depozyt overnight (O/N)	315,6	600,0	600,0	406,1	190,1	128,7	67,7	67,7

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-40.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października 2016 r. i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 7. Wykonanie planu finansowego Polskiej Akademii Nauk

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016		4:3	6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Plan	Plan po zmianach					Wykonanie
		tys. zł							%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Stan środków pieniężnych na początek roku	13.968,4	18.890,0	18.890,0	18.890,0	135,2	135,2	100,0	100,0
2.	Stan należności na początek roku	7.434,8	4.614,0	4.614,0	4.613,7	62,1	62,1	100,0	100,0
3.	Stan zobowiązań na początek roku	8.908,2	6.932,0	6.932,0	6.932,3	77,8	77,8	100,0	100,0
4.	Przychody ogółem	x	x	x	114.430,7	x	x	x	x
5.	Przychody z prowadzonej działalności	30.354,0	31.816,0	32.345,0	26.852,1	104,8	88,5	84,4	83,0
6.	Pozostałe przychody	20.156,2	12.483,0	12.483,0	12.955,6	61,9	64,3	103,8	103,8
7.	Dotacje z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego, z tego:	77.877,1	80.704,0	80.784,0	80.551,7	103,6	103,4	99,8	99,7
7.1.	dotacja podmiotowa	74.702,7	77.402,0	77.304,0	77.097,0	103,6	103,2	99,6	99,7
7.2.	dotacje celowe na inwestycje	3.174,4	3.002,0	3.100,0	3.074,7	94,6	96,9	102,4	99,2
7.3.	inne dotacje celowe	-	300,0	380,0	380,0	-	-	126,7	100,0
8.	Koszty, w tym:	130.541,5	125.193,0	125.175,0	117.715,1	95,9	90,2	94,0	94,0
8.1.	amortyzacja	14.959,8	14.995,0	14.995,0	12.904,7	100,2	86,3	86,1	86,1
8.2.	wynagrodzenia i składki od nich naliczane	51.604,8	53.489,0	53.489,0	51.187,6	103,7	99,2	95,7	95,7
8.3.	płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań	43,9	90,0	90,0	24,5	205,0	55,8	27,2	27,2
8.4.	zakup towarów i usług	34.546,9	35.727,0	35.109,0	32.284,2	103,4	93,5	90,4	92,0
9.	Środki na wydatki majątkowe	4.895,2	9.329,0	8.786,0	7.896,4	190,6	161,3	84,6	89,9
10.	Środki przyznane innym podmiotom	5.203,6	4.239,0	4.039,0	4.039,0	81,5	77,6	95,3	100,0
11.	Stan należności na koniec roku	4.613,7	4.372,0	4.372,0	4.736,4	94,8	102,7	108,3	108,3
12.	Stan zobowiązań na koniec roku	6.932,3	4.966,0	4.966,0	6.684,5	71,6	96,4	134,6	134,6
13.	Stan środków pieniężnych na koniec roku	18.890,2	12.353,0	14.039,0	15.807,1	65,4	83,7	128,0	112,6

Załącznik 8. Kalkulacja oceny ogólnej części 28 – Nauka, części 38 – Szkolnictwo wyższe, części 67 – Polska Akademia Nauk oraz Funduszu Nauki i Technologii Polskiej

Oceny wykonania budżetu dokonano stosując kryteria¹⁰⁶ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2016 r.¹⁰⁷.

Zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa w częściach, w których nie są badane dochody, nie dokonuje się oceny częściowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

8.1. Wyliczenie oceny końcowej części 28 – Nauka

Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich): 6.375.371,2 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1$

Nieprawidłowości w wydatkach:

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały wpływu na realizację budżetu i polegały na: niezłożeniu oświadczenia o braku podstaw wyłączenia z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, niezgodnym z rozporządzeniem sporządzeniem protokołu z przetargu.

Wynik końcowy Wk: $5 \times 1 = 5$

Ocena ogólna: pozytywna (5)

8.2. Wyliczenie oceny końcowej części 38 – Szkolnictwo wyższe

Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich): 12.775.248 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1$

Nieprawidłowości w wydatkach:

Stwierdzone nieprawidłowości (łącznie 2.022,5 tys. zł, tj. 0,02% wydatków ogółem w tej części) nie miały wpływu na realizację budżetu i polegały na: naruszeniu trybu i zasad udzielania dotacji celowej na inwestycje (2.000 tys. zł), przekroczeniu kompetencji ministra przy przyznawaniu nagród nauczycielom akademickim (22,5 tys. zł), niewyegzekwowaniu zwrotu części nieprawidłowo wykorzystanej przez uczelnię publiczną dotacji.

Ocena częściowa wydatków została obniżona o 1 punkt ze względu na stwierdzone nieprawidłowości.

Wynik końcowy Wk: $4 \times 1 = 4$

Ocena ogólna: pozytywna (4)

8.3. Wyliczenie oceny końcowej części 67 – Polska Akademia Nauk

Wydatki: 80.421,7 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1$

Nie stwierdzono nieprawidłowości w wydatkach.

Wynik końcowy Wk: $5 \times 1 = 5$

Ocena ogólna: pozytywna (5)

8.4. Wyliczenie oceny końcowej Funduszu Nauki i Technologii Polskiej

Przychody (D): 12.769 tys. zł

Koszty (W): 68.991 tys. zł

¹⁰⁶ <http://www.nik.gov.pl/kontrola/standardy-kontroli-nik/>.

¹⁰⁷ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrola/analiza-budzetu-panstwa/>.

Łączna kwota G (D+W): 81.760 tys. zł

Waga (W) w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 0,8438$

Waga (D) w łącznej kwocie $Wd = D : G = 0,1562$

Nieprawidłowości w przychodach: nie stwierdzono.

Ocena częściowa przychodów: pozytywna (5)

Nieprawidłowości w kosztach: nie stwierdzono.

Ocena częściowa kosztów: pozytywna (5)

Wynik końcowy $Wk: 5 \times 0,8438 + 5 \times 0,1562 = 4,219 + 0,781 = 5$

Ocena ogólna: pozytywna (5)

Załącznik 9. Kalkulacja oceny ogólnej w agencji wykonawczej – Narodowym Centrum Badań i Rozwoju

Oceny wykonania planu finansowego w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju dokonano stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2016 r.

Zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie dokonuje się oceny częściowej dla dochodów/przychodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów/przychodów.

Wydatki (W): 1.644.654,5 tys. zł

Łączna kwota (G): 1.644.654,5 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = 1 (W : G)$

Nieprawidłowości w wydatkach: nie stwierdzono.

Ocena częściowa wydatków: pozytywna (5)

Wynik końcowy Wk: $5 \times 1 = 5$

Ocena końcowa: pozytywna (5)

Załącznik 10. Kalkulacja oceny ogólnej w Polskiej Akademii Nauk

Oceny wykonania planu finansowego w Polskiej Akademii Nauk dokonano stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2016 r.

Przychody (D): 114.430,7 tys. zł

Koszty (W): 117.715,1 tys. zł

Łączna kwota G (D+W): 232.145,8 tys. zł

Waga (W) w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 0,5071$

Waga (D) w łącznej kwocie: $Wd = D : G = 0,4929$

Nieprawidłowości w przychodach: nie stwierdzono

Ocena cząstkowa przychodów: (5)

Nieprawidłowości w kosztach: stwierdzone przez NIK nieprawidłowości nie miały wpływu na stopień realizacji planu finansowego Polskiej Akademii Nauk i dotyczyły m.in.: zaciągnięcia zobowiązania przez dyrektora jednej z jednostek niemających osobowości prawnej PAN w kwocie o 15.287,74 zł wyższej niż wynikało z upoważnienia; ustalenia wartości jednego zamówienia niezgodnie z przepisami w zakresie zamówień publicznych; zawarcia jednej umowy z wykonawcą niezgodnie z wewnętrznymi regulacjami PAN; niezgodnego z wewnętrzną procedurą braku kontrasygnat upoważnionych do ich dokonywania pracowników na umowach zawartych przez dyrektorów czterech (spośród 21) jednostek PAN niemających osobowości prawnej.

Ocena cząstkowa kosztów: pozytywna (4)

Wynik końcowy Wk: $5 \times 0,4929 + 4 \times 0,5071 = 2,4645 + 2,0284 = 4,4929$

Ocena ogólna: pozytywna (4,5)

Załącznik 11. Wykaz jednostek objętych kontrolą

Lp.	Nazwa jednostki	Osoba odpowiedzialna za kontrolowaną działalność		Ocena kontrolowanej działalności*
		Imię i nazwisko	Pełniona funkcja	
1.	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	Jarosław Gowin	Minister	O
2.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	prof. dr hab. inż. Krzysztof Jan Kurzydłowski prof. dr hab. inż. Jerzy Kątki prof. dr hab. inż. Maciej Chorowski	Dyrektor do 20 stycznia 2016 r. Zastępca Dyrektora (od 20 stycznia 2016 r. do 12 kwietnia 2016 r. pełniący obowiązki Dyrektora) Dyrektor od 13 kwietnia 2016 r.	O
3.	Polska Akademia Nauk	prof. dr hab. Jerzy Duszyński	Prezes	O
4.	Uniwersytet Jagielloński	prof. dr hab. med. Wojciech Nowak	Rektor	O
5.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	prof. dr hab. Andrzej Tretyn	Rektor	O
6.	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego	Prof. dr hab. Wiesław Bielawski	Rektor	P
7.	Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza	prof. dr hab. inż. Marek Orkisz prof. dr hab. inż. Tadeusz Markowski	Rektor do 31 sierpnia 2016 r. od 1 września 2016 r.	P

* Użyty skrót oznacza: P – ocena pozytywna, O – ocena opisowa, N – ocena negatywna

Załącznik 12. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Wiceprezes Rady Ministrów Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
6. Wiceprezes Rady Ministrów Minister Rozwoju i Finansów
7. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
8. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
9. Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Komisja Budżetu i Finansów Publicznych Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Komisja Nauki, Edukacji i Sportu Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
12. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
13. Rzecznik Praw Obywatelskich